Från:	Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se
Till:	Djurfolkhalsa@jordbruksverket.se
Ärende:	[extern] Externremiss "IPN-föreskrifter": Rättelse av 4 kap 8 § i K134 (D.nr 6.6.16-17478/2025)
Datum:	den 28 april 2026 16:55:26
Bilagor:	K134 med ändring 28 april 2026.pdf

Hej,
Se bifogad reviderad version av K134. Med anledning av ett upptäckt fel i 4 kap 8 § har vi gjort en ändring enligt följande:
”I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i inlandszon ska aktören se till att djur slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan bekräftades”.

Den tidigare skrivningen löd:
”I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i inlandszon ska aktören se till att djur slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades”.

Vänliga hälsningar
Klara Eskilsson

Från: Klara Eskilsson
Skickat: den 14 april 2026 15:41
Till: Klara Eskilsson Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se
Ämne: Remiss av föreskriftsförslag JK3 och K134 med D.nr 6.6.16-17478/2025

Hej!
Välkomna att lämna synpunkter vid vår remiss av föreskriftsförslag med D.nr 6.6.16-17478/2025 gällande

- förslag till ändrade föreskrifter om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (saknr. JK3) och
- förslag till föreskrifter om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur (saknr. K134)

Sammanfattningsvis är bakgrunden till detta föreskriftsförslag att vi vill upprätthålla Sveriges goda djurhälsoläge för den allvarliga sjukdomen IPN när utrotningsprogrammet upphör 2027.

Remissen består av:

- Missiv
- Föreskriftsförslag JK3
- Föreskriftsförslag K134
- Konsekvensutredning till föreskriftsförslagen JK3 och K134
- Särskild konsekvensanalys till föreskriftsförslagen JK3 och K134 (bilaga till konsekvensutredningen)
- Konsekvensutredning för nuvarande K134 (bilaga till nya konsekvensutredningen)

Som framgår av missivet önskar vi få in svaren via dessa elektroniska svarsformulär. Föreskriftsförslagen med tillhörande konsekvensutredning och konsekvensanalys kommer från och med den 15 april att finnas även på Jordbruksverkets webbplats, se https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/remisser-och-yttranden/remisser.

Ni remissinstanser ska tidigare ha fått en inbjudan att delta på informationsmöten om föreskriftsförslagen den 22, 23 och 14 april.

Vänliga hälsningar
Klara

Klara Eskilsson
Smittskyddshandläggare
Djurhälsoenheten
Jordbruksverket
Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

Statens jordbruksverks författningssamling

ISSN 1102–0970

SJVFS 2026:XZ

Saknr K134

Utkom från trycket den 18 december 2026

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur;

beslutade den 17 december 2026.

Statens jordbruksverk föreskriver[1] med stöd av 3, 4, 5, 6, 18 och 19 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. följande.

Dessutom beslutar Jordbruksverket om följande allmänna råd.

INNEHÅLL

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER 2

Definitioner 3

2 KAP. DJURHÄLSOÖVERVAKNING 5

Djurhälsobesök och provtagning 5

3 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM BKD OCH BEKRÄFTAD BKD 7

Misstanke om BKD 7

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD 7

Bekräftad BKD 7

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning 7

4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM IPN OCH BEKRÄFTAD IPN 8

Misstanke om IPN 8

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN 8

Bekräftad IPN 9

[1] Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1, Celex 32015L1535), anmälningsnummer XXX.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning 9
5 KAP. ERSÄTTNING 10
Förutsättningar för ersättning. 10
Ansökan om ersättning..... 11
Återbetalning av ersättning 11
6 KAP. UNDANTAG.....12

Bilagor

Bilaga Provtagningsmetoder och diagnostik för BKD 13

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 § Bestämmelserna i dessa föreskrifter har till syfte att förebygga och bekämpa sjukdomarna bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC).

Föreskrifterna ska tillämpas:

1. I inlandszon på mottaglig art för BKD.
2. I hela territoriet på mottaglig art för IPN.
3. I hela territoriet på mottaglig art för SVC.

2 § Grundläggande bestämmelser om djurhälsa finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[2] samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar,
2. lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.,
3. förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.,
4. epizootilagen (1999:657) och
5. epizootiförordningen (1999:659).

3 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en EFTA-stat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med dessa föreskrifter. Tillämpningen av dessa föreskrifter omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen salufördа i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008[3].

[2] EUT L 84, 31.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/429/oj (Celex 32016R0429).
[3] EUT L 91, 29.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/515/oj (Celex 32019R0515).

Definitioner

4 § Om inte något annat anges i andra stycket betyder ord och uttryck i dessa föreskrifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och underakter till denna.

I dessa föreskrifter avses med:

Begrepp	*Betydelse*
Ansvarig veterinär	En veterinär som Jordbruksverket har utsett som ansvarig att utföra vissa uppgifter i samband med en misstanke om eller bekräftat fall av BKD eller IPN.
BKD	Infektion med *Renibacterium salmoninarum*, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
BKD-fritt vattenområde	Vattenområde, med undantag från slutna anläggningar, där 1. BKD inte har bekräftats under de senaste tio åren, varken på hållna djur eller på vilda djur av mottaglig art, 2. BKD har bekräftats på hållna djur i ett tidigare BKD-fritt vattenområde men där slakt eller avlivning skett enligt 3 kap. 6 § 2, vilket får ha skett vid högst två tillfällen under en sexårsperiod, eller 3. en grundlig undersökning har gjorts på vilda djur av mottaglig art i vattenområdet utan att BKD har bekräftats.
Frivilligt kontrollprogram	Ett godkänt frivilligt kontroll-program i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll.
IPN	Infektion med infektiös pankreas-nekrosvirus, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
Inlandszon	Det svenska inlandet även kallat fastlandet. Begreppet omfattar

Begrepp	*Betydelse*
	inte öar längs kusten. För vattendrag som mynnar ut i havet räknas till inlandszon vattendraget ned till det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon. Landbaserade anläggningar i inlandet hör till inlandszon om det ingående vattnet kommer från grundvatten eller vattendraget ovanför det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon.
Kliniska sjukdomstecken på BKD	Ökad dödlighet eller nedsatt allmäntillstånd hos mottaglig art i kombination med yttre eller inre symptom kopplade till BKD-infektion.
Kliniska sjukdomstecken på IPN	Ökad dödlighet eller nedsatt allmäntillstånd hos mottaglig art i kombination med yttre eller inre symptom kopplade till IPN-infektion.
Kustzon	Den svenska kusten, inklusive öar, ut till sjöterritoriets gräns i havet. För vattendrag som mynnar ut i havet avgränsas kustzon mot inlandszon vid första definitiva vandringshindret för laxfisk. Landbaserade anläggningar oavsett läge hör till kustzon om det ingående vattnet kommer från kustzon. Om det i dom eller beslut från mark- och miljödomstol eller dess föregångare stadgas att vildfångad laxfisk ska flyttas över ett vandringshinder, räknas kustzon upp till det första vandringshindret som laxfisk inte flyttas över.

Begrepp	*Betydelse*
Mottaglig art	Vattenlevande djur av mottaglig art för BKD, IPN och SVC enligt bilaga III till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU[4].
SVC	Infektion med vårviremi hos karp-virus, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
Smittad vattenbruksanläggning	Vattenbruksanläggning där BKD eller IPN har bekräftats enligt 3 kap. 4 § eller 4 kap. 5 § och fram till dess att begränsningar har upphävts.
Vattenområde	Det vatten inom vilket fisken kan vandra eller sprida sig.
WOAH	Världsorganisationen för djurhälsa (World Organisation for Animal Health), vars uppdrag bland annat består av att fastställa internationella standarder inom djurhälsa.

2 KAP. DJURHÄLSOÖVERVAKNING

Djurhälsobesök och provtagning

1 § Grundläggande bestämmelser om djurhälsoövervakning finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen.

[4] EUT L 59, 19.2.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/260/2025-03-23 (Celex 32021D0260).

2 § Vattenbruksanläggningar som håller mottaglig art för BKD, IPN eller SVC ska ha riskbaserade djurhälsobesök enligt del I kapitel 3 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 av den 17 december 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar[5].

3 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska 30 djur av mottaglig art för BKD provtas för BKD genom organprovtagning enligt bilagan till dessa föreskrifter. I första hand ska djur med avvikande utseende eller beteende provtas.

Provtagningen ska ske när vattentemperaturen är 7–15 °C.

4 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska djurhälsobesök och provtagning för IPN ske på det sätt som anges i del II kapitel 1 avsnitt 1 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689.

5 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska djurhälsobesök och provtagning för SVC ske enligt *WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals* [6].

6 § Vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram kan undantas av Jordbruksverket från 2–5 §§. För undantag ska det frivilliga kontrollprogrammet innehålla djurhälsobesök och provtagning som är likvärdiga eller strängare än kraven i 2–5 §§.

7 § Provtagning och diagnostik av *Renibacterium salmoninarum* ska ske i enlighet med bilagan till dessa föreskrifter.

8 § Provtagning och diagnostik av IPN-virus ska ske på det sätt som anges i del II kapitel 1 avsnitt 5 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689.

9 § Provtagning och diagnostik av SVC-virus ska ske i enlighet med kapitlet om SVC i *WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals.*

10 § Proverna ska undersökas i ett laboratorium som använder de diagnosmetoder och förfaranden som har godkänts av Europeiska unionens referenslaboratorium för den aktuella sjukdomen.

---

[5] EUT L 174, 3.6.2020, s. 211, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/689/oj (Celex 32020R0689).

[6] WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals finns publicerad på WOAH:s webbplats www.woah.org.

3 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM BKD OCH BEKRÄFTAD BKD

1 § BKD är en åtgärdssjukdom som ska bekämpas. Bestämmelser om bekämpning finns i detta kapitel och i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Misstanke om BKD

2 § Misstanke om BKD finns när

1. mottaglig art har kliniska sjukdomstecken på BKD, eller
2. protein som uttrycks vid infektion med *Renibacterium salmoninarum* har påvisats i prov från djur eller produkter av sådana djur.

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD

3 § Bestämmelser om åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Bekräftad BKD

4 § Diagnosen BKD är bekräftad när DNA från *Renibacterium salmoninarum* har påvisats i prov.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning

5 § Till dess att Jordbruksverket fattar beslut om åtgärder och begränsningar ska aktören som ansvarar för den smittade vattenbruksanläggningen minimera risken för att BKD sprids från vattenbruksanläggningen genom att genomföra följande åtgärder och begränsningar:

1. Självdöda eller avlivade djur ska tas om hand och destrueras enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.
2. Vattenbruksanläggningen ska spärras av så att obehöriga fordon inte kan köra in på området. Egna fordon ska parkeras utanför avspärrningen. Om fordon som är nödvändiga för vattenbruksanläggningens drift måste föras in på området ska däck och hjulhus spolas och desinfekteras vid utfart från området.
3. Foderleveranser till anläggningen ska ske enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

6 § Aktören ska se till att djur i ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan har bekräftats om djuren

1. uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD, eller

2. befinner sig i ett BKD-fritt vattenområde, eller

3. inte når slaktmogen vikt inom 12 månader från det att smittan bekräftades.

7 § Djur i ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning som varken uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD eller befinner sig i ett BKD-fritt vattenområde får efter beslut av Jordbruksverket hållas till slaktmogen vikt om en sådan vikt kan nås inom 12 månader från det att smittan bekräftades. För att detta ska tillåtas krävs att aktören för varje epidemiologiskt område inom anläggningen dokumenterar följande:

1. Antal självdöda djur.

2. Antal djur med avvikande beteende som avlivas.

Jordbruksverket och ansvarig veterinär ska på begäran ges tillgång till dokumentationen.

Om djuren som hålls på den smittade vattenbruksanläggningen under den tidsperiod som anges i första stycket uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD ska djuren efter beslut av Jordbruksverket slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades.

4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM IPN OCH BEKRÄFTAD IPN

1 § IPN, oavsett genogrupp, är en åtgärdssjukdom som ska bekämpas. Bestämmelser om bekämpning finns i detta kapitel och i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

2 § Sverige har sjukdomsfri status för samtliga genogrupper av IPN i inlandszon enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260.

Misstanke om IPN

3 § Misstanke om IPN finns när

1. mottaglig art har kliniska sjukdomstecken på IPN,

2. cellförändringar uppstår i cellkultur med prov från mottaglig art eller produkter av sådan art och där cellförändringarna stämmer överens med dem som IPN orsakar, eller

3. IPN-ELISA på prov från mottaglig art eller produkter av sådan art blir positiv.

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN

4 § Bestämmelser om åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN finns i Statens jordbruksverks föreskrifter

(SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Bekräftad IPN

5 § Diagnosen IPN är bekräftad när RNA från infektiöst pankreasnekrosvirus har påvisats i prov. Sekvensering av PCR-produkten krävs för att fastställa genogrupp.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning

6 § Till dess att Jordbruksverket fattar beslut om åtgärder och begränsningar ska aktören som ansvarar för den smittade vattenbruksanläggningen minimera risken för att smitta sprids från vattenbruksanläggningen genom att genomföra följande åtgärder och begränsningar:

1. Självdöda eller avlivade djur ska tas om hand och destrueras enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

2. Vattenbruksanläggningen ska spärras av så att obehöriga fordon inte kan köra in på området. Egna fordon ska parkeras utanför avspärrningen. Om fordon som är nödvändiga för vattenbruksanläggningens drift måste föras in på området ska däck och hjulhus spolas och desinfekteras vid utfart från området.

3. Foderleveranser till anläggningen ska ske enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

7 § I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i kustzon gäller följande:

1. Aktören ska se till att djur som uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN vid tidpunkten som IPN har bekräftats i prov ska slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan bekräftades.

2. Djur som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN får hållas till slaktmogen vikt om Jordbruksverket inte beslutar annat. För att detta ska tillåtas krävs att aktören för varje epidemiologiskt område inom anläggningen dokumenterar antal självdöda djur samt antal djur med avvikande beteende som avlivas. Jordbruksverket och ansvarig veterinär ska på begäran ges tillgång till dokumentationen.

3. Aktören ska se till att djur som anges i 2 och som uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN innan djuren uppnår slaktmogen vikt ska slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades.

8 § I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i inlandszon ska aktören se till att djur slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan bekräftades.

5 KAP. ERSÄTTNING

Förutsättningar för ersättning

1 § Ersättning kan lämnas till den aktör som driver en vattenbruksanläggning där BKD eller IPN genogrupp 2 har bekräftats enligt 3 kap. 4 § samt 4 kap. 5 § och som genom beslut eller föreskrifter har drabbats av

1. kostnader för avlivning och destruktion av djur med avdrag för normal slaktkostnad,
2. förlust av värdet på djur,
3. kostnader för destruktion av animaliska produkter och produkter som är kopplade till djur,
4. kostnader för desinfektion eller sanering av anläggning och utrustning utöver normal rengöring samt för utrustning som kasseras för att den inte är möjlig att sanera, och
5. produktionsbortfall som uppkommer under tiden som bekämpningsåtgärderna pågår, dock längst för en sammanhängande tid om 24 månader.

För egen arbetsinsats och för anställda lämnas ersättning i enlighet med Jordbruksverkets särskilda beslut. För inhyrd arbetskraft lämnas skälig ersättning med högst det belopp som aktören betalat.

Produktionsbortfall beräknas genom att uteblivna intäkter minskas med inbesparade kostnader.

2 § Ersättning lämnas med högst femtio procent av de kostnader och förluster som avses i 1 §. Om vattenbruksanläggningen är ansluten till ett frivilligt kontrollprogram lämnas dock ersättning med högst sjuttio procent.

3 § Ersättning kan jämkas om aktören uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten.

Allmänt råd till 3 §
Vårdslöshet bör innefatta att inte följa upprättade rutiner för biosäkerhet (biosäkerhetsplan) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och dess underakter samt att inte följa föreskrifter eller ett beslut som har meddelats av Jordbruksverket för att förebygga eller hindra spridning av sjukdomen, som till exempel en saneringsplan.

4 § Värdering av avelsdjur utförs av en värderingsman som Jordbruksverket utser. Värdering av övriga djur kan göras enligt beräkningsmodell från Jordbruksverket.

5 § En värderingsman har rätt till motsvarande ersättning som ges till värderingsmän enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:2) om ersättning till laboratorier och värderingsmän för kostnader vid bekämpning av sjukdomar enligt zoonoslagen (1999:658) och epizootilagen (1999:657).

Ansökan om ersättning

6 § Bestämmelser om att ansökan ska innehålla uppgifter om enskilds identitet och kontaktuppgifter finns i 19 § förvaltningslagen. Ansökan ska dessutom innehålla följande uppgifter

1. postgironummer alternativt bank och bankkontonummer, och
2. specificerade yrkanden om ersättning för kostnader och förlorat djurvärde respektive produktionsbortfall samt det sammanlagda ersättningsyrkandet.

7 § Till ansökan om ersättning ska följande bifogas:

1. Fakturakopior och verifikationer avseende betalningstransaktioner som styrker erlagda utgifter.
2. Specificerad redovisning av arbetstid i samband med eget nedlagt arbete vid bekämpning som innefattar tid per arbetsmoment, när och av vem det utförts.
3. Förteckning över inredning och inventarier som har kasserats i samband med sanering, och som anges i saneringsplanen, med särskilt angivande av anskaffningsvärde och ålder.
4. Värderingsdokument om värdet inte framgår av beräkningsmodell enligt 4 §.

Om ansökan omfattar ersättning för produktionsbortfall ska även följande bifogas:

1. Produktionsdata för den drabbade produktionen.
2. Bokföringsmaterial såsom resultat- och balansräkning för de tre senaste åren.
3. I förekommande fall uppgifter från produktionsgrenskalkyl.

8 § Ansökan om ersättning ska göras hos Jordbruksverket inom sex månader från den dag som beslut om begränsningar eller andra villkor på anläggningen enligt 6 § 5 förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. upphävs av Jordbruksverket. Görs inte ansökan inom den angivna tiden är rätten till ersättning förlorad.

9 § Den som ansöker om ersättning ska ange om han eller hon har fått eller kommer att få andra ersättningar på grund av bekräftat fall av BKD eller IPN genogrupp 2 på anläggningen samt, i förekommande fall, uppgifter om dessa ersättningar.

Återbetalning av ersättning

10 **§** Den som har tagit emot ersättning är helt eller delvis återbetalningsskyldig om

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat att ersättningen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp,

2. ett villkor för ersättningen enligt Europeiska unionens regler om statligt stöd inte har följts, eller

3. ersättningen av någon annan orsak har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta.

11 § Ränta enligt räntelagen (1975:635) ska betalas på det belopp som mottagaren enligt 10 § är återbetalningsskyldig för.

6 KAP. UNDANTAG

1 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i 2 kap. 3–5 och 7–9 §§, 3 kap. 6 och 7 §§, 4 kap. 7 och 8 §§ samt 5 kap. 6 och 7 §§.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 februari 2027. Det allmänna rådet ska börja gälla samma dag.

2. Genom föreskrifterna upphör Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2024:6) om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur att gälla.

Namn

Handläggare. Namn
(Djurhälsoenheten)

Bilaga - Provtagningsmetoder och diagnostik för BKD

Provtagningsmetoder

De organ eller vävnadsmaterial som ska provtas och undersökas (organprovtagning) ska utgöras av följande:

1. Vid övervakning eller smittspårning

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar, och svabb på bomullspinne.

2. Vid stamfiskkontroll

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar.

3. Vid sjukdom

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar, och svabb från njure på bomullspinne.

Detta kan kompletteras med

a. vävnad + svabb från förändrad lever/mjälte,
b. njure och förändrad vävnad till formalin, eller
c. svabb från njure och förändrad vävnad struket på KDM eller KDMC-agar för bakteriologisk odling.

Proverna får inte poolas utan ska undersökas på individnivå.

Diagnostik

För beviljande eller upprätthållande av status som fri från BKD ska en av följande diagnosmetoder användas:

1. Påvisande av det renibacteriespecifika antigenet p57 via ELISA följt av kvantitativ (realtids) PCR.
2. Påvisande av renibakterieliknande kolonier i odling på agarplatta följt av kvantitativ (realtids) PCR.
3. Påvisande av arvsmassa från *Renibacterium salmoninarum* genom kvantitativ (realtids) PCR.

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, 2026

Från:	Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se
Till:	Regelrådet; info@nnr.se
Ärende:	[extern] Remiss av föreskriftsförslag JK3 och K134 med D.nr 6.6.16-17478/2025
Datum:	den 20 april 2026 11:26:34
Bilagor:	Missiv JK3 - K134 för remiss 14 april 2026.pdf JK3 för remiss 14 april 2026.pdf K134 för remiss 14 april 2026.pdf Konsekvensutredning för remiss 14 april 2026.pdf Konsekvensutredning nuvarande K134 - bilaga till nya konsekvensutredningen.pdf Kons_analys_JK3-K134_ för remiss 14 april 2026 - bilaga till konsekvensutredning.pdf

---

Hej!
Jag insåg nu att detta inte skickats till er. Eftersom vi är sena får ni en vecka extra på er att svara, till och med den 22 maj. Se nedan.

Vänliga hälsningar
Klara Eskilsson

Från: Klara Eskilsson
Skickat: den 14 april 2026 15:41
Till: Klara Eskilsson <Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se>
Ämne: Remiss av föreskriftsförslag JK3 och K134 med D.nr 6.6.16-17478/2025

Hej!
Välkomna att lämna synpunkter vid vår remiss av föreskriftsförslag med D.nr 6.6.16-17478/2025 gällande

- förslag till ändrade föreskrifter om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (saknr. JK3) och
- förslag till föreskrifter om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur (saknr. K134)

Sammanfattningsvis är bakgrunden till detta föreskriftsförslag att vi vill upprätthålla Sveriges goda djurhälsoläge för den allvarliga sjukdomen IPN när utrotningsprogrammet upphör 2027.

Remissen består av:

- Missiv
- Föreskriftsförslag JK3
- Föreskriftsförslag K134
- Konsekvensutredning till föreskriftsförslagen JK3 och K134
- Särskild konsekvensanalys till föreskriftsförslagen JK3 och K134 (bilaga till konsekvensutredningen)
- Konsekvensutredning för nuvarande K134 (bilaga till nya konsekvensutredningen)

Som framgår av missivet önskar vi få in svaren via dessa elektroniska svarsformulär. Föreskriftsförslagen med tillhörande konsekvensutredning och konsekvensanalys kommer från och med den 15 april att finnas även på Jordbruksverkets webbplats, se https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/remisser-och-yttranden/remisser.

Ni remissinstanser ska tidigare ha fått en inbjudan att delta på informationsmöten om föreskriftsförslagen den 22, 23 och 14 april.

Vänliga hälsningar
Klara

Klara Eskilsson
Smittskyddshandläggare
Djurhälsoenheten
Jordbruksverket
Klara.Eskilsson@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

Jordbruksverket
Djuravdelningen

Missiv

Datum
2026-04-14

Diarienummer
6.6.16-17478/2025

Enligt sändlista

Förslag till förändrade föreskrifter

Du får härmed möjlighet att lämna synpunkter på bifogat förslag till ändrade föreskrifter. Förslaget gäller bestämmelser om vattenlevande djur i följande föreskrifter:

1) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur, samt
2) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (JK3)

Mer information om bakgrund till föreskriftsförslaget finns i konsekvensutredningen.

Konsekvensutredningen och den särskilda konsekvensanalysen är gemensamma för de två föreskriftsförslagen.

Välkommen med dina synpunkter senast **den 15 maj 2026**.

För att underlätta vårt arbete med att ta hand om remissvaren önskar vi att du använder detta elektroniska svarsformulär. Där har du möjlighet att pausa och att backa tillbaka om du vill ändra något. När du pausar får du en länk som du kan antingen spara eller få skickat till dig. Via länken kan du fortsätta där du slutade. Det går också att skapa en delningsbar svarslänk till det elektroniska svarsformuläret så att flera personer kan lämna ett gemensamt svar. Kontakta oss på djurfolkhalsa@jordbruksverket.se om du har problem med formuläret.

Om du inte har möjlighet att skicka ditt svar via det elektroniska svarsformuläret går det att skicka svaret per e-post till jordbruksverket@jordbruksverket.se. Ange i sådant fall ”Diarienummer 6.6.16-17478/2025” i ämnesraden i ditt e-postsvar.

Kontaktpersoner:

Shabnam Hansen och Klara Eskilsson, djurhälsoenheten
e- postadress: djurfolkhalsa@jordbruksverket.se

Telefonnummer: 036-15 50 00

Föreskriftsförslagen med tillhörande konsekvensutredning och konsekvensanalys kommer från och med den 15 april att finnas även på Jordbruksverkets webbplats, se https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/remisser-och-yttranden/remisser.

Sändlista

Remissinstans
Aquaculture Stewardship Council (ASC)
De recirkulerande vattenbrukarna Sverige EF
Djurskyddet Sverige
Fiskevattenägarna
Havs- och vattenmyndigheten
Hushållningssällskapet
Kompensationsodlarna
Livsmedelsverket
Matfiskodlarna Sverige AB
Miljöorganisationerna WWF
Nationellt kompetenscentrum för vattenbruk
Naturskyddsföreningen
Naturturismföretagen
Naturvårdsverket
Nordisk Zebrafisk Nätverk
Regelrådet
Samtliga Länsstyrelser
Scandinavian Silver Eel
Sportfiskarna
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Statkraft Sverige AB
Stiftelsen för Östersjölaxen
Svensk Dagligvaruhandel
Svensk Fiskhälsa ekonomisk förening
Svensk Sättfisk
Svenska Djurparksföreningen
Svenska Insjöfiskarenas Centralförbund SIC
Svenska Samernas Riksförbund
Sveriges akvarieföreningars riksförbund

Sveriges fisketurismföretagare
Sveriges fiskevattenägarförbund
Sveriges Kommuner och Regioner
Sveriges Kust och Insjöfiskares organisation
Sveriges Lantbruksuniversitet
Sveriges Organiserade Fiskeguider
Sweden Uniper Energy
Tullverket
Vattenbrukscentrum Norr
Zoobranschens Riksorganisation
Älvräddarnas Riksorganisation
Östersjölaxälvar i Samverkan

Kopia för kännedom
Landsbygds och infrastrukturdepartementet

Statens jordbruksverks författningssamling

ISSN 1102–0970

SJVFS 2026:xx

Saknr JK3

Utkom från trycket den 18 december 2026

Omtryck

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa;

beslutade den 17 december 2026.

Statens jordbruksverk föreskriver[1] med stöd av 3 och 6 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m., 4 § epizootiförordningen och 3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m. i fråga om verkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa[2]

dels att 3 kap. 26, 30–33 och 37–44 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 3 kap. 21 § och 26 §§ ska utgå,

dels att 1 kap. 2 §, 3 kap. 1, 21, 28, 29 och 45–47 §§, 5 kap. 1 § samt rubriken närmast efter 3 kap. 20 § och rubriken närmast före 3 kap. 45 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas 17 nya paragrafer, 3 kap. 27 a–27 d, 29 a–29 e, 36 a–36 c, 47 a och 49–52 §§ samt närmast före 3 kap. 29 b, 36 a och 49 §§ nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 3 kap. 21 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Förflyttningar vid misstanke och bekräftad sjukdom”

dels att det närmast före 3 kap. 22 § ska införas en ny rubrik som lyda ”Undantag vid förflyttningar”,

dels att det närmast före 3 kap. 27 § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Förflyttningar inom Sverige”.

Dessutom beslutar Jordbruksverket om följande allmänna råd.

Författningen och det allmänna rådet kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft och det allmänna rådet börjar gälla.

---

[1] Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/1535/oj, Celex 32015L1535), anmälningsnummer XX.

[2] Författningen senast omtryckt SJVFS 2025:37.

INNEHÅLL

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER 2

Definitioner *3*

3 KAP. VATTENLEVANDE DJUR 4

Förutsättningar för registrering och godkännande av vattenbruksanläggningar *5*

Register över vattenbruksanläggningar *7*

Journalföring och spårbarhet *7*

Förflyttningar vid misstanke och bekräftad sjukdom *8*

Förflyttningar mellan medlemsstater, zoner eller anläggningskretsar inom Sverige *8*

Särskilda bestämmelser om förflyttning mellan medlemsstater för utsättning i naturen *13*

Införsel av vattenlevande djur till Sverige från tredjeland *14*

Krav på anläggningar som tar emot vattenlevande djur av mottaglig art för BKD eller IPN *17*

5 KAP. ÖVRIGA BESTÄMMELSER 18

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser *18*

Bilaga 5 Provtagning av ål 22

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 § Dessa föreskrifter innehåller kompletterande bestämmelser till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[3] samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar.

Förutom bestämmelserna i dessa föreskrifter finns i annan lagstiftning bestämmelser om utrotningshotade arter av vilda djur och växter, om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter om skyddsåtgärder mot växtskadegörare och om skyddsåtgärder mot smittsamma djursjukdomar. *(SJVFS 2021:33).*

[3] EUT L 84, 31.3.2016, s. 1 (Celex 32016R0429).

Definitioner

2 § Om inte något annat anges i andra stycket betyder ord och uttryck i dessa föreskrifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och underakter till denna.

I dessa föreskrifter avses med:

Begrepp	*Betydelse*
Egen anläggning	Anläggning på vilken man är registrerad som aktör.
Moderdjur	Ett hondjur som har gett avkomma eller är dräktigt.
Reservbricka	En öronbricka som är förpräglad med anläggningens registreringsnummer och på vilken i förekommande fall individnummer och kontrollsiffra ska skrivas på för hand.
WOAH	Världsorganisationen för djurhälsa, vars uppdrag bl.a. består av att fastställa internationella standarder inom djurhälsa.
FEI	Det internationella ridsportförbundet Fédération Équestre Internationale.
Inlandszon	Det svenska inlandet även kallat fastlandet. Begreppet omfattar inte öar längs kusten. För vattendrag som mynnar ut i havet räknas till inlandszon vattendraget ned till det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon. Landbaserade anläggningar i inlandet hör till inlandszon om det ingående vattnet kommer från grundvatten eller vattendraget ovanför det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon.
Kustzon	Den svenska kusten, inklusive öar, ut till sjöterritoriets gräns i havet. För vattendrag som mynnar ut i havet avgränsas kustzon mot inlandszon vid första definitiva vandringshindret för laxfisk. Landbaserade anläggningar oavsett läge hör till kustzon om det ingående vattnet kommer från kustzon. Om det i dom eller beslut

Begrepp	*Betydelse*
	från mark- och miljödomstol eller dess föregångare stadgas att vildfångad laxfisk ska flyttas över ett vandringshinder, räknas kustzon upp till det första vandringshindret som laxfisk inte flyttas över.
Frivilligt kontrollprogram	Ett godkänt frivilligt kontrollprogram i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll.
Mottaglig art	Vattenlevande djur av mottagliga arter för BKD, IPN eller SVC enligt bilaga III till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU[4]. När det gäller tredje land framgår mottagliga arter av bilaga XXIX i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/692 av den 30 januari 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung[5]. *(SJVFS 2026:XX).*

3 KAP. VATTENLEVANDE DJUR

1 § Grundläggande bestämmelser för vattenlevande djur finns, utöver de som omnämns i 1 kap. 1 §, i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung[6]. *(SJVFS 2026:XY).*

2 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

---

[4] EUT L 59, 19.2.2021, s. 1, http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/260/oj (Celex 32021D0260).
[5] EUT L 174, 3.6.2020, s. 379, http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/692/oj (Celex 32020R0692).
[6] EUT L 139, 30.4.2004, s. 55, http://data.europa.eu/eli/dec/2004/853/oj (Celex 32004R0853).

3 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

4 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

5 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

6 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

7 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

8 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XY).*

Förutsättningar för registrering och godkännande av vattenbruksanläggningar

9 § Anmälan om registrering för att driva vattenbruksanläggningar enligt artikel 172 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska göras till Jordbruksverket.[7]

En anmälan om registrering ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 15 dagar innan verksamheten är planerad att påbörjas.

9 a § De typer av vattenbruksanläggningar som anges i artikel 3 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2037 av den 22 november 2021 om bestämmelser för tillämpning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller undantag för aktörer från skyldigheten att registrera vattenbruksanläggningar och skyldigheten att föra journal[8] undantas från kravet på registrering i artikel 172.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429. *(SJVFS 2021:38).*

10 § Ansökan om godkännande för vissa typer av vattenbruksanläggningar enligt artikel 176 och 177 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska göras till Jordbruksverket[9].

En ansökan om godkännande ska ha kommit in till Jordbruksverket tre månader innan verksamheten är planerad att påbörjas.

Ansökan om undantag från kravet på godkännande av vattenbruksanläggningar enligt artikel 3 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 av den 30 januari 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur[10] ska göras till Jordbruksverket.[11]

---

[7] Mer information om hur anmälan om registrering ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[8] EUT L 416, 23.11.2021, s. 80 (Celex 32021R2037).

[9] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[10] EUT L 174, 3.6.2020, s. 345 (Celex 32020R0691).

[11] Mer information om hur ansökan om undantag ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

11 § Anmälan om registrering eller ansökan om godkännande ska utöver uppgifterna som krävs i artikel 172 och 180 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och bilaga I till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 innehålla:

1. information om anmälan avser en ny ansökan eller ändring av befintliga uppgifter om registrering eller godkännande,
2. kontaktperson och kontaktuppgifter, samt
3. adress om annan än anläggningen.

12 § Ansökan om status som avgränsad anläggning enligt artikel 178 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska göras till Jordbruksverket. [12]

En ansökan om godkännande ska ha kommit in till Jordbruksverket tre månader innan verksamheten är planerad att påbörjas.

13 § Ansökan om godkännande av karantänsanläggning av vattenlevande djur enligt artikel 176 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska göras till Jordbruksverket. [13]

En ansökan om godkännande ska ha kommit in till Jordbruksverket tre månader innan verksamheten är planerad att påbörjas.

14 § Ansökan om godkännande av livsmedelsanläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur enligt artikel 179 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och artikel 11 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 ska göras till Jordbruksverket. [14]

En ansökan om godkännande ska ha kommit in till Jordbruksverket tre månader innan verksamheten är planerad att påbörjas.

15 § Aktörer ska betala en avgift för anmälan enligt 9 § och för ansökan enligt 10 och 12–14 §§ enligt följande:

1. Aktörer som har en eller en grupp av anläggningar registrerade hos Jordbruksverket ska betala en årlig avgift om 120 kronor för varje registrerad anläggning eller grupp av anläggningar. Betalning av avgiften ska göras till Jordbruksverket.
2. Avgift för ansökan om godkännande av en anläggning eller en grupp av anläggningar enligt 10 och 12–14 §§ ska betalas med 12 200 kronor.

Betalning enligt första stycket 2 ska ske till Jordbruksverket när ansökan ges in.[15]

---

[12] Mer information om hur ansökan om status som avgränsad anläggning ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[13] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[14] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[15] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Om avgiften för en ansökan om godkännande av en anläggning eller en grupp av anläggningar inte betalas, tas ärendet inte upp till prövning. *(SJVFS 2024:22).*

Register över vattenbruksanläggningar

16 § Aktörer ska lämna följande uppgifter till registret som hålls av Jordbruksverket utöver de uppgifter som krävs enligt artikel 172.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429:

1. anläggningens vattenförsörjnings- och avloppssystem i tillämpliga fall, samt

2. den period under vilken vattenbruksdjur hålls på vattenbruksanläggningen om den inte är permanent i drift, inklusive uppgifter om säsongsbunden drift eller drift vid särskilda tillfällen, i förekommande fall.[16]

Uppgifterna i första stycket ska lämnas samtidigt som uppgifterna lämnas enligt artikel 172.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.

17 § Aktörer ska, vid ändringar på en vattenbruksanläggning, som medför att sådana uppgifter som anmälts inte längre kommer att vara fullständiga eller riktiga, komma in med information om ändringar till Jordbruksverket.[17] Detsamma gäller om verksamheten upphör.

Journalföring och spårbarhet

18 § Aktörer, som driver vattenbruksanläggningar som omfattas av registreringskravet i enlighet med artikel 173 eller kravet på godkännande i enlighet med artikel 181.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429, ska utöver journalföringskraven i artikel 186 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och artiklarna 22–34 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 journalföra förflyttningar av vattenbruksdjur inom anläggningen.

19 § Skyldigheten att journalföra de uppgifter som anges i punkt 1 c, d och e i artikel 186 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 ska inte gälla för vattenbruksanläggningar av följande typer:

1. hobbyverksamhet med vattenlevande djur,

2. zoobutiker med vattenlevande djur,

3. akvarium som finns på restauranger och naturrum m.m. som har offentlig förevisning i enlighet med 3 kap. 6 § djurskyddsförordningen (2019:66),

4. anläggningar som håller *Garra rufa* för behandling, samt

5. extensiva dammar där vattenbruksdjur hålls för direkt användning som livsmedel eller för utsättning i naturen.

---

[16] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[17] Mer information om hur ansökan om godkännande ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

En förutsättning för att undantaget ska gälla är att vattenbruksanläggningar inte förflyttar vattenbruksdjur till eller från en annan medlemsstat eller tredjeland.

20 § Aktörer, inklusive transportörer, ska spara journaler i minst 5 år.

Förflyttningar vid misstanke och bekräftad sjukdom

21 § Om smitta av annan sjukdom än en kategori D-sjukdom[18] konstateras hos vattenlevande djur får djuren inte flyttas mellan anläggningar i Sverige utan att aktören har vidtagit de åtgärder som krävs för att sjukdomen inte ska spridas till andra vattenlevande djur. Detta gäller även vid misstanke om sjukdom. *(SJVFS 2026:XX).*

Förflyttningar mellan medlemsstater, zoner eller anläggningskretsar inom Sverige

Undantag vid förflyttningar

22 § Enligt artikel 193.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 får den behöriga myndigheten på destinationen godkänna en ändring av användningen av vattenlevande djur till ett annat ändamål än det ursprungligen avsedda. Ansökan om godkännande ska göras till Jordbruksverket och ska innehålla uppgifter om:

1. destination och ursprungsplats,
2. art,
3. vad avsikten var med användningen av de vattenlevande djuren innan flytt,
4. vad avsikten är med användningen av de vattenlevande djuren efter flytt, samt
5. de riskreducerande åtgärder som har vidtagits för att inte äventyra hälsostatusen hos de vattenlevande djuren på destinationen. [19]

En ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 30 dagar innan planerad förflyttning.

Första stycket gäller inte vid förflyttning inom Sverige där syftet med användningen av vattenlevande djur ändras till att sättas ut i naturen. [20]

23 § Enligt artikel 198 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 får medlemsstaterna tillåta aktörerna att flytta vattenbruksdjur till en vattenbruksanläggning i zoner eller anläggningskretsar för vilka ett utrotningsprogram har inrättats för kategori B- och C-sjukdom, från andra zoner eller anläggningskretsar för vilka ett sådant program också har inrättats för samma

[18] Förtecknade sjukdomar hos vattenlevande djur finns i bilaga II till kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 av den 25 juli 2018 om ändring av förteckningen över sjukdomar i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429.

[19] Mer information om hur en ansökan ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[20] Utsättning av vattenlevande djur i naturen regleras av Havs- och vattenmyndigheten.

förtecknade sjukdomar. Ansökan om tillstånd ska göras till Jordbruksverket och ska innehålla uppgifter om

1. destination och ursprungsplats,
2. art, och
3. de riskreducerande åtgärderna som är vidtagna för att inte äventyra hälsostatusen hos de vattenlevande djuren på destinationen. [21]

En ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 30 dagar innan planerad förflyttning.

Om förflyttningen sker till en annan medlemsstat ska även dokumentation åtfölja ansökan som visar att de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten och i förekommande fall de medlemsstater genom vilka djuren passerar har gett sitt samtycke till denna förflyttning.

24 § Enligt artikel 201.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 får medlemsstaterna tillåta aktörerna att flytta levande vattenbruksdjur avsedda att användas som livsmedel till zoner eller anläggningskretsar för vilka ett utrotningsprogram har inrättats för kategori B- och C-sjukdom, från andra zoner eller anläggningskretsar för vilka ett sådant program också har inrättats för samma förtecknade sjukdomar. [22]

Ansökan om tillstånd ska göras till Jordbruksverket och ska innehålla uppgifter om:

1. destination och ursprungsplats,
2. art, och
3. de riskreducerande åtgärderna som är vidtagna för att inte äventyra hälsostatusen hos de vattenlevande djuren på destinationen. [23]

En ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 30 dagar innan planerad förflyttning.

25 § Enligt artikel 204 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 får den behöriga myndigheten på destinationsorten, om den behöriga myndigheten på ursprungsorten samtycker, tillåta förflyttning av vattenlevande djur för vetenskapliga ändamål till sitt territorium även om dessa förflyttningar inte uppfyller kraven i avsnitten 1–3 (artiklarna 191–202), med undantag för artiklarna 191.1, 191.3, 192, 193 och 194. Ansökan om tillstånd ska göras till Jordbruksverket och ska innehålla uppgifter om:

1. destination och ursprungsplats,
2. art,
3. de riskreducerande åtgärderna som ska vidtas och har vidtagits för att inte äventyra hälsostatusen hos de vattenlevande djuren under transporten och på destinationen avseende kategori D-sjukdomar, och

---

[21] Mer information om hur ansökan ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[22] Förtecknade sjukdomar hos vattenlevande djur finns i bilaga II i kommissionens delegerade förordning (EU) 2018/1629 av den 25 juli 2018 om ändring av förteckningen över sjukdomar i bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

[23] Mer information om hur en ansökan ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

4. de medlemsstater genom vilka de vattenlevande djuren kommer att passera.[24]

En ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 30 dagar innan planerad förflyttning.

26 § *Har upphävts genom SJVFS 2026:XX.*

Förflyttningar inom Sverige

27 § Förflyttning av fisk från kustzon till inlandszon är förbjuden.

27 a § Med undantag från förbudet i 27 § får förflyttning dock ske från kustzon till inlandszon av

1. fisk som hålls som sällskapsdjur och som förflyttas utan kommersiellt syfte, eller

2. fisk från en sluten anläggning där djur för prydnadsändamål hålls till en annan sluten anläggning där djur för prydnadsändamål hålls. *(SJVFS 2026:XX).*

27 b § Med undantag från förbudet i 27 § får fisk dock flyttas från kustzon till en forskningsanläggning i inlandszon om förflyttningen görs för vetenskapliga ändamål och fisken avlivas efter slutförda försök.

Förflyttningen får ske under förutsättning att den mottagande anläggningen har ett recirkulerande vattensystem eller har en behandling som inaktiverar agens som orsakar förtecknade sjukdomar eller nya sjukdomar innan vattnet släpps ut i öppet vatten. *(SJVFS 2026:XX).*

27 c § Det är förbjudet att flytta vattenlevande djur av förtecknad och mottaglig art inom Sverige från en avgränsad anläggning till en anläggning som inte är godkänd som en avgränsad anläggning. *(SJVFS 2026:XX).*

27 d § Med undantag från förbudet i 27 c § får vattenlevande djur dock flyttas från en avgränsad anläggning till en forskningsanläggning om förflyttningen görs för vetenskapliga ändamål och djuren avlivas efter slutförda försök.

Förflyttningen får ske under förutsättning att den mottagande anläggningen har ett recirkulerande vattensystem eller har en behandling som inaktiverar agens som orsakar förtecknade sjukdomar eller nya sjukdomar innan vattnet släpps ut i öppet vatten. *(SJVFS 2026:XX).*

28 § Med undantag från förbudet i 27 § får nybefruktad eller ögonpunktad rom från vildfångad laxartad fisk som har fångats eller sumpats i kustzon, dock flyttas till en anläggning där ynglen kläcks i inlandszon om följande krav är uppfyllda:

1. Den vildfångade laxartade fisken har genomgått provtagning enligt a och b nedan utan att smitta har påvisats:

[24] Mer information om hur en ansökan ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

a) All honfisk som används för romproduktion provtas med avseende på IPN genom organprovtagning. Maximal poolning 10 fiskar.

b) All honfisk provtas individuellt för BKD genom organprovtagning. Om all fisk i odlingen kommer att planteras ut i kustområde kan provtagningsnivån för BKD reduceras till individuell provtagning av 50 procent av honfisken.

2. Rommen har desinfekterats i buffrad jodoforlösning i minst 10 minuter och med minst 100 ppm fri jod.

3. Anläggningen som tar emot rommen, i avvaktan på ett negativt skriftligt provresultat enligt punkt 1, håller rommen i ett utrymme som är avskilt från annan verksamhet samt, om inte frånloppsvattnet mynnar ut i kustområde låter desinfektera alternativt infiltrera det utgående vattnet så att det är fritt från smitta som kan överföras till vattenlevande djur. *(SJVFS 2026:XX).*

29 § Med undantag från förbudet i 27 § får ål av arten *Anguilla anguilla* dock föras in till inlandzon från kustzon efter att ålen först har hållits i en karantän som uppfyller följande krav:

1. Karantänstiden ska vara minst 30 dagar från det att den sista ålen har tagits in i karantänen, eller i den separata sektionen i karantänen om det är en sektionerad karantän.

2. Vattentemperaturen ska under karantänstiden vara mellan 10 och 28 °C.

3. Inom 15 dagar från karantänstidens slut ska det antal prover tas som anges i bilaga 5.

4. Provtagning och analys för IPN ska ske enligt 2 kap. 8 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2026:XZ) om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur.

5. Karantänen får avslutas först när resultaten för de provtagningar som avses i 3 och 4 visar att ingen smitta har kunnat påvisas. *(SJVFS 2026:XX).*

29 a § Med undantag från förbudet 27 § får ål av arten *Anguilla anguilla* dock föras in till inlandzon från kustzon efter att ålen först har hållits i en karantän som uppfyller följande krav:

1. Indikatorfiskar (*Oncorhynchus mykiss*) ska flyttas in i karantänen innan ålen anländer.

2. Karantänstiden ska vara minst 90 dagar från det att den sista ålen har tagits in i karantänen, eller i den separata sektionen i karantänen om det är en sektionerad karantän.

3. Vattentemperaturen ska under karantänstiden vara mellan 10 och 28 °C.

4. Innan karantänstiden börjar räknas ska 60 indikatorfiskar provtas och provresultaten ska visa att indikatorfiskarna är fria från IPN. Vid karantänstidens avslutande ska ytterligare minst 120 fiskar provtas. Dessa prover ska tas tidigast 15 dagar innan karantänstidens slut.

5. Provtagning och analys ska ske enligt 2 kap. 8 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2026:XZ) om åtgärder för att förebygga

och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur.

6. Karantänen får avslutas först när resultaten för de provtagningar som avses i 4 visar att ingen smitta har kunnat påvisas. *(SJVFS 2026:XX).*

Förflyttningar till Sverige från en annan medlemsstat

29 b § Aktörer får endast förflytta vattenlevande djur av mottaglig art för SVC till Sverige om de härrör från en medlemsstat eller del av denna som anses vara fri från SVC.[25] (*SJVFS 2026:XX*).

29 c § Aktörer får endast förflytta vattenlevande djur av mottaglig art för IPN till inlandzon om de härrör från en medlemsstat eller del av denna som anses vara fri från IPN.[26] *(SJVFS 2026:XX).*

29 d § Med undantag från 29 b och 29 c §§ får aktörer dock förflytta vilda vattenlevande djur av mottaglig art för IPN och SVC till Sverige om djuren har genomgått karantän i en vattenbruksanläggning som har godkänts i enlighet med artikel 15 i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691. *(SJVFS 2026:XX).*

29 e § Vattenlevande djur av mottaglig art för IPN och SVC som tas in till Sverige i enlighet med 29 b–29 d §§ ska åtföljas av ett officiellt intyg som

1. innehåller uppgift om de hälsogarantier som är relevanta för IPN respektive SVC,
2. har utfärdats av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten samt
3. har upprättats i enlighet med en lämplig förlaga till djurhälsointyg enligt kapitel 1–3 eller 5 i bilaga I till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2236 av den 16 december 2020 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429 och (EU) 2017/625 vad gäller förlagor till djurhälsointyg för införsel till unionen och förflyttningar inom unionen av sändningar av vattenlevande djur och av vissa produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur samt officiellt intygande avseende sådana intyg, och om upphävande av förordning (EG) nr 1251/2008[27]. *(SJVFS 2026:XX).*

---

[25] Med fria medlemsstater eller delar av dessa anses sådana som är förtecknade för SVC respektive IPN i kolumn 2 och 4 i bilaga I i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU.

[26] Med fria medlemsstater eller delar av dessa anses sådana som är förtecknade för SVC respektive IPN i kolumn 2 och 4 i bilaga I i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU.

[27] EUT L 442, 30.12.2020, s. 410, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/2236/oj (Celex 32020R2236).

30 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

31 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

32 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

33 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

Särskilda bestämmelser om förflyttning mellan medlemsstater för utsättning i naturen

34 § Enligt artikel 198 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 får medlemsstaterna tillåta aktörerna att flytta vattenbruksdjur för utsättning i naturen till zoner eller anläggningskretsar i en medlemsstat för vilka ett utrotningsprogram har inrättats för kategori B- och C-sjukdom, från andra zoner eller anläggningskretsar i en annan medlemsstat för vilka ett sådant program också har inrättats för samma förtecknade sjukdomar. Ansökan om tillstånd ska göras till Jordbruksverket och ska innehålla uppgifter om:

1. destination och ursprungsplats,
2. art, och
3. de riskreducerande åtgärderna som är vidtagna för att inte äventyra hälsostatusen hos de vattenlevande djuren på destinationen.[28]

En ansökan ska ha kommit in till Jordbruksverket senast 30 dagar innan planerad förflyttning.

Vid förflyttning till en annan medlemsstat ska även dokumentation åtföljas ansökan där de behöriga myndigheterna i destinationsmedlemsstaten och, i förekommande fall, de medlemsstater genom vilka djuren passerar, har gett sitt samtycke till denna förflyttning.

35 § Vid förflyttning av vattenlevande djur som ska sättas ut i naturen i Sverige måste dessa härröra från en medlemsstat som förklarats sjukdomsfri i enlighet med artikel 36.1 eller artikel 37.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 när det gäller de sjukdomar i kategori B och C i samma förordning för vilka den art av vattenlevande djur som ska flyttas är en förtecknad art, oavsett hälsostatusen i det område där de vattenlevande djuren ska sättas ut i naturen.

36 § Aktörer som ska sätta ut vattenlevande djur i naturen i Sverige ska söka tillstånd hos länsstyrelsen enligt 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

[28] Mer information om hur en ansökan ska göras finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Införsel av vattenlevande djur till Sverige från tredjeland

Särskilda bestämmelser avseende sjukdomar hos vattenlevande djur för vilka Sverige har vidtagit nationella åtgärder

36 a § Aktörer får endast föra in vattenlevande djur av mottaglig art för IPN till inlandszonen samt vattenlevande djur av mottaglig art för SVC till Sverige från ett tredjeland eller från ett territorium, en zon eller en anläggningskrets i ett tredjeland under förutsättning att djuren kommer från en anläggning i avsändarlandet där

1. djurhälsobesöken som avses i artikel 8 e i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/692 också ska syfta till att upptäcka tecken som tyder på förekomst av IPN och SVC beroende på vad som är relevanta för den specifika arten och kategorin av djur,
2. ingående vatten till anläggningen ska antingen naturligt eller genom behandling vara fritt från IPN och SVC, samt
3. det ska finnas naturliga eller konstgjorda barriärer mot närliggande vattendrag som hindrar vattenlevande djur från att komma in i eller lämna anläggningen, inbegripet åtgärder mot översvämning eller infiltration av vatten från närliggande vattendrag. *(SJVFS 2026:XX).*

36 b § Aktörer får endast föra in vattenlevande djur eller produkter av animaliskt ursprung från andra vattenlevande djur än levande vattenlevande djur av mottaglig art för IPN till inlandszonen samt vattenlevande djur eller produkter av animaliskt ursprung från andra vattenlevande djur än levande vattenlevande djur av mottaglig art för SVC till Sverige från ett tredjeland eller från ett territorium, zon eller anläggningskrets i ett tredjeland under förutsättning att

1. vattenlevande djur av mottaglig art inte har vaccinerats mot IPN och SVC, och
2. om det avsändande tredjelandet, territoriet, zonen eller anläggningskretsen tar in vattenlevande djur av mottaglig art från andra tredjeländer, territorier, zoner eller anläggningskretsar ska dessa också vara fria från den relevanta sjukdomen. *(SJVFS 2026:XX).*

36 c § Till det hälsointyg som ska åtfölja de djur som avses i 36 a och 36 b §§ ska bifogas dokumentation där den behöriga myndigheten i det avsändande tredjelandet eller territoriet, zonen eller anläggningskretsen i tredjelandet intygar att kraven i respektive paragraf är uppfyllda. *(SJVFS 2026:XX).*

37 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

38 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

39 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

40 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

41 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

42 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

43 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

44 § *Har upphävts genom (SJVFS 2026:XX).*

Särskilda bestämmelser avseende arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter

45 § Vattenlevande djur av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter får endast föras in till Sverige från tredjeländer som

1. är medlemmar i WOAH, eller
2. förtecknas i bilaga XXI till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/404 av den 24 mars 2021 om fastställande av förteckningar över tredjeländer, territorier eller zoner däri från vilka djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung får föras in till unionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429[29]. *(SJVFS 2026:XX).*

46 § Sändningar av de djur som avses i 45 § ska, utöver de krav som framgår av artikel 229 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429, uppfylla följande krav:

1. Djuren ska komma från en anläggning som vid tidpunkten för avsändandet till Sverige inte omfattades av nationella restriktioner av djurhälsoskäl eller på grund av onormal dödlighet vars orsak inte har kunnat fastställas.

2. Djuren i sändningen

a) är inte djur som ska avlivas inom ramen för ett nationellt program som genomförs i ursprungstredjelandet eller ursprungsterritoriet för att utrota sjukdomar,

b) visade inte några symtom på överförbara sjukdomar vid tidpunkten för lastning för avsändande till Sverige, samt

c) har inte varit i kontakt med djur med lägre hälsostatus.

3. En officiell veterinär eller en yrkesverksam inom vattenlevande djurs hälsa som är bemyndigad att bedriva sådan verksamhet enligt det berörda tredjelandets eller territoriets nationella lagstiftning ska ha utfört en klinisk besiktning av de vattenlevande djuren inom 72 timmar före tidpunkten för lastning för avsändande till Sverige i syfte att upptäcka symtom på sjukdomar och onormal dödlighet.

4. Sändningen ska åtföljas av ett djurhälsointyg som uppfyller följande krav:

a) Intyget ska motsvara förlagan i bilaga II till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2236.

b) Intyget ska fyllas i efter att den utförda kliniska besiktningen av djuren enligt 3 har utförts.

c) Intyget ska vara utfärdat av en officiell veterinär i enlighet med artikel 237 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 samt anvisningar för

[29] EUT L 114, 31.3.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/404/oj (Celex 32021R0404).

utfärdande i kapitel 4 i bilaga I till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2235 av den 16 december 2020 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2016/429 och (EU) 2017/625 vad gäller förlagor till djurhälsointyg, förlagor till officiella intyg och förlagor till kombinerade djurhälsointyg/officiella intyg för införsel till unionen och förflyttningar inom unionen av sändningar av vissa kategorier av djur och varor samt officiellt intygande avseende sådana intyg, och om upphävande av förordning (EG) nr 599/2004, genomförandeförordningarna (EU) nr 636/2014 och (EU) 2019/628, direktiv 98/68/EG och besluten 2000/572/EG, 2003/779/EG och 2007/240/EG[30] samt artikel 4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/2236.

d) Intyget ska innehålla de uppgifter som anges i artikel 238 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och ska utöver detta visa att djuren uppfyller djurhälsokraven enligt 1 och 2 a–c samt kraven på märkningen enligt 47 a §. *(SJVFS 2026:XX).*

47 § Aktörer får endast föra in sändningar av vattenlevande djur av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter till Sverige från tredjeländer om djuren uppfyller följande krav:

1. De avsänds direkt från sin ursprungsanläggning till Sverige.

2. De har inte lossats, flyttats till ett annat transportmedel eller lossats från sin behållare vid transport med flyg eller båt eller på järnväg eller väg. Vattnet i vilket djuren transporteras har inte under resans gång bytts i ett tredjeland som inte uppfyller villkoren i 45 §.

3. De har inte transporterats under förhållanden som har äventyrat deras hälsa, särskilt

a) ska de, i tillämpliga fall, ha lastats och transporterats i vatten som inte försämrar deras hälsa,

b) ska transportmedlet och behållarna ha utformats på ett sådant sätt att deras hälsa inte äventyras under transporten, och

c) ska behållaren eller brunnbåten ha rengjorts och desinficerats före lastning för avsändande till Sverige.

4. Från lastningen på ursprungsanläggningen fram till ankomsten till Sverige får de inte ha transporterats i samma vatten eller behållare eller brunnbåt som vattenlevande djur med sämre hälsa eller som inte var avsedda för införsel till Sverige.

5. Efter införseln till Sverige ska sändningar av vattenlevande djur av icke förtecknad art

a) transporteras direkt till destinationen, och

b) hanteras på lämpligt sätt för att säkerställa att naturliga vatten inte förorenas. *(SJVFS 2026:XX).*

---

[30] EUT L 442 30.12.2020, s.1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/2235/oj (CELEX 32020R2235).

47 a § Sändningar av vattenlevande djur av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter ska vara märkta enligt följande:

1. Varje behållare i sändningen ska vara märkt med en läslig och synlig etikett på behållarens utsida, eller med information i fartygsmanifestet vid transport med brunnbåt, som tydligt kopplar samman sändningen med djurhälsointyget.

2. Den läsliga och synliga etiketten enligt 1 ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

a) Antalet behållare i sändningen.

b) Namn på de arter som finns i varje behållare.

c) Antalet vattenlevande djur av varje art i varje behållare.

d) Det ändamål som de vattenlevande djuren är avsedda för. *(SJVFS 2026:XX).*

Utsättning i naturen av vattenlevande djur från tredjeland

48 § Aktörer som för in vattenlevande djur från tredje land för utsättning i naturen ska söka tillstånd hos länsstyrelsen enligt 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. *(SJVFS 2022:23).*

Krav på anläggningar som tar emot vattenlevande djur av mottaglig art för BKD eller IPN

49 § Den aktör som tar in vattenlevande djur av mottaglig art för BKD till sin anläggning i inlandzon ska försäkra sig om att organprovtagning har gjorts på vattenlevande djur av mottaglig art i den anläggning eller grupp av anläggningar som förflyttning ska ske från utan att BKD påvisats.

Provtagningen ska omfatta 30 djur och vara från den senaste sammanhängande perioden som vattentemperaturen var mellan 7 och 15 °C. Proverna ska i första hand ha tagits på djur med avvikande utseende eller beteende.

Den aktör som har fört in vattenlevande djur av mottaglig art för BKD till sin anläggning ska vid en offentlig kontroll kunna visa att dessa djur uppfyllde kraven vid tidpunkten för införandet.

Kraven enligt första och andra stycket gäller inte för djur som kommer från en anläggningskrets, zon eller medlemsstat som anses vara fri från BKD.[31] *(SJVFS 2026:XX).*

50 § Den aktör som tar in vattenlevande djur av mottaglig art för IPN till en anläggning i kustzon ska försäkra sig om att provtagning har gjorts på vattenlevande djur av mottaglig art i den anläggning eller grupp av anläggningar som förflyttning ska ske från utan att IPN påvisats.

[31] Med fria medlemsstater eller delar av dessa anses sådana som är förtecknade för BKD i kolumn 2 och 4 i bilaga I i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU.

Provtagningen ska omfatta 30 djur och vara från den senaste sammanhängande perioden som vattentemperaturen var lägre än 14 °C. Om temperaturer under 14 °C inte har kunnat nås ska proverna ha tagits vid de lägsta temperaturerna. Vattentemperaturen får dock inte ha varit högre än 28 °C. Proverna ska i första hand ha tagits på djur med avvikande utseende eller beteende.

Den aktör som har fört in vattenlevande djur av mottaglig art för IPN till sin anläggning ska vid en offentlig kontroll kunna visa att dessa djur uppfyllde kraven vid tidpunkten för införandet.

Kraven enligt första och andra stycket gäller inte för djur som kommer från en anläggningskrets, zon eller medlemsstat som anses vara fri från IPN.[32] *(SJVFS 2026:XX).*

51 § Vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram kan undantas av Jordbruksverket från 49 och 50 §§. För undantag ska det frivilliga kontrollprogrammet innehålla krav som är likvärdiga eller strängare än kraven i 49 och 50 §§. *(SJVFS 2026:XX).*

52 § Avgränsade vattenbruksanläggningar för vetenskapliga ändamål är undantagna från 49 och 50 §§ om deras plan för övervakning av sjukdomar som avses i del 3 punkt 2 a i bilaga I i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 inkluderar IPN och BKD, beroende på vilken sjukdom som är relevant för de hållna arterna på vattenbruksanläggningen. *(SJVFS 2026:XX).*

5 KAP. ÖVRIGA BESTÄMMELSER

1 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i 2 kap. 3–7, 12–15, 23 och 59–64 §§, 3 kap. 9–14, 18, 20–25, 27, 27 c, 36 a, 45–47 a och 49–50 §§ samt bestämmelserna i 4 kap. 6–8 och 10 §§.

Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket besluta att en lägre avgift ska betalas än den som anges i 2 kap. 11 § och 3 kap. 15 § första stycket 2. *(SJVFS 2026:XX).*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna författning[33] träder i kraft den 21 april 2021. Det allmänna rådet ska börja gälla samma dag.

1. Anläggningar och aktörer som har tillstånd enligt 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen före den 21 april 2021

[32] Med fria medlemsstater eller delar av dessa anses sådana som är förtecknade för IPN i kolumn 2 och 4 i bilaga I i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU.

[33] SJVFS 2021:13.

ska anses vara registrerade respektive godkända i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”).

2. Anläggningar som är godkända enligt 2 § förordningen (2009:251) om bearbetningsanläggningar för vattenbruksdjur före den 21 april 2021 ska anses vara godkända i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”).

3. Genom författningen upphävs

a) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:24) om införsel av vissa djur samt sperma, ägg och embryon från vissa djur *(saknr. J 11),*

b) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:42) om djurhälsoregler för import och transitering av vissa levande hov- och klövdjur *(saknr. J 11a),*

c) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2011:49) om införsel av sällskapsdjur och hund- och kattsperma samt hundar, katter och illrar avsedda för handel *(saknr. J 13),*

d) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2018:42) om införsel av hästdjur *(saknr. J 17),*

e) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:70) om införsel av nötkreatur och svin *(saknr. J 18),*

f) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:224) om införsel av får och getter *(saknr. J 20),*

g) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:67) om införsel av embryon och sperma från nötkreatur samt sperma från gris (saknr. J 21),

h) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:223) om införsel av fjäderfä och kläckägg *(saknr. J 22),*

i) Lantbruksstyrelsens kungörelse med anvisningar för fjäderfäkarantän (LSFS 1980:8) *(saknr. J 27),*

j) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:25) om veterinära kontroller m.m. vid handel med länder som ingår i Europeiska unionen (EU) *(saknr. J 29),*

k) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:19) om in- och utförsel av produkter av animaliskt ursprung och andra produkter som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur *(saknr. J 30),*

l) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:134) om veterinära kontroller av levande djur som förs in från tredje land till Europeiska unionen (EU), och Norge *(saknr. J 34),*

m) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:135) om veterinära kontroller av produkter som förs in från tredje land till Europeiska unionen (EU), Andorra, Färöarna och Norge och, vad avser fiskprodukter, Island *(saknr. J 35),*

n) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:19) om avgifter för handläggning av ärenden enligt förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m *(saknr. J 50),*

o) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:93) om fastställande av djurhälsoregler för produktion, bearbetning, distribution och införsel av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel *(saknr. J 65),*

p) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2018:41) om utförsel av hästdjur till länder som ingår i Europeiska unionen (EU), Andorra, Färöarna samt Norge *(saknr. J 131),*

q) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:70) om utförsel av vissa djur samt sperma, ägg och embryon från vissa djur till länder inom Europeiska unionen (EU) samt till länder som har införlivat EU:s veterinära lagstiftning *(saknr. J 133),*

r) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:77) om utförsel av nötkreatur och gris till länder som ingår i Europeiska unionen (EU) samt till Andorra, Färöarna och Norge *(saknr. J136),*

s) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:8) om utförsel av får och getter till länder som ingår i Europeiska unionen (EU) och till Norge *(saknr. J 137),*

t) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:68) om utförsel av embryon och sperma från nötkreatur samt sperma från gristill länder som ingår i Europeiska unionen (EU) och till Andorra, Färöarna, Norge samt Schweiz *(saknr. J 138),*

u) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2013:27) om utförsel av fjäderfä och kläckägg till länder som ingår i Europeiska unionen (EU), Andorra, Färöarna, Norge och Schweiz samt till tredje land *(saknr. J 139),*

v) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:13) om märkning och registrering av svin *(saknr. K 28),*

w) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:14) om märkning och registrering av får och getter, *(saknr. K29),*

x) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:12) om märkning och registrering av nötkreatur *(saknr. K30),*

y) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2006:11) om registrering av anläggningar med fjäderfän,

z) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:4) om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk, samtliga paragrafer förutom 3 kap. 1–5 §§ *(saknr. K 41),* samt

å) Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:71) om utförsel av vattenbruksdjur till länder inom Europeiska unionen (EU) samt till Island och Norge *(saknr. J 135).*

Denna författning[34] träder i kraft den 22 november 2021. Bestämmelserna ska tillämpas från och med den 17 oktober 2021.

---

1. Denna författning[35] träder i kraft den 1 september 2024.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om förflyttning av registrerade hästdjur mellan Sverige, Danmark, Finland och Norge som har påbörjats före ikraftträdandet.

1. Dessa föreskrifter[36] träder i kraft den 19 januari 2026. Det allmänna rådet ska börja gälla den 19 januari 2026.

2. Bestämmelserna i 2 kap. 44 d och 44 e §§ i den nya lydelsen tillämpas första gången den 31 mars 2026.

Dessa föreskrifter[37] träder i kraft den 1 februari 2027.

Generaldirektören.

Handläggare.
(Djurhälsoenheten)

[34] SJVFS 2021:33.
[35] SJVFS 2024:18.
[36] SJVFS 2025:37.
[37] SJVFS 2026:xx

Bilaga 5
Provtagning av ål för IPN

Antal infångade ålar	Antal ålar som måste provtas
0-69	ej relevant
70-79	69
80-89	78
90-99	88
100-109	98
110-119	96
120-129	104
130-139	113
140-149	121
150-159	130
160-169	122
170-179	130
180-189	138
190-199	145
200-249	153
250-299	170
300-349	182
350-399	192
400-449	200
450-499	207
500 eller fler	212

Prover tas från det antal vattenbruksdjur som krävs för att med en konfidensgrad på 95 % säkerställa påvisande av den aktuella patogenen om målprevalensen är 2 %.

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, 2026

Statens jordbruksverks författningssamling

ISSN 1102–0970

SJVFS 2026:XZ

Saknr K134

Utkom från trycket den 18 december 2026

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur;

beslutade den 17 december 2026.

Statens jordbruksverk föreskriver[1] med stöd av 3, 4, 5, 6, 18 och 19 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. följande.

Dessutom beslutar Jordbruksverket om följande allmänna råd.

INNEHÅLL

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER 2

Definitioner 3

2 KAP. DJURHÄLSOÖVERVAKNING 5

Djurhälsobesök och provtagning 5

3 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM BKD OCH BEKRÄFTAD BKD 7

Misstanke om BKD 7

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD 7

Bekräftad BKD 7

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning 7

4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM IPN OCH BEKRÄFTAD IPN 8

Misstanke om IPN 8

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN 8

Bekräftad IPN 9

[1] Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1, Celex 32015L1535), anmälningsnummer XXX.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning 9
5 KAP. ERSÄTTNING 10
Förutsättningar för ersättning. 10
Ansökan om ersättning..... 11
Återbetalning av ersättning 11
6 KAP. UNDANTAG.....12

Bilagor

Bilaga Provtagningsmetoder och diagnostik för BKD 13

1 KAP. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 § Bestämmelserna i dessa föreskrifter har till syfte att förebygga och bekämpa sjukdomarna bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC).

Föreskrifterna ska tillämpas:

1. I inlandszon på mottaglig art för BKD.
2. I hela territoriet på mottaglig art för IPN.
3. I hela territoriet på mottaglig art för SVC.

2 § Grundläggande bestämmelser om djurhälsa finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)[2] samt till denna förordning antagna genomförandeförordningar och delegerade förordningar,
2. lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.,
3. förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.,
4. epizootilagen (1999:657) och
5. epizootiförordningen (1999:659).

3 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en EFTA-stat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med dessa föreskrifter. Tillämpningen av dessa föreskrifter omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen salufördа i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008[3].

[2] EUT L 84, 31.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/429/oj (Celex 32016R0429).
[3] EUT L 91, 29.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/515/oj (Celex 32019R0515).

Definitioner

4 § Om inte något annat anges i andra stycket betyder ord och uttryck i dessa föreskrifter samma sak som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och underakter till denna.

I dessa föreskrifter avses med:

Begrepp	*Betydelse*
Ansvarig veterinär	En veterinär som Jordbruksverket har utsett som ansvarig att utföra vissa uppgifter i samband med en misstanke om eller bekräftat fall av BKD eller IPN.
BKD	Infektion med *Renibacterium salmoninarum*, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
BKD-fritt vattenområde	Vattenområde, med undantag från slutna anläggningar, där 1. BKD inte har bekräftats under de senaste tio åren, varken på hållna djur eller på vilda djur av mottaglig art, 2. BKD har bekräftats på hållna djur i ett tidigare BKD-fritt vattenområde men där slakt eller avlivning skett enligt 3 kap. 6 § 2, vilket får ha skett vid högst två tillfällen under en sexårsperiod, eller 3. en grundlig undersökning har gjorts på vilda djur av mottaglig art i vattenområdet utan att BKD har bekräftats.
Frivilligt kontrollprogram	Ett godkänt frivilligt kontroll-program i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2015:17) om frivillig organiserad hälsokontroll.
IPN	Infektion med infektiös pankreas-nekrosvirus, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
Inlandszon	Det svenska inlandet även kallat fastlandet. Begreppet omfattar

Begrepp	*Betydelse*
	inte öar längs kusten. För vattendrag som mynnar ut i havet räknas till inlandszon vattendraget ned till det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon. Landbaserade anläggningar i inlandet hör till inlandszon om det ingående vattnet kommer från grundvatten eller vattendraget ovanför det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon.
Kliniska sjukdomstecken på BKD	Ökad dödlighet eller nedsatt allmäntillstånd hos mottaglig art i kombination med yttre eller inre symptom kopplade till BKD-infektion.
Kliniska sjukdomstecken på IPN	Ökad dödlighet eller nedsatt allmäntillstånd hos mottaglig art i kombination med yttre eller inre symptom kopplade till IPN-infektion.
Kustzon	Den svenska kusten, inklusive öar, ut till sjöterritoriets gräns i havet. För vattendrag som mynnar ut i havet avgränsas kustzon mot inlandszon vid första definitiva vandringshindret för laxfisk. Landbaserade anläggningar oavsett läge hör till kustzon om det ingående vattnet kommer från kustzon. Om det i dom eller beslut från mark- och miljödomstol eller dess föregångare stadgas att vildfångad laxfisk ska flyttas över ett vandringshinder, räknas kustzon upp till det första vandringshindret som laxfisk inte flyttas över.

Begrepp	*Betydelse*
Mottaglig art	Vattenlevande djur av mottaglig art för BKD, IPN och SVC enligt bilaga III till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU[4].
SVC	Infektion med vårviremi hos karp-virus, med eller utan kliniska sjukdomstecken.
Smittad vattenbruksanläggning	Vattenbruksanläggning där BKD eller IPN har bekräftats enligt 3 kap. 4 § eller 4 kap. 5 § och fram till dess att begränsningar har upphävts.
Vattenområde	Det vatten inom vilket fisken kan vandra eller sprida sig.
WOAH	Världsorganisationen för djurhälsa (World Organisation for Animal Health), vars uppdrag bland annat består av att fastställa internationella standarder inom djurhälsa.

2 KAP. DJURHÄLSOÖVERVAKNING

Djurhälsobesök och provtagning

1 § Grundläggande bestämmelser om djurhälsoövervakning finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen.

[4] EUT L 59, 19.2.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/260/2025-03-23 (Celex 32021D0260).

2 § Vattenbruksanläggningar som håller mottaglig art för BKD, IPN eller SVC ska ha riskbaserade djurhälsobesök enligt del I kapitel 3 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 av den 17 december 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar[5].

3 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska 30 djur av mottaglig art för BKD provtas för BKD genom organprovtagning enligt bilagan till dessa föreskrifter. I första hand ska djur med avvikande utseende eller beteende provtas.

Provtagningen ska ske när vattentemperaturen är 7–15 °C.

4 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska djurhälsobesök och provtagning för IPN ske på det sätt som anges i del II kapitel 1 avsnitt 1 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689.

5 § Vid djurhälsobesöken enligt 2 § ska djurhälsobesök och provtagning för SVC ske enligt *WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals* [6].

6 § Vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram kan undantas av Jordbruksverket från 2–5 §§. För undantag ska det frivilliga kontrollprogrammet innehålla djurhälsobesök och provtagning som är likvärdiga eller strängare än kraven i 2–5 §§.

7 § Provtagning och diagnostik av *Renibacterium salmoninarum* ska ske i enlighet med bilagan till dessa föreskrifter.

8 § Provtagning och diagnostik av IPN-virus ska ske på det sätt som anges i del II kapitel 1 avsnitt 5 i bilaga VI till kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689.

9 § Provtagning och diagnostik av SVC-virus ska ske i enlighet med kapitlet om SVC i *WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals.*

10 § Proverna ska undersökas i ett laboratorium som använder de diagnosmetoder och förfaranden som har godkänts av Europeiska unionens referenslaboratorium för den aktuella sjukdomen.

---

[5] EUT L 174, 3.6.2020, s. 211, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2020/689/oj (Celex 32020R0689).

[6] WOAH:s Manual of Diagnostic Tests for Aquatic Animals finns publicerad på WOAH:s webbplats www.woah.org.

3 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM BKD OCH BEKRÄFTAD BKD

1 § BKD är en åtgärdssjukdom som ska bekämpas. Bestämmelser om bekämpning finns i detta kapitel och i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Misstanke om BKD

2 § Misstanke om BKD finns när

1. mottaglig art har kliniska sjukdomstecken på BKD, eller
2. protein som uttrycks vid infektion med *Renibacterium salmoninarum* har påvisats i prov från djur eller produkter av sådana djur.

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD

3 § Bestämmelser om åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om BKD finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Bekräftad BKD

4 § Diagnosen BKD är bekräftad när DNA från *Renibacterium salmoninarum* har påvisats i prov.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning

5 § Till dess att Jordbruksverket fattar beslut om åtgärder och begränsningar ska aktören som ansvarar för den smittade vattenbruksanläggningen minimera risken för att BKD sprids från vattenbruksanläggningen genom att genomföra följande åtgärder och begränsningar:

1. Självdöda eller avlivade djur ska tas om hand och destrueras enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.
2. Vattenbruksanläggningen ska spärras av så att obehöriga fordon inte kan köra in på området. Egna fordon ska parkeras utanför avspärrningen. Om fordon som är nödvändiga för vattenbruksanläggningens drift måste föras in på området ska däck och hjulhus spolas och desinfekteras vid utfart från området.
3. Foderleveranser till anläggningen ska ske enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

6 § Aktören ska se till att djur i ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan har bekräftats om djuren

1. uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD, eller

2. befinner sig i ett BKD-fritt vattenområde, eller

3. inte når slaktmogen vikt inom 12 månader från det att smittan bekräftades.

7 § Djur i ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning som varken uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD eller befinner sig i ett BKD-fritt vattenområde får efter beslut av Jordbruksverket hållas till slaktmogen vikt om en sådan vikt kan nås inom 12 månader från det att smittan bekräftades. För att detta ska tillåtas krävs att aktören för varje epidemiologiskt område inom anläggningen dokumenterar följande:

1. Antal självdöda djur.

2. Antal djur med avvikande beteende som avlivas.

Jordbruksverket och ansvarig veterinär ska på begäran ges tillgång till dokumentationen.

Om djuren som hålls på den smittade vattenbruksanläggningen under den tidsperiod som anges i första stycket uppvisar kliniska sjukdomstecken på BKD ska djuren efter beslut av Jordbruksverket slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades.

4 KAP. ÅTGÄRDER OCH BEGRÄNSNINGAR VID MISSTANKE OM IPN OCH BEKRÄFTAD IPN

1 § IPN, oavsett genogrupp, är en åtgärdssjukdom som ska bekämpas. Bestämmelser om bekämpning finns i detta kapitel och i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

2 § Sverige har sjukdomsfri status för samtliga genogrupper av IPN i inlandszon enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260.

Misstanke om IPN

3 § Misstanke om IPN finns när

1. mottaglig art har kliniska sjukdomstecken på IPN,

2. cellförändringar uppstår i cellkultur med prov från mottaglig art eller produkter av sådan art och där cellförändringarna stämmer överens med dem som IPN orsakar, eller

3. IPN-ELISA på prov från mottaglig art eller produkter av sådan art blir positiv.

Åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN

4 § Bestämmelser om åtgärder och begränsningar på en vattenbruksanläggning med misstanke om IPN finns i Statens jordbruksverks föreskrifter

(SJVFS 2023:15) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar.

Bekräftad IPN

5 § Diagnosen IPN är bekräftad när RNA från infektiöst pankreasnekrosvirus har påvisats i prov. Sekvensering av PCR-produkten krävs för att fastställa genogrupp.

Åtgärder och begränsningar på smittad vattenbruksanläggning

6 § Till dess att Jordbruksverket fattar beslut om åtgärder och begränsningar ska aktören som ansvarar för den smittade vattenbruksanläggningen minimera risken för att smitta sprids från vattenbruksanläggningen genom att genomföra följande åtgärder och begränsningar:

1. Självdöda eller avlivade djur ska tas om hand och destrueras enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

2. Vattenbruksanläggningen ska spärras av så att obehöriga fordon inte kan köra in på området. Egna fordon ska parkeras utanför avspärrningen. Om fordon som är nödvändiga för vattenbruksanläggningens drift måste föras in på området ska däck och hjulhus spolas och desinfekteras vid utfart från området.

3. Foderleveranser till anläggningen ska ske enligt anvisning från ansvarig veterinär eller Jordbruksverket.

7 § I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i kustzon gäller följande:

1. Aktören ska se till att djur som uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN vid tidpunkten som IPN har bekräftats i prov ska slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att smittan bekräftades.

2. Djur som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN får hållas till slaktmogen vikt om Jordbruksverket inte beslutar annat. För att detta ska tillåtas krävs att aktören för varje epidemiologiskt område inom anläggningen dokumenterar antal självdöda djur samt antal djur med avvikande beteende som avlivas. Jordbruksverket och ansvarig veterinär ska på begäran ges tillgång till dokumentationen.

3. Aktören ska se till att djur som anges i 2 och som uppvisar kliniska sjukdomstecken på IPN innan djuren uppnår slaktmogen vikt ska slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades.

8 § I ett smittat epidemiologiskt område inom en vattenbruksanläggning i inlandszon ska aktören se till att djur slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar från att kliniska sjukdomstecken uppvisades.

5 KAP. ERSÄTTNING

Förutsättningar för ersättning

1 § Ersättning kan lämnas till den aktör som driver en vattenbruksanläggning där BKD eller IPN genogrupp 2 har bekräftats enligt 3 kap. 4 § samt 4 kap. 5 § och som genom beslut eller föreskrifter har drabbats av

1. kostnader för avlivning och destruktion av djur med avdrag för normal slaktkostnad,
2. förlust av värdet på djur,
3. kostnader för destruktion av animaliska produkter och produkter som är kopplade till djur,
4. kostnader för desinfektion eller sanering av anläggning och utrustning utöver normal rengöring samt för utrustning som kasseras för att den inte är möjlig att sanera, och
5. produktionsbortfall som uppkommer under tiden som bekämpningsåtgärderna pågår, dock längst för en sammanhängande tid om 24 månader.

För egen arbetsinsats och för anställda lämnas ersättning i enlighet med Jordbruksverkets särskilda beslut. För inhyrd arbetskraft lämnas skälig ersättning med högst det belopp som aktören betalat.

Produktionsbortfall beräknas genom att uteblivna intäkter minskas med inbesparade kostnader.

2 § Ersättning lämnas med högst femtio procent av de kostnader och förluster som avses i 1 §. Om vattenbruksanläggningen är ansluten till ett frivilligt kontrollprogram lämnas dock ersättning med högst sjuttio procent.

3 § Ersättning kan jämkas om aktören uppsåtligen eller genom vårdslöshet själv har medverkat till kostnaden eller förlusten.

Allmänt råd till 3 §
Vårdslöshet bör innefatta att inte följa upprättade rutiner för biosäkerhet (biosäkerhetsplan) enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och dess underakter samt att inte följa föreskrifter eller ett beslut som har meddelats av Jordbruksverket för att förebygga eller hindra spridning av sjukdomen, som till exempel en saneringsplan.

4 § Värdering av avelsdjur utförs av en värderingsman som Jordbruksverket utser. Värdering av övriga djur kan göras enligt beräkningsmodell från Jordbruksverket.

5 § En värderingsman har rätt till motsvarande ersättning som ges till värderingsmän enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:2) om ersättning till laboratorier och värderingsmän för kostnader vid bekämpning av sjukdomar enligt zoonoslagen (1999:658) och epizootilagen (1999:657).

Ansökan om ersättning

6 § Bestämmelser om att ansökan ska innehålla uppgifter om enskilds identitet och kontaktuppgifter finns i 19 § förvaltningslagen. Ansökan ska dessutom innehålla följande uppgifter

1. postgironummer alternativt bank och bankkontonummer, och
2. specificerade yrkanden om ersättning för kostnader och förlorat djurvärde respektive produktionsbortfall samt det sammanlagda ersättningsyrkandet.

7 § Till ansökan om ersättning ska följande bifogas:

1. Fakturakopior och verifikationer avseende betalningstransaktioner som styrker erlagda utgifter.
2. Specificerad redovisning av arbetstid i samband med eget nedlagt arbete vid bekämpning som innefattar tid per arbetsmoment, när och av vem det utförts.
3. Förteckning över inredning och inventarier som har kasserats i samband med sanering, och som anges i saneringsplanen, med särskilt angivande av anskaffningsvärde och ålder.
4. Värderingsdokument om värdet inte framgår av beräkningsmodell enligt 4 §.

Om ansökan omfattar ersättning för produktionsbortfall ska även följande bifogas:

1. Produktionsdata för den drabbade produktionen.
2. Bokföringsmaterial såsom resultat- och balansräkning för de tre senaste åren.
3. I förekommande fall uppgifter från produktionsgrenskalkyl.

8 § Ansökan om ersättning ska göras hos Jordbruksverket inom sex månader från den dag som beslut om begränsningar eller andra villkor på anläggningen enligt 6 § 5 förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m. upphävs av Jordbruksverket. Görs inte ansökan inom den angivna tiden är rätten till ersättning förlorad.

9 § Den som ansöker om ersättning ska ange om han eller hon har fått eller kommer att få andra ersättningar på grund av bekräftat fall av BKD eller IPN genogrupp 2 på anläggningen samt, i förekommande fall, uppgifter om dessa ersättningar.

Återbetalning av ersättning

10 **§** Den som har tagit emot ersättning är helt eller delvis återbetalningsskyldig om

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat att ersättningen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp,

2. ett villkor för ersättningen enligt Europeiska unionens regler om statligt stöd inte har följts, eller

3. ersättningen av någon annan orsak har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta.

11 § Ränta enligt räntelagen (1975:635) ska betalas på det belopp som mottagaren enligt 10 § är återbetalningsskyldig för.

6 KAP. UNDANTAG

1 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i 2 kap. 3–5 och 7–9 §§, 3 kap. 6 och 7 §§, 4 kap. 7 och 8 §§ samt 5 kap. 6 och 7 §§.

---

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 februari 2027. Det allmänna rådet ska börja gälla samma dag.

2. Genom föreskrifterna upphör Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2024:6) om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur att gälla.

Namn

Handläggare. Namn
(Djurhälsoenheten)

Bilaga - Provtagningsmetoder och diagnostik för BKD

Provtagningsmetoder

De organ eller vävnadsmaterial som ska provtas och undersökas (organprovtagning) ska utgöras av följande:

1. Vid övervakning eller smittspårning

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar, och svabb på bomullspinne.

2. Vid stamfiskkontroll

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar.

3. Vid sjukdom

Njure: 1 g vävnad från njurens bakre del, eller del med synliga förändringar, och svabb från njure på bomullspinne.

Detta kan kompletteras med

a. vävnad + svabb från förändrad lever/mjälte,
b. njure och förändrad vävnad till formalin, eller
c. svabb från njure och förändrad vävnad struket på KDM eller KDMC-agar för bakteriologisk odling.

Proverna får inte poolas utan ska undersökas på individnivå.

Diagnostik

För beviljande eller upprätthållande av status som fri från BKD ska en av följande diagnosmetoder användas:

1. Påvisande av det renibacteriespecifika antigenet p57 via ELISA följt av kvantitativ (realtids) PCR.
2. Påvisande av renibakterieliknande kolonier i odling på agarplatta följt av kvantitativ (realtids) PCR.
3. Påvisande av arvsmassa från *Renibacterium salmoninarum* genom kvantitativ (realtids) PCR.

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, 2026

SÄRSKILD KONSEKVENSANALYS
- administrativa bördor för företagen

Diarienummer 6.6.16-17478/2025

Föreskrifternas namn: 1) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att begränsa spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur samt 2) Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (JK3)

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	**Ange typ av administrativ börda**	**Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)**	**[1] Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt.** **[2] Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.**	**Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan**	**Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år**	**Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan**	**Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år**
5 kap. 6 och 7 §§ SJVFS 2024:6	Bestämmelser om ansökan om ersättning innehåller vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan samt vart ansökan ska lämnas.	18 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	[1] Nej. [2] Nej.	Vattenbruksanläggningar där IPN genogrupp 2 har påvisats och man har vidtagit bekämpningsåtgärder.	Tidsåtgång för företag som ska ansöka om ersättning är beräknad till 20 timmar.	1 företag.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (20 timmar x 500 SEK/timme) x 1 = 10.000 SEK
5 kap. 6 och 7 §§ SJVFS 2024:6	Bestämmelser om ansökan om ersättning innehåller vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan samt vart ansökan ska lämnas.	18 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	[1] Nej. [2] Nej.	Vattenbruksanläggningar där BKD har påvisats och man har vidtagit bekämpningsåtgärder.	Tidsåtgång för företag som ska ansöka om ersättning är beräknad till 20 timmar.	3 företag.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (20 h x 500 kr) x 3 = 30.000 SEK
3 kap. 7 § SJVFS 2024:6	Dokumentation	9 § Lag om provtagning på djur, m.m. (2006:806), 9 § Förordning om provtagning på djur, m.m. (2006:815)	[1] Nej. [2] Nej.	Företag med vattenbruksanläggningar där BKD har bekräftats och bekämpningsåtgärder har vidtagits	4 timmar.	3 företag.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (4 timmar x 500 SEK/timme) x 3 företag = 6.000 SEK

4 kap. 7 § SJVFS 2024:6	Dokumentation	8 § Epizootilag (1999:657), 4 § Epizootiförordning (1999:659), 9 § Lag om provtagning på djur, m.m. (2006:806), 9 § Förordning om provtagning på djur, m.m. (2006:815)	[1] Nej. [2] Nej.	Företag med vattenbruksanläggningar där IPN har bekräftats och bekämpningsåtgärder har vidtagits	4 timmar.	1 företag.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (4 timmar x 500 SEK/timme) x 1 företag = 2.000 SEK
						Summan administrativ kostnad per år	48.000 SEK

Samlad kostnad för upphävda administrativa bördor

	Kronor
Ange samlad kostnad för administrativa bördor som upphävs på grund av föreskriften eller det allmänna rådet.	3.000

Jämfört med tidigare uppgifter kommer den administrativa bördan att:

- ☐ Minska med kronor x SEK per år
- ☐ Vara oförändrad
- ☒ Öka med 45.000 SEK per år

Jordbruksverket

Konsekvensutredning

Datum
2026-04-10

Diarienummer
6.6.16-17478/2025

Konsekvensutredning, förslag till ändrade föreskrifter om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (saknr. JK3) och förslag till föreskrifter om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur (saknr. K134)

Inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter eller allmänna råd ska som huvudregel en konsekvensutredning tas fram och dokumenteras. Förvaltningsmyndigheter ska även redovisa en konsekvensutredning när de lämnar in förslag till regeringen eller Regeringskansliet om att regeringen ska föreslå eller besluta om nya eller ändrade lagar och förordningar. Vid framtagandet av analysen bör hänsyn tas till den vägledning som Ekonomistyrningsverket ansvarar för. Om någon del av analysen inte kan göras ska detta motiveras.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 ALLMÄNT 2

2 BEMYNDIGANDEN M.M. 30

3 FÖRETAG 32

4 ANDRA ENSKILDA 44

5 STATEN 46

6 SAMRÅD 47

7 IKRAFTTRÄDANDE OCH UTVÄRDERING 47

1 Allmänt

Kontaktpersoner för frågor om bekämpning av smitta: Lovisa Åkerström, och Emma Johansson vid smittbekämpningsenheten på djuravdelningen.

Kontaktpersoner för frågor om förflyttning till Sverige från andra länder: Karen Erlbacher och Enisa Miljanic vid djurinförselenheten på djuravdelningen.

Kontaktpersoner för övriga frågor: Shabnam Hansen och Klara Eskilsson vid djurhälsoenheten på djuravdelningen.

1.1 Föreskrifter som ändras

Tabell med nya eller ändrade paragrafer i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (saknr JK3)

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
1	2	Definitioner	*Ändrad.* *Definitionen av inlandszon och kustzon förtydligas.* *Definitionen av frivilligt kontrollprogram som finns i K134 har även lagts in i dessa föreskrifter.* *Definition av mottagliga arter som finns i K134 har även lagts till här med tillägg av IPN och SVC i definitionen.*
3	21	Bestämmelser om förflyttning inom landet vid misstanke eller bekräftad sjukdom annan än kategori D-sjukdom.	*Ändrad. Bestämmelsen omfattar även sjukdom som enbart är förtecknad som kategori E.*
3	26	Bestämmelser om arter, sjukdomar och delar av Sverige kraven vid förflyttning inom Sverige och från andra medlemsstater ska tillämpas.	*Upphävs. Tillämpningen förs in i de berörda paragraferna direkt.*
3	*27*	Bestämmelse om förbud mot att flytta fisk från kustzon till inlandszon.	*Ändras indirekt genom att 26 § upphävs så att vi återgår till att bestämmelsen gäller alla fiskarter så som det var innan 2021 och inte bara arter som är mottagliga för BKD, IPN och SVC. Förebyggande åtgärd även för andra sjukdomar såsom VHS och IHN.*
3	*27 a*	Bestämmelse om förbud mot att flytta fisk från kustzon till inlandszon.	*Ny bestämmelse*
3	27 b	Undantag från flyttförbud från kustzon till inlandszon för en sluten forskningsanläggning med ett vetenskapligt ändamål.	*Ny bestämmelse.*
3	27 c	Bestämmelse om förbud mot att flytta djur från avgränsad anläggning till icke avgränsad anläggning.	*Ny bestämmelse.*

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
3	27 d	Bestämmelse om undantag från 27 c § om förbud mot att flytta för vetenskapliga ändamål och djuren avlivas efter slutförda försök.	*Ny bestämmelse.*
3	28	Bestämmelse om förflyttning av laxartade fiskar från kustzon till inlandszon genom stamfiskprovtagning.	*Redaktionell ändring utan ändring i sak.*
3	29	Bestämmelser om förflyttning av ål från kustzon till inlandszon genom karantän.	*Ändras genom att villkoren för karantänisering framgår i paragrafen i stället för att Jordbruksverket anger dessa i enskilda beslut.*
3	29 a	Bestämmelser om förflyttning av ål från kustzon till inlandszon genom karantän.	*Ny bestämmelse.*
3	29 b	Bestämmelser om förflyttning av arter som är mottagliga för SVC till Sverige från annan medlemsstat.	*Ny bestämmelse. Kravet på sjukdomsfrihet i avsändarland, zon eller anläggningskrets vid förflyttning av mottagliga arter för SVC gäller vid förflyttning till hela Sverige och fanns delvis i 30 § innan.*
3	29 c	Bestämmelse om förflyttning av mottagliga arter för IPN från annan medlemsstat.	*Ny bestämmelse. Innehållet fanns delvis i 30 § innan. Tillämpning av kravet på sjukdomsfrihet i avsändarland, zon eller anläggningskrets vid förflyttning av mottagliga arter för IPN begränsas till att det endast gäller vid förflyttning till inlandszonen.*
3	29 d	Bestämmelse om undantag från 29 b och 29 c §§ för vilda vattenlevande djur.	*Ny bestämmelse.*
3	29 e	Bestämmelse om mottagliga arter för IPN och SVC ska åtföljas av ett officiellt intyg.	*Ny bestämmelse. Bestämmelser om officiella intyg överfört från nuvarande 30 §.*
3	30	Bestämmelser om förflyttning av arter som är mottagliga för BKD, IPN och SVC till Sverige från annan medlemsstat.	*Upphävs då det saknas stöd i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260[1] för krav på produkter av animaliskt ursprung och transitering. Krav på sjukdomsfrihet i avsändarland, zon eller anläggningskrets för SVC vid förflyttning till hela Sverige och de ändrade kraven för IPN samt bestämmelser om officiella intyg flyttas till två nya paragrafer (29 c och 29 e §§).*
3	31–33	Bestämmelser om undantag från sjukdomsfrihet vid förflyttning av arter som är mottagliga för SVC,	*Upphävs eftersom vi inte har stöd för ett sådant undantag i*

[1] Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
		IPN och BKD till Sverige från annan medlemsstat.	*kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260.*
3	36 a	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för IPN och SVC till Sverige från tredjeland gällande ingående vatten, barriärer och veterinärbesök.	*Ny bestämmelse. Krav på ingående vatten samt barriärer från nuvarande 43 § ändras så att de ska tillämpas generellt på anläggningar i tredjeland vid införsel av mottagliga arter och ett nytt krav införs att djurhälsobesök ska syfta till att upptäcka även IPN och SVC utöver förtecknade sjukdomar.*
3	36 b	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för IPN och SVC till Sverige från tredjeland gällande förbud av vaccinering och sjukdomsfrihet.	*Ny bestämmelse. Ändrad från nuvarande 42 § så att förbudet mot vaccinering gäller generellt vid införsel av mottagliga arter och nytt krav på sjukdomsfrihet från annat tredjeland som avsändande tredjeland tar in vattenlevande djur ifrån har lagts till.*
3	36 c	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för IPN och SVC till Sverige från tredjeland gällande dokumentationskrav.	*Ny bestämmelse. Innehållet fanns tidigare i 44 § och uppdateras nu med hänvisning till de ändrade paragraferna och så att kravet gäller generellt vid införsel av mottagliga arter. Den kompletteras med att dokumentationen ska vara en del av hälsointyget.*
3	37	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland.	*Upphävs. Vi har definierat vad mottagliga arter är i 2 § samt vilka arter och länder som omfattas finns i förordning (EU) 2020/692[2].*
3	38	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland.	*Upphävs. Paragrafen är en dubbelregling då införsel av mottagliga arter är reglerad i förordning (EU) 2020/692.*
3	39	Bestämmelser om undantag från sjukdomsfrihet vid införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland.	*Upphävs. Det finns inte stöd för ett sådant undantag enligt förordning (EU) 2020/692.*
3	40	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland.	*Upphävs. Paragrafen gällde villkor för införsel från icke-fria tredjeländer och det saknas stöd för egna bestämmelser om införsel från icke-fria länder i förordning (EU) 2020/692.*
3	41	Bestämmelser om ingående vatten till avsändaranläggningen.	*Upphävs. Bestämmelserna ändras delvis och överförs till den nya 36 a §.*
3	42	Bestämmelser om vaccineringsförbud av mottagliga arter.	*Upphävs. Bestämmelserna ändras delvis och överförs till den nya 36 b §.*

[2] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/692 av den 30 januari 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
3	43	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland gällande naturliga och konstgjorda barriärer.	*Upphävs då kravet har flyttats till 41 §.*
3	44	Bestämmelser om införsel av arter som är mottagliga för SVC, IPN och BKD till Sverige från tredjeland gällande dokumentationskrav.	*Upphävs då kravet flyttas till 36 c §.*
3	45	Bestämmelser om införsel av varken förtecknade eller mottagliga arter från tredjeland avseende länder för införsel.	*Ändrad att det gäller arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter. Även vissa redaktionella ändringar har gjorts.*
3	46	Bestämmelser om införsel av varken förtecknade eller mottagliga arter från tredjeland avseende djurhälsokrav.	*Ändrad med förtydligande vilka delar i hälsointyget gäller för dessa djur och produkter samt vad som gäller för utfärdande av hälsointyget.*
3	47	Bestämmelser om transport vid införsel från tredjeland av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter.	*Ändrad så att det läggs till krav på att sändningen ska transporteras direkt från ursprungsanläggningen till Sverige. Även vissa redaktionella ändringar har gjorts.*
3	47 a	Bestämmelser om märkning av sändningar från tredjeland av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter.	*Ny bestämmelse.*
3	49	Bestämmelse om att aktörer i inlandzon ska se till att djur är provtagna för BKD innan de tar emot mottaglig art för BKD.	*Bestämmelse flyttad från SJVFS 2024:6 (nuvarande K134). Ändrad från att provtagning ska ske, i ”epidemiologiska området inom anläggningen” till ”anläggning eller grupp av anläggningar” .Även vissa redaktionella ändringar har gjorts.*
3	50	Bestämmelse om att aktörer i kustzon ska se till att djur är provtagna för IPN innan de tar emot mottaglig art för IPN.	*Ny bestämmelse.*
3	51	Bestämmelse om undantag för anläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram från kravet på provtagning för BKD och IPN i 3 kap. 49 och 50 §§.	*Bestämmelse flyttad från SJVFS 2024:6 (nuvarande K134). Ändrad så att även undantag kan göras från provtagningskravet för IPN i 3 kap. 53 §.*
3	52	Bestämmelse om undantag för avgränsade anläggningar från kravet på provtagning för IPN och BKD i 3 kap. 49 och 50 §§.	*Ny bestämmelse.*
4	1	Bestämmelse om möjlighet till undantag när det finns särskilda skäl.	*Ändrad.*

Tabell med nya eller ändrade paragrafer i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) och infektiös pankreasnekros (IPN) hos vattenlevande djuråtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) hos vattenlevande djur (saknr K134);

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
1	1	Bestämmelse om tillämpningsområde.	*Ändrad. Tillämpningsområdet omfattar även IPN och SVC.*
1	2	Hänvisning till grundläggande bestämmelser.	*Ändrad. Hänvisning till Jordbruksverkets föreskrifter har tagits bort och epizootilagstiftningen har lagts till.*
1	3	Upplysningsparagraf som ska finns i alla Jordbruksverkets föreskrifter.	*Inte ändrad.*
1	4	Definitioner.	*Ändrad.* *Definition av ansvarig veterinär omfattar även vid misstanke och bekräftat fall av IPN.* *Definitioner av IPN och SVC och kliniska sjukdomstecken är tillagt.* *Definitionen av mottagliga arter omfattar även IPN och SVC.* *Definitionen av inlandszon och kustzon har förtydligats.*
2	1	Upplysningsparagraf om grundläggande bestämmelser i SJVFS 2021:10.	*Flyttats från 1 kap. 3 § i SJVFS 2024:6 (nuvarande K134).*
2	2	Bestämmelse om djurhälsobesök för BKD, IPN och SVC.	*Ändrad så att bestämmelsen även omfattar IPN och SVC.*
2	3	Bestämmelse om provtagning BKD vid djurhälsobesök.	*Förtydligande och tillägg om hur organprovtagning ska göras för BKD.*
2	4	Bestämmelse om provtagning IPN vid djurhälsobesök.	*Ny bestämmelse.*
2	5	Bestämmelse om provtagning SVC vid djurhälsobesök.	*Ny bestämmelse.*
2	6	Bestämmelse om undantag för anläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram som har likvärdiga eller strängare krav.	*Ändrad så att bestämmelsen även omfattar djurhälsobesök och provtagning för IPN och SVC.*
2	7	Provtagning och diagnostik BKD	*Ny bestämmelse.*
2	8	Provtagning och diagnostik IPN	*Delvis ny bestämmelse. Motsvarande krav fanns i 3 kap. 31 § JK3 där kravet finns för förflyttning från annan medlemsstat inom EU.*
2	9	Provtagning och diagnostik SVC	*Delvis ny bestämmelse. Motsvarande krav fanns i 3 kap. 31 § JK3 där kravet finns för förflyttning från annan MS.*
2	10	Laboratorium och metod	*Delvis ny bestämmelse. Motsvarande krav fanns i 3 kap. 31 § JK3 där kravet finns för förflyttning från annan MS.*
3	1	Att BKD ska bekämpas samt hänvisning till annan lagstiftning.	*Ny bestämmelse.*

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
3	2	Definition av misstanke om BKD.	*Redaktionell ändring utan ändring i sak.*
3	3	Hänvisning till annan lagstiftning vad gäller åtgärder vid misstanke om BKD.	*Ny bestämmelse.*
3	4	Definition av bekräftad BKD.	*Oförändrad jämfört med tidigare K134.*
3	5 punkt 1	Självdöda eller avlivade djur på en vattenbruksanläggning med bekräftad BKD.	*Ändrad så att även Jordbruksverket kan ge anvisning.*
3	5 punkt 2	Avspärrning av en vattenbruksanläggning med bekräftad BKD.	*Oförändrad jämfört med tidigare K134.*
3	5 punkt 3	Foderleveranser till en vattenbruksanläggning med bekräftad BKD.	*Ändrad så att även Jordbruksverket kan ge anvisning.*
3	6	Slakt eller avlivning inom 30 dagar vid bekräftad BKD.	*Ändrad så att det tydligt framgår att även fisk som inte uppnår slaktmogen vikt inom 12 månader ska slaktas eller avlivas inom 30 dagar samt redaktionell ändring utan ändring i sak.*
3	7	Slakt eller avlivning inom 12 månader vid bekräftad BKD.	*Redaktionell ändring utan ändring i sak.*
4	1	Att IPN ska bekämpas samt hänvisning till annan lagstiftning.	*Ny bestämmelse.*
4	2	Hänvisning till annan lagstiftning angående sjukdomsfri status för IPN i inlandszon.	*Ny bestämmelse.*
4	3	Definition av misstanke om IPN.	*Ny bestämmelse.*
4	4	Hänvisning till annan lagstiftning vad gäller åtgärder vid misstanke om IPN.	*Ny bestämmelse.*
4	5	Definition av bekräftad IPN.	*Ny bestämmelse.*
4	6	Åtgärder och begränsningar på vattenbruksanläggning med bekräftad IPN.	*Ny bestämmelse.*
4	7	Vad som gäller på en vattenbruksanläggning med bekräftad IPN i kustzon.	*Ny bestämmelse.*
4	8	Vad som gäller på en vattenbruksanläggning med bekräftad IPN i inlandszon.	*Ny bestämmelse.*
5	1	Bestämmelse om ersättning kan sökas vid bekräftad fall av BKD och IPN genogrupp 2.	*Ändrad. Aktörer kan söka om ersättning vid bekräftad fall av IPN genogrupp 2. Förtydligande av att drabbade anläggningar kan söka för kostnader för avlivning utöver normala slaktkostnader.*
5	2	Bestämmelser om 50 eller 70 % ersättning av kostnader eller förluster för åtgärder enligt föreskrifter eller beslut för att förebygga eller hindra spridning av sjukdomen. Anläggningar som är anslutna till frivilligt kontrollprogram	*Inte ändrad.*

Kapitel	Paragraf	Avseende	*Anmärkning*
		ska få högre ersättning eftersom dessa anläggningar har högre krav på att vidta förebyggande åtgärder än anläggningar som inte är slutna till ett frivilligt kontrollprogram.	
5	3	Ersättning kan jämkas om aktörer uppsåtligt eller genom vårdslöshet har medverkat till kostnader eller förluster.	*Inte ändrad.*
5	4	Bestämmelse om att värdering av avelsdjur utförs av en värderingsman som Jordbruksverket utser och andra djur kan göras enligt beräkningsmodell.	*Ändrad från att värdering av fisken kan göras med schablon eller om schablon saknas av värderingsmän som utses av Jordbruksverket.*
5	5	Bestämmelse om att värderingsmännens rätt till ersättning.	*Inte ändrad.*
5	6–9	Bestämmelserna innehåller vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan om ersättning samt var och när ansökan ska lämnas. Ansökan ska göras inom 6 månader från den dagen som beslut om åtgärd och begränsningar har hävts av Jordbruksverket.	*Ändrade. Framgår nu att vid redovisning av nedlagt arbete ska det innefatta tid per arbetsmoment, när det utförts och av vem.* *Förtydligande att värderingsdokument om värdet inte framgår av beräkningsmodell istället för schablon samt att aktör ska ange om de söker för bekräftat fall av IPN genogrupp 2.*
5	10–11	Bestämmelser om återbetalningsskyldighet.	*Inte ändrad.*
6	1	Bestämmelse om möjlighet till undantag när det finns särskilda skäl.	*Ändrad.*

1.2 Förslaget berör

☒ Företag

☒Andra enskilda

☐Kommuner

☐Regioner

☒Staten

1.3 Problemet och vilken förändring som eftersträvas

Sverige har ett mycket gott djurhälsoläge som vi är angelägna om att bevara. Jämfört med andra länder är vi förskonade från många allvarliga sjukdomar. Sannolikt beror detta på att vi har under lång tid vidtagit åtgärder för allvarliga sjukdomar såsom BKD, IPN och SVC.

Sverige har ett utrotningsprogram för IPN i kustzon och sjukdomsfri status i inlandszon enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU. IPN har varit en anmälningspliktig sjukdom sedan 1970.

Grundproblemet som lett till detta föreskriftsförslag är att vi förväntar oss att det av EU godkända utrotningsprogrammet för infektiös pankreasnekros (IPN) i kustzon inte kommer förlängas under 2027 och att vi därmed riskerar att få sämre smittskydd gällande IPN i kustzon. Syftet med ett utrotningsprogram är att det ska leda till en sjukdomsfri status. Eftersom IPN påvisas i kustzon med viss regelbundenhet kan vi inte beviljas sjukdomsfri status för kustzon och utrotningsprogrammet har inte gett den avsedda effekten. Utrotningsprogrammet måste därmed upphöra och nationell lagstiftning anpassas efter den förändrade situationen. Delproblem beskrivs under olika underrubriker nedan.

Sammanfattningsvis är det vi eftersträvar genom detta föreskriftsförslag att upprätthålla smittskyddet för IPN även när utrotningsprogrammet upphör.

Vi vill utifrån situationen där vi inte längre har något utrotningsprogram anpassa vårt sätt att utnyttja möjligheten som finns för en medlemsstat att vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av sjukdom som inte är kategori D-sjukdom[3] om sjukdomen utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat.

Ett skäl för att ha sjukdomsfri status enligt artikel 226 i förordning (EU) 2016/429[4] är att det kan gynna exporten av arter mottagliga för sjukdomen IPN. Ett annat skäl är att om man har sjukdomsfri status eller utrotningsprogram så kan medlemsstaten ställa krav på att mottagliga arter som tas in från ett annat land ska komma från en annan medlemsstat som har sjukdomsfri status, vilket är positivt för svensk djurhälsa, dvs. att vi har friska djur i landet.

Jordbruksverkets avsikt är att efter den 10 februari 2027 ska vi fortsatt ha fristatus för IPN i inlandszon i kombination med nationella åtgärder om förflyttning och bekämpning i kustzon för att hålla nere smittrycket. För att uppnå detta är vår bedömning att vi behöver anpassa våra föreskrifter. Samtidigt ser vi över våra bestämmelser om BKD där vi ser behov av förtydliganden och behov att anpassa våra föreskrifter vad gäller förflyttning från andra

[3] Förtecknad sjukdom som avses i artikel 9.1 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”).

Se tabell i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 av den 3 december 2018 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar om vilka som är förtecknade som D-sjukdomar.

[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)

länder. Vi behöver komplettera EU-rättslig lagstiftning eftersom vi inte kommer kunna uppnå samma resultat med enbart vägledning och utbildning. Det är därför vi behöver ta fram rättsligt bindande bestämmelser. Den av EU-kommissionen beslutade fristatusen medför också ett behov av kompletterande bestämmelser för att t.ex. kunna upprätthålla denna vid införsel från andra länder.

Sverige har även sjukdomsfri status enligt artikel 226 i förordning (EU) 2016/429 för vårviremi hos karp (SVC) i hela territoriet. Det är ett problem att vi saknar föreskrifter som tydligt anger vad som gäller för övervakning, djurhälsobesök och diagnostik av sjukdomen SVC. Detta har hittills enbart angetts i en vägledning. Vi vill därför nu föreskriva om detta för att det ska vara mer tydligt och förutsebart för den enskilde om vad som gäller samt för att bidra till en fortsatt god djurhälsa i landet.

För de bestämmelser i K134 där förslaget inte innebär några ändringar jämfört med de bestämmelser som beslutades genom SJVFS 2024:6 hänvisas till konsekvensutredningen med dnr 6.2.16-04602/2023, daterad den 15 november 2023. Konsekvensutredningen från 2023 utgör därför en bilaga till denna konsekvensutredning.

1.3.1 Definitioner

Det är ett problem att vissa definitioner är otydliga. Detta vill vi lösa genom att förtydliga dessa definitioner.

Uppdelningen i kust- respektive inlandszon är grundläggande för hälsostatusarna för IPN och BKD. Vi har konstaterat att definitionen av vad som är kustzon respektive inlandszon behöver förtydligas. Förtydligande krävs i synnerhet gällande när landbaserade anläggningar anses tillhöra inlandzon eller kustzon. Detta till följd av att det på senare tid har kommit en förfrågan från en sluten anläggning på fastlandet som vill tillhöra kustzon. Vi anser att det är viktigt att våra föreskrifter är tydliga med vad som gäller. Vi jobbar aktivt med att våra föreskrifter ska vara skrivna utifrån ett ”klarspråk” med ambitionen att alla berörda ska kunna förstå vad vi menar med våra bestämmelser.

Definitioner av frivilligt kontrollprogram och av mottaglig art har flyttats över från K134 till JK3, eftersom bestämmelserna där dessa begrepp används, har flyttats över från K134 till JK3.

1.3.2 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

I förordning (EU) 2016/429 finns krav på att behörig myndighet ska bedriva övervakning[5]. Övervakningen är en viktig del i strategin för sjukdomsbekämpning som möjliggör tidigt påvisande av överförbara djursjukdomar. Genom övervakning så kan de berörda sektorerna och den behöriga myndigheten vidta snabba åtgärder för att förebygga, bekämpa samt utrota den aktuella sjukdomen. Vattenbruksanläggningar blir riskklassificerade i tre kategorier (hög, medelhög och låg risk) efter en riskanalys. Anläggningar som ingår i

[5]Artikel 26 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”)

djurhälsoövervakningen får djurhälsobesök och provtas för BKD och virussjukdomarna IHN[6], VHS[7], ILA[8], SVC och IPN.[9]

Föreskriftsförslaget innebär att anläggningar som håller mottagliga arter och tillhör kategori:

- hög risk ska ha ett hälsobesök per år med provtagning för IPN och SVC,
- medelhög risk ska ha ett hälsobesök vartannat år med provtagning för IPN och SVC, och
- låg risk ska ha ett hälsobesök vart tredje år med provtagning för IPN och SVC.

Det är ett problem att det i dagsläget saknas detaljerade föreskrifter om djurhälsoövervakning för IPN och SVC, såsom frekvens och metod. Bemyndigande för att utföra djurhälsoövervakning finns i förordningen (2006:815) om provtagning på djur m.m. samt detaljer för djurhälsoövervakningen ska utföras i en vägledning som Jordbruksverket har tagit fram. Detsamma gällande provtagning och analysmetoder för BKD. Genom detta föreskriftsarbete avser vi att ta fram detaljerade bestämmelser om djurhälsoövervakning, provtagning och diagnostik av *Renibacterium salmoninarum,* IPN-virus och SVC-virus. De förslagna föreskrifterna innebär inte en ändring jämfört med den djurhälsoövervakning, provtagning och diagnostik av *Renibacterium salmoninarum,* IPN-virus och SVC-virus som utförs idag. Skillnaden blir att det som utförs idag kommer att regleras i föreskrifter istället för i en vägledning, som inte är rättsligt bindande.

1.3.3 Förflyttning till Sverige från annan medlemsstat (3 kap. 26, 29 b–e och 30–33 §§ JK3)

I 3 kap. 26 § JK3 anges att de följande paragraferna (27–32 §§) ska tillämpas på BKD, IPN och SVC i de delar av Sverige som framgår av bilaga I och II i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Eftersom våra utrotningsprogram för BKD i inlandszon och för IPN i kustzon inte kommer förlängas behöver föreskriftsförslaget anpassas så att motsvarande krav för BKD tas bort och för IPN endast kommer gälla i inlandszonen. Då flera paragrafer berörs av ändringen tas 3 kap. 26 § bort. Beskrivningen av vilka sjukdomar och delar av Sverige de olika kraven i de följande paragraferna ska tillämpas på förs istället in i de berörda paragraferna direkt.

3 kap. 30 § JK3 beskriver olika krav vid förflyttning av vattenlevande djur samt produkter av animaliskt ursprung från andra än levande vattenlevande djur av mottagliga arter för BKD, IPN och SVC till Sverige från andra medlemsstater, zoner eller anläggningskretsar. Paragrafen reglerar även transiteringar av vattenlevande djur eller produkter av mottagliga arter genom Sverige. Ändringen i förskriftförslaget innebär att produkter av animaliskt ursprung och kraven som gäller transitering genom Sverige tas bort. Kraven i 3 kap. 30 § har

[6] Infektiös hematopoietisk nekros.

[7] Viral hemorrhagisk septikemi.

[8] Infektiös laxanemi.

[9] Mer information om djurhälsoövervakning finns i Offentlig kontroll och övervakning av djurhälsa hos vattenbruksdjur, dnr 6.2.12-01606/2026.

sin grund i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 som riktar sig till medlemsstater. Paragrafen är ett införlivade av kravet avseende sjukdomsfrihet hos avsändande medlemsstat, zon eller anläggningskrets och är nödvändigt att reglera för att kravet ska omfatta aktörerna. Kravet på sjukdomsfrihet för nämnda produkter av animaliskt ursprung och transitering finns inte för sjukdomar som medlemsstater har vidtagit nationella åtgärder för i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Därför behöver vi ta bort de delar som gäller produkter och transitering. För att förtydliga för vilka sjukdomar och för vilka delar av Sverige kravet på sjukdomsfrihet gäller har vi delat upp kraven efter de olika sjukdomarna. Kravet för mottagliga arter för SVC anges nu i 3 kap. 29 b § som ny bestämmelse och kravet avseende IPN förs in i en ny 29 c §.

3 kap. 30 § JK3 innehåller även krav på att sändningar av mottagliga arter ska åtföljas av ett officiellt intyg. Dessa bestämmelser förs över till en ny paragraf (3 kap. 29 e §) eftersom kraven refererar till mottagliga arter för båda sjukdomarna (IPN och SVC). För att inte behöva upprepa samma krav föreslås att detta regleras i en ny paragraf.

Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 ger medlemsstaterna möjlighet att tillåta en förflyttning av vilda vattenlevande djur av mottagliga arter från medlemsstater eller delar av dessa som inte är sjukdomsfria om djuren har hållits i karantän i en vattenbruksanläggning som har godkänts i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) 2020/691[10]. Vi föreslår en ny paragraf (3 kap. 29 e §) för att införliva denna möjlighet till karantän vid förflyttningar av vilda vattenlevande djur.

3 kap. 31–33 §§ JK3 innehåller villkor för en förflyttning av mottagliga arter från medlemsstater, zoner eller anläggningskretsar som inte är sjukdomsfria. Eftersom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 inte tillåter ett sådant undantag tas dessa paragrafer bort.

Syftet med ändringarna är att våra föreskrifter ska stämma överens med EU-lagstiftningen, i detta fall kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260, varför en alternativ lösning inte finns här.

1.3.4 Införsel från tredjeland (3 kap. 36 a–c, 37–44 och 45–47 a §§ JK3)

Nuvarande 3 kap. 37–44 §§ JK3 innehåller bestämmelser för införsel av vattenlevande djur av mottagliga arter för BKD, IPN och SVC från ett tredjeland, territorium, zon eller anläggningskrets. När JK3 började gälla 2021 saknades i förordning (EU) 2020/692[11] hänvisningar till godkännandebeslutet av de nationella åtgärder som vissa medlemsstater har vidtagit för att skydda sig mot vissa sjukdomar hos vattenlevande djur (kommissionens

[10] Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/691 av den 30 januari 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för vattenbruksanläggningar och transportörer av vattenlevande djur.

[11] Kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/692 av den 30 januari 2020 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser för införsel till unionen samt förflyttning och hantering efter införsel av sändningar av vissa djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung.

genomförandebeslut (EU) 2021/260). Därmed var det oklart om vi kunde tillämpa bestämmelserna om införsel av mottagliga arter i förordning (EU) 2020/692 utan en hänvisning till godkännandebeslutet varför vi reglerade sådana införslar i de ovannämnda paragraferna. Efter en ändring av förordning (EU) 2020/692 är det nu tydligt att förordningens bestämmelser gäller för de medlemsstater som har fått sina nationella åtgärder godkända i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260, vilket Sverige har för sjukdomarna BKD, IPN och SVC.

I 3 kap. 37 § JK3 anges att de följande paragraferna (38–44 §§) ska tillämpas på BKD, IPN och SVC i de delar av Sverige som framgår av bilaga I och II i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Hänvisningen till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 ligger nu i förordning (EU) 2020/692 så att paragrafen är en dubbelreglering och behöver därför tas bort.

3 kap. 38 § JK3 beskriver vilka artiklar i förordning (EU) 2020/692 som ska tillämpas vid införslar av mottagliga arter från tredjeland samt att sådana sändningar ska åtföljas av ett djurhälsointyg. I och med hänvisningen till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 i förordning (EU) 2020/692 är detta en dubbelreglering och behöver därför tas bort i föreskrifterna.

3 kap. 39–44 §§ JK3 innehåller villkor för införsel av mottagliga arter från sådana tredjeländer, territorier, zoner eller anläggningskretsar som inte är fria från BKD, IPN och SVC. Förordning (EU) 2020/692 lämnar inte något utrymme för ett undantag för en införsel av mottagliga arter från icke-fria länder, territorier, zoner eller anläggningskretsar till länder som har vidtagit nationella åtgärder. Därför behöver 3 kap. 39 och 40 §§ tas bort.

Enligt artikel 175 i förordning (EU) 2020/692 har medlemsstater rätt att vidta ytterligare åtgärder för sjukdomar som de har vidtagit nationella åtgärder för. 3 kap. 41 § JK3 innehåller krav på att ingående vatten till anläggningen i avsändarlandet ska vara fritt från smittor och 3 kap. 43 § att det ska finnas barriärer mot närliggande vattendrag som förhindrar en introduktion av andra vattenlevande djur till anläggningen. Vi föreslår att det införs en ny paragraf (3. kap 36 a §) så att det är tydligt att kraven på ingående vatten och barriärer gäller för anläggningen i avsändarlandet generellt och inte bara om en anläggning inte är fri från de relevanta sjukdomarna. I paragrafen läggs till att djurhälsobesök i avsändaranläggningen, som krävs enligt förordning (EU) 2020/692, också ska syfta till att upptäcka IPN och SVC, något som saknas i förordningen. Ändringen behövs eftersom det inte finns listor över tredjeländer, territorier, zoner och anläggningskretsar i tredjeland som är fria från de sjukdomar som Sverige har vidtagit nationella åtgärder mot. Bestämmelserna syftar till att säkerställa att anläggningar i avsändarlandet har biosäkerhetsåtgärder som kan garantera deras fristatus.

I artikel 175 i förordning (EU) 2020/692 finns också ett krav att medlemsstater som har vidtagit nationella åtgärder mot vissa sjukdomar ska säkerställa att det inte sker någon vaccination mot dessa sjukdomar i avsändarlandet och att avsändarlandet endast för in

vattenlevande djur av mottagliga arter från andra länder som också är fria från de relevanta sjukdomarna.

Förbudet mot vaccination av mottagliga arter i avsändarlandet finns i 3 kap. 42 § JK3. Paragrafen har hittills bara gällt vid införsel från icke-fria länder, territorier eller anläggningskretsar och bestämmelsen ändras nu så att den gäller generellt vid all införsel av mottagliga arter från ett tredjeland till Sverige. I sådana fall då ett exporterande tredjeland tar in vattenlevande djur från andra tredjeländer, territorier, zoner eller anläggningskretsar ska dessa uppfylla samma krav på sjukdomsfrihet som det exporterande tredjelandet. Ett sådant krav på att anläggningar i tredjeland också behöver ta in från andra fria länder saknas i föreskriften. Därför föreslår vi att införa en ny paragraf (3 kap. 36 b §) med det generella förbudet mot vaccination och där kravet på sjukdomsfrihet läggs till så att det riktar sig till aktörerna och blir rättsligt bindande för dem (och att det inte bara uttrycks som ett krav i EU-lagstiftningen på medlemsstaten).

3 kap. 44 § JK3 kräver att det ska finnas dokumentation att kraven för en införsel från icke-fria länder, territorier, zoner eller anläggningskretsar avseende provtagning, djurhälsobesök, vaccination och barriärer i 3 kap. 39–43 §§ är uppfyllda. Då en del av kraven tas bort föreslår vi en ny paragraf (3. kap. 36 c §) där det framgår tydligt att det krävs dokumentation om djurhälsobesök, barriärer, ingående vatten, och vaccination vid införsel från fria länder i enlighet med 3 kap. 36 a och 36 b §§. Denna dokumentation behövs eftersom det i djurhälsointygsförlagan inte framgår vilka krav som behöver vara uppfyllda för IPN och SVC. Vi föreslår att denna dokumentation ska utgöra en del av hälsointyget. Ändringen syftar till att kunna koppla dokumentationen till sändningen och att den bekräftas av behörig myndighet i tredjelandet.

3 kap. 45 § JK3 anger från vilka tredjeländer icke-förtecknade arter får föras in till Sverige. Eftersom det finns arter som inte är förtecknade men mottagliga för IPN eller SVC behöver det förtydligas att dessa regler endast gäller för sådana arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter.

3 kap. 46 § JK3 innehåller djurhälsokrav vid införsel av vattenlevande djur av icke-förtecknade arter. Paragrafen ändras så att det är tydligt att kraven gäller för arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter. EU-kommissionen påpekade, i samband med att JK3 anmäldes som tekniska regler när paragraferna för införsel av icke-förtecknade arter i 3 kap. 45–47 §§ infördes 2022, att det var otydligt vilka delar i hälsointyget som skulle tillämpas eftersom hälsointyget i sin helhet endast gällde för förtecknade arter. Paragrafen ändras därför så att det räknas upp vilka delar i hälsointyget som är tillämpliga för sådana sändningar. Det läggs också till hur ett hälsointyg ska vara utfärdat. Syftet med ändringen är att förtydliga för aktörer vilka krav som behöver vara uppfyllda. Tillägget om hur hälsointyget ska vara ifyllt ska ge gränskontrollveterinärerna bättre underlag för att fatta beslut om sådana sändningar från tredjeland.

3 kap. 47 § anger vilka krav för transport av vattenlevande djur av arter som är varken förtecknade eller mottagliga arter som ska vara uppfyllda. Det införs ett krav i bestämmelsen

att sändningen ska avsändas direkt från sin ursprungsanläggning i tredjeland till Sverige. Ett liknande krav gäller för sändningar av vattenlevande djur av förtecknade eller mottagliga arter. Om sändningar flyttas runt till andra ställen innan de transporteras till sin destinationsanläggning i Sverige ökar risken att det sker en kontamination på vägen. Därför bör sändningar transporteras så direkt som möjligt.

Det saknas bestämmelser om hur sändningar av vattenlevande djur som varken är förtecknade eller mottagliga arter ska vara märkta. Utan någon märkning är det inte möjligt att koppla hälsointyget till sändningen. Därför införs en ny 3 kap. 47 a § som lägger fast hur sändningar ska vara märkta. Märkningskraven i förslaget motsvarar kraven för märkning av sändningar av förtecknade eller mottagliga arter för att göra det möjligt att använda skrivelsen i den befintliga hälsointygsförlagan.

Syftet med ändringen är att göra kraven tydligare för aktörerna och förebygga introduktion av IPN och SVC till svenskt vatten.

1.3.5 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

3 kap. 21 § JK3 anger att om smitta av annan sjukdom än förtecknad sjukdom konstateras hos vattenlevande djur får djuren inte flyttas mellan anläggningar i Sverige utan att aktören har vidtagit de åtgärder som krävs för att sjukdomen inte ska spridas till andra vattenlevande djur. Detta gäller även vid misstanke om sjukdom. I förordning (EU) 2016/429 finns regler om förflyttning som rör D-sjukdomar. A-, B- och C-sjukdomar är även förtecknade som D-sjukdomar.

Det är ett problem att för förtecknade sjukdomar andra än de som är kategoriserade som D-sjukdomar saknas sådana bestämmelser i förordning (EU) 2016/429. Koiherpesvirus (KHV) är i dagsläget den enda sjukdomen som bara är förtecknad som en kategori E-sjukdom. Det blir orimligt att ha högre krav för icke förtecknade sjukdomar såsom furunkulos än för denna förtecknade sjukdom som inte är en kategori D-sjukdom. Vi vill därför utvidga denna bestämmelse till att även gälla alla sjukdomar andra än förtecknade sjukdomar i kategori D, alltså sjukdomar som bara är förtecknade som kategori E-sjukdom.

Enligt 3 kap. 27 § JK3 är det förbjudet att flytta fiskar från kustzon till inlandszon. Undantag finns i 3 kap. 28 § vid förflyttning av rom från vildfångade laxfisk efter s.k. stamfiskprovtagning och i 3 kap. 29 § för ål som har genomgått karantän på ett sätt som Jordbruksverket har godkänt. Stamfiskprovtagning innebär att man provtar samtliga honor och förvarar rommen under karantänsliknande förhållanden i en anläggning där ynglen kläcks tills man har fått provsvaren.

Av artikel 4 i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 framgår det att vattenlevande djur av mottagliga arter får flyttas till en medlemsstat, eller delar av dessa, som har utrotningsprogram eller sjukdomsfri status endast om de härrör från en medlemsstat, eller delar av dessa, som har sjukdomsfri status för sjukdomen i fråga. Av artikel 1 b framgår det att tillämpningsområdet för restriktioner för förflyttning av vattenlevande djur i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 gäller mellan medlemsstaterna.

Jordbruksverket konstaterar, med stöd av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260, att Sverige har möjlighet att välja alternativa krav vid förflyttning av fisk från kustzon till inlandszon, förutsatt att kraven ger tillfredställande säkerhet. Vi konstaterar att de nationella bestämmelserna med stamfiskprovtagning av laxfisk och karantänisering av ål därmed är förenliga med EU:s regelverk. Dessa provtagningskrav är även de som vi har anmält till EU-kommissionen för att få våra utrotningsprogram och fristatusar godkända.

Det är ett problem att 27 § genom skrivningen i 26 § endast avser mottagliga arter för BKD, IPN och SVC. Vi vill därför upphäva 26 §.[12]

Notera att bestämmelsen i 27 § gäller all förflyttning av fisk. I och med att 3 kap. 26 § JK3 upphävs ändras betydelsen av denna paragraf från att reglera enbart mottagliga arter för BKD, IPN och SVC till att omfatta alla fiskarter. Innan införandet av förordning (EU) 2016/429 reglerades detta bl.a. i 3 § 4 i Statens jordbruksverks föreskrifter om ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:12) om fiskodling och flyttning av fisk mellan fiskodlingar, slakt av odlad fisk samt utmärkning av vattenbruksanläggningar; och senare i 2 kap. 9 § Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:4) om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk. Det framgick där att förflyttning av fisk från kustområden till inlandsområden är förbjuden. Detta innebär alla arter av fisk omfattas, inte bara mottagliga arter för BKD, IPN och SVC. Vi vill nu med denna ändring återgå till den ursprungliga lydelsen eftersom vi ser ett behov av att skydda inlandzon även från andra sjukdomar såsom VHS, IHN och ILA, vilket kan förekomma i vilda populationer i Östersjön, Skagerak och Kattegatt.

Det är ett problem att förbudet att flytta fisk gäller även akvariefiskar som hålls som sällskapsdjur i privatpersoners hem. Det är inte smittskyddsmässigt motiverat att förbjuda flytt av sådana akvariefiskar från kustzon till inlandszon, till exempel i samband med en privatpersons flytt. Detta vill vi ändra genom att införa den nya bestämmelsen 27 a § som ger undantag från förflyttningsförbudet för sällskapsdjur som förflyttas utan kommersiellt syfte. Samma undantag införs vid förflyttning av vattenlevande djur mellan slutna anläggningar där djur för prydnadsändamål hålls.

Undantag från 3 kap. 27 § finns som nämnts ovan i 3 kap. 28 § vid förflyttning av rom från laxfisk efter s.k. stamfiskprovtagning. Stamfiskprovtagning innebär att man provtar samtliga honor och förvarar rommen under karantänsliknande förhållanden i kläckeri tills man har fått provsvaren. Kraven som finns i 3 kap 28 § kvarstår. Den enda ändringen är att vi har ändrat begreppet ”*kläckeri*” till ”*en anläggning där ynglen kläcks*”. Anledningen till ändringen av begreppet är att kläckeri är definierat i förordning (EU) 2016/429 som kläckeri för fjäderfä. Ingen ändring har gjorts i sak.

Det är ett problem att undantaget i 3 kap. 29 § gällande ål kräver att ålen har genomgått karantän på ett sätt som Jordbruksverket har godkänt, samtidigt som det saknas kriterier för ett sådant godkännande och kraven i EU-förordning för godkända karantäner inte bedöms

[12] För de övriga paragrafer (29b–32 §§) som berörs av tillämpningsbestämmelserna i 26 §, se punkt 1.3.3.

tillämpliga för dessa ålkarantäner. Vi vill därför genom 29 § och 29 a § ange sådana kriterier för en godkänd karantän. Ett annat problem med 29 § är att kraven på karantän upplevs som orimliga och mycket svåra att förena med krav i vattendomar. Eftersom det är möjligt enligt 5 kap 1 § att söka om undantag från bestämmelsen vid särskilda skäl finns vissa möjligheter för Jordbruksverket att tillåta sådan förflyttning utan karantän.

Undantaget i 29 § fanns i 6 § i de tidigare bestämmelserna SJVFS 2011:34 och senare i 2 kap. 10 § SJVFS 2014:4. Av bestämmelsen framgår att ål som ska förflyttas från kust till inlandzon ska ha genomgått provtagning avseende smittsam sjukdom enligt en metod som Jordbruksverket godkänt. Ål som förts till inlandzon ska dessutom ha hållits i karantän på sätt som Jordbruksverket har godkänt.

Detta innebär en osäkerhet för företagen kring vilka krav som ställs vid karantänisering av ål för förflyttning från kustzon till inlandszon. Det finns inget krav på att karantänen för sådan flytt inom landet ska vara utformad enligt kraven i EU-lagstiftningen. Vi behöver utforma en svensk lösning som säkerställer att smitta inte förs in från kustzon till inlandszon, som har ett bättre hälsoläge. EU-lagstiftningens karantänskrav enligt artikel 15 i förordning (EU) 2020/691 har utformats i syfte att säkerställa att karantänen har avsedd effekt och att utgå från kraven i EU-lagstiftningen även vid nationell lagstiftning är en möjlighet. För att inte införa högre krav än nödvändigt har vi inhämtat ett yttrande från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)[13] om minimivillkor för att en ålkarantän ska säkerställa att smitta inte förs in med den ål som flyttas. Precis som vildfångade laxfiskar behöver genomgå stamfiskprovtagning behöver även vildfångad ål genomgå provtagning vid förflyttning från kustzon till inlandzon.

I en riskbedömning för förflyttning av ål har SVA[14] kommit fram till att ”*risken för att vild och odlad laxfisk samt ål i inlandszon smittas av IPN om infekterade ålar flyttas/vandrar till inlandszon är hög. SVA anser att konsekvenserna av detta skulle bli mycket stora. Om smittan får fäste i inlandszon är möjligheterna att bli av med den mycket små till obefintliga. Detta skulle få direkta konsekvenser för fiskhälsan och har potential att vara förödande för små, känsliga bestånd. SVA bedömer också att risken för att IPN-virus ska föras in i inlandszon via fritt vandrande ål är låg. Detta då IPNV har en låg prevalens i svensk kustzon och ålen inte samlas i stora grupper.*”

”*SVA bedömer att risken för att IPN-virus ska föras in i inlandszon via ål som flyttas förbi vandringshinder inom landet, från kustzon till inlandszon, är låg. Dock bedöms den som väsentligt högre än för fritt vandrande ål. Denna bedömning baseras på att ett större antal ålar samlas vid vandringshindret och interagerar både inom arten samt med andra mottagliga arter.*”

[13] Dnr 6.6.16-17478/2025.

[14] Riskbedömningar vid förflyttning av ål, 2021-05-18, SVA:s dnr 2021/27, SJV:s dnr 6.2.17-15468/2021.

SVA har alltså gjort bedömningen att risken inte är försumbar[15]. Därmed är dessa åtgärder motiverade. Vidare bedömer SVA att riskerna vid förflyttning till inlandszon av ål från annat land eller från kustzon är på ungefär samma nivå, dvs det är inte lägre risk när man förflyttar ål från kustzon än vid förflyttning från annat land.

Att kräva karantän när ål tas in från annat land men inte när ål tas in från kustzon till inlandszon är därför inte försvarbart, utan det skapar bara handelshinder. Att risken vid en enstaka förflyttning är liten betyder inte att risken sammantaget är försumbar, sett till det totala antalet förflyttningar. Ett framgångsrikt smittskydd bygger på att åtgärder krävs även när sannolikhet för smittintroduktion är relativt låg.

Sammanfattningsvis innebär förflyttningen av ål utan karantänisering med provtagning risk för:

- Spridning av IPN till inlandszon.
- På sikt, stora negativa konsekvenser för olika arter av skyddsvärd vild laxfisk. Lokala stammar riskerar att slås ut.
- På sikt, negativa effekter för det svenska ålbeståndet i och med att ålen är mottaglig art för IPN.
- Negativa ekonomiska effekter för vattenbruksnäringen om de får smitta in på en anläggning.
- Vår fristatus för IPN i inlandszon hotas.

Det har kommit till vår kännedom att trots detta krav på karantän verkar ett flertal aktörer, länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) uppfatta bestämmelsen som att kravet på karantän enbart ska tillämpas vid förflyttning av ål från annat land. Detta är ett missförstånd. Bestämmelsen har alltid varit ett undantag från förbudet att flytta fisk från kust till inland. Därav finns ett stort behov av att se över regelverket som vi nu gör genom detta föreskriftsarbete.

Vi har återkommande fått information om att det inte går att hålla ålen i karantän på grund av vattendomar samt att ålen dör i karantän. Vi har inte tagit del av någon vattendom som inte tillåter att ål hålls i karantän innan förflyttning. Vår bild är att det till större delen är ekonomiska skäl som ligger bakom motståndet att hålla ålen i karantän. Vår uppfattning är att orsaken till att ål dör i karantän är antingen dålig djurhållning på grund av förhållande i karantän eller att ålen är sjuk. Vår avsikt att föreskriva vad minikraven är för karantän för att skapa en tydlighet och förutsägbarhet för aktörer att kunna investera i lokaler och utrustning som krävs för att uppfylla kraven om man vill förflytta ål. Precis som man en gång i tiden föreskrev om minikrav för förflyttning av vildfångade laxfiskar och stamfiskprovtagningen började användas, hoppas vi att man med tiden accepterar dessa provtagningskrav för vildfångad ål och anpassar sin verksamhet för att Sverige fortsatt ska kunna upprätthålla ett

[15] Skalan är försumbar, låg, måttlig, hög.

gott smittskydd och djurhälsa vad gäller sjukdomen IPN som bland annat innebär att skydda vissa inhemska laxfiskar som är unika för Sverige.

I 3 kap. 27 b § JK3 finns ett undantag från förbudet att flytta fisk från kustzon till inlandzon när fiskar flyttas till en sluten forskningsanläggning för vetenskapliga ändamål och djuren avlivas efter slutförda försök. Detta undantag ser vi som en möjlig och tillåten förflyttning, eftersom risken för spridning av smitta är försumbar. Ändringen innebär en förenkling för de som bedriver forskning.

I 3 kap. 27 c–27 d §§ JK3 framgår det att det är förbjudet att flytta vattenlevande djur av förtecknade och mottagliga arter inom Sverige från en avgränsad anläggning till en anläggning som inte är godkänd som en avgränsad anläggning. Undantag finns för förflyttning av vattenlevande djur till en forskningsanläggning om djur flyttas för vetenskapliga ändamål och avlivas efter slutförda försök. Detta har varit en viktig fråga vid förflyttning av embryon för vetenskapliga ändamål. Dessa undantag bedömer vi som rimliga eftersom risken för spridning av smitta är försumbar utifrån de uppställda villkoren i bestämmelsen. Ändringen innebär en förenkling för forskningen.

För att underlätta förståelsen av förflyttningsreglerna har alla förflyttningsregler samlats i JK3. Därmed är förslaget att 2 kap. 4–5 §§ i SJVFS 2024:6 (nuvarande K134) upphävs och flyttas till 3 kap. 49 och 51 §§ JK3.

3 kap. 49 § JK3 som reglerar förflyttning av arter för BKD har förtydligats genom att begreppet ”epidemiologiska området inom anläggningen” har ändrats till ” anläggning eller grupp av anläggningar”. Denna ändring gör vi eftersom det har inkommit många frågor om vad det epidemiologiska området inom en anläggning innebär. Ändringen innebär ingen ändring i sak eftersom vi har förklarat sedan SJVFS 2024:6 (nuvarande K134) antogs att ”epidemiologiska området inom anläggningen i detta fall är samma sak som ”anläggning eller grupp av anläggningar”. Ett tillägg till bestämmelsen är dock att om de djur som tas in i anläggningen kommer från en anläggningskrets, zon eller medlemsstat som har frihet från BKD enligt kommissionen genomförandebeslut (EU) 2021/260 är den aktör som tar in djuren på sin anläggning undantagen från denna bestämmelse.

I 3 kap. 50 § har vi tagit fram krav vid förflyttning av mottaglig art för IPN till en anläggning i kustzon som motsvarar kraven vi idag har vid förflyttning av mottagliga arter för BKD mellan olika anläggningar i inlandzon. Av bestämmelserna framgår att aktörer som för in mottagliga arter för IPN till en anläggning i kustzon ska försäkra sig om att provtagning har gjorts. Det innebär att djuren ska redan ha blivit provtagna enligt specifika minimikrav som framgår av bestämmelserna, innan förflyttning sker till aktörens anläggning.

Om de djur som tas in i anläggningen kommer från en anläggningskrets, zon eller medlemsstat som har frihet från IPN enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 är den aktör som tar in djuren på sin anläggning undantagen från denna bestämmelse.

Undantag från förflyttningskraven som finns i 3 kap. 49 och 50 §§ JK3 finns för anläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram i 3 kap. 51 § JK3. Detta då det finns specifika förflyttningsregler som dessa anläggningar behöver följa som är likvärdiga eller strängare än de i 3 kap. 49 och 50 §§. Undantag finns även för avgränsade vattenbruksanläggningar för vetenskapliga ändamål om deras plan för övervakning av sjukdomar inkluderar IPN och BKD.

1.3.6 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Det EU-godkända utrotningsprogrammet för IPN i kustzon löper ut den 10 februari 2027. Det nya föreskriftsförslaget innebär inte en förändrad bekämpningsstrategi för inlands- och kustzonen, utan syftet med att införa bestämmelser är att föreskriva om nuvarande hantering för att skapa rättssäkerhet, tydlighet och förutsägbarhet vid bekräftad smitta. Särskilda bestämmelser om IPN medför att en aktör har större möjlighet att planera sin verksamhet inför kommande beslut om åtgärder och begränsningar samt hantering av djuren vid ett utbrott. Bestämmelserna omfattar smittskyddsåtgärder i båda zonerna och hantering av djur i kustzon. Även om inlandszonen behåller fristatusen för IPN, bedöms behovet av tydliga smittskyddsåtgärder vid ett eventuellt utbrott lika stort där som i kustzon. En detaljreglering av hantering av djur i inlandszon vid bekräftad IPN införs dock inte då fristatusen i sig innebär en strävan mot slakt eller avlivning så snart det är praktiskt genomförbart.

I bestämmelserna om åtgärder och begränsningar vid bekräftad BKD och motsvarande förslag till bestämmelse vid bekräftad IPN görs ett tillägg. Nuvarande bestämmelse innebär att föremål såsom båtar och redskap som kan vara kontaminerade med respektive smittämne inte får föras från det epidemiologiska område i vilket de används. Tillägget innebär att detta kan göras efter särskilt tillstånd från Jordbruksverket och innebär en regellättnad.

I bestämmelserna om BKD förtydligas tidigare bestämmelse om hantering av djur. Regeln kompletteras med krav på att djur som inte förväntas nå slaktvikt inom 12 månader efter bekräftad smitta ska hanteras på samma sätt som djur med kliniska sjukdomstecken, dvs. att djuren ska slaktas eller avlivas snarast möjligt, dock senast inom 30 dagar.

1.3.7 Ersättning (5 kap. K134)

Den drabbade aktören kommer kunna söka ersättning för IPN genogrupp 2 från Jordbruksverket för vissa kostnader och förluster som denne drabbas av i likhet med vad som gäller för BKD. Ersättning lämnas för vissa uppräknade kostnader och förluster för åtgärder som framgår av föreskrifter eller av Jordbruksverkets beslut. Ersättningen begränsas enligt förslaget med max 70 procent till anläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram och 50 procent till anläggningar som inte är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram. Ersättningen kan jämkas om aktören genom uppsåt eller vårdslöshet själv medverkat till kostnaden eller förlusten.

Vissa förtydligande har gjorts i föreskrifterna om ersättning. Ersättning kan bara ges för kostnader till följd av smitta som är utöver de vanliga kostnaderna som en verksamhet har. Vi har sett ett behov av att i 5 kap. 1 § förtydliga att kostnader för avlivning och destruktion

av djur är utöver den normala slaktkostnaden eftersom kostnader för slakt har en anläggning oavsett om de har haft smitta eller inte. I 4 § har vi ändrat till att värdering av slaktdjur kan göras enligt en beräkningsmodell och värdering av avelsdjur av en värderingsman. Ändringen görs för att det ska vara mer likt hur slaktdjur inom andra djurslag värderas. Vi bedömer att vi också få mer korrekta värderingar om försäljningspris används istället för att djuren ska värderas av en enskild person.

1.4 Vad blir konsekvenserna om vi inte vidtar någon åtgärd (nollalternativet)?

1.4.1 Definitioner

Om vi inte vidtar någon åtgärd finns definitioner i föreskrifterna trots att begreppen inte längre används i föreskrifterna.

Om vi inte vidtar någon åtgärd är det fortsatt otydligt vad som är kust- respektive inlandszon, särskilt för landbaserade anläggningar.

1.4.2 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Om vi inte vidtar någon åtgärd kommer det fortsatt saknas detaljerade föreskrifter om djurhälsoövervakningen för IPN och SVC. Djurhälsoövervakningen kommer då fortsatt att utföras utifrån vägledning där detaljer kring övervakningen, såsom frekvens och metod kommer framgå. Till viss del skulle även det finnas kvar vissa otydligheter gällande provtagning och analysmetoder för BKD.

Avseende bestämmelser om provtagning och diagnostik är alternativet att inte föreskriva vilket innebär att vad som krävs för provtagning och analys blir otydligt. Detta har vi märkt genom åren och sett ett tydligt behov av att det behöver framgå av föreskrifter. I praktiken innebär det ingen ändring i utförandet av provtagning och analys. Viss flexibilitet försvinner genom att regleringen i föreskrifter t.ex. om nya analysmetoder arbetas fram kan dessa inte användas innan en ändring har gjorts i föreskrifterna efter underlag från Sveriges referenslaboratorium som är SVA. Detta ger dock en säkerhet att det är en tillförlitlig analysmetod, vilket innebär att vi kan känna oss säkra på provsvaren. Att provsvar är tillförlitliga är viktigt då ett positivt provsvar får stora konsekvenser för företag.

1.4.3 Förflyttning mellan medlemsstater och införsel från tredjeland (3 kap. 29 b–e, 30-33, 36 a–c, 37–47 a §§ JK3)

För aktörer som vill föra in vattenlevande djur från andra medlemsstater eller tredjeland är det enklare att inte har några regler vid införsel att beakta. Eftersom det finns få länder inom EU som har fristatus för IPN begränsar det möjligheten för svenska aktörer att ta in mottagliga arter. Genom att vi tar bort möjligheten till undantag för införsel från icke-fria länder blir det ännu svårare för svenska aktörer att få tag på vattenlevande djur från andra länder. Utan någon fristatus skulle en förflyttning inom EU kunna ske med en egenförsäkran istället för ett hälsointyg utfärdat av en officiell veterinär med motsvarande kostnader.

Om Jordbruksverket inte alls ställer några krav på aktörerna i fråga om de aktuella sjukdomarna vid förflyttning och införsel till Sverige skulle det försvåra för oss att upprätthålla vår fristatus. Det skulle innebära att branschen själv skulle få ta ansvar för att endast vattenlevande djur förs in som är fri från sjukdomarna i fråga. Jordbruksverket skulle kunna bidra med att sprida information om hur det skulle kunna säkerställas. Båda alternativen (utan eller med Jordbruksverkets informationsinsatser) förutsätter att samtliga personer som tar in vattenlevande djur har kunskap om vad som krävs för att inte sjukdomarna ska spridas. Det är dock svårt för enskilda importörer att korrekt uppskatta och beakta risker för hela branschen, eller för landet, vid sina beslut om införsel. Vid sin riskbedömning kan den enskilde importören därför underskatta riskerna för hela samhället med en införsel som introducerar de aktuella sjukdomarna i landet. Den enskildes incitament kan därför avvika från vad som är optimalt för branschen, eller landet, som helhet. Det räcker att en person gör en felaktig riskbedömning för att det skulle kunna få allvarliga konsekvenser för hela branschen och även för den vilda populationen. Att inte ha någon fristatus och åtgärder vid förflyttning skulle öka risken för att sjukdomarna förr eller senare introduceras i Sverige. Det i sin tur skulle, förutom produktionsförluster, även innebära kostnader vid försök att bekämpa sjukdomarna. Att utrota förekomst av sjukdom i vilda populationer bedöms som nära omöjligt. Med tanke på att IPN och SVC är sjukdomar som utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa är det fortfarande värt att upprätthålla och behålla Sveriges fristatus gällande IPN och SVC.

3 kap. 26, 29 b–c och 29 e §§: Om vi inte ändrar tillämpningsbestämmelserna i 3 kap. 26 § och anpassar de i de nya 29 b–c och 29 e §§ kommer våra nationella åtgärder tillämpas felaktigt på BKD i inlandszon och IPN i kustzon när vi inte längre har något utrotningsprogram i dessa zoner. Likaså har vi regleringar kring förflyttning av produkter av animaliskt ursprung och transitering av vattenlevande djur av mottagliga arter som inte finns i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Om vi inte ändrar det genom de nämnda paragraferna kommer vi inte hålla oss till de godkända nationella åtgärderna och riskerar då att vi förlorar vår fristatus även för SVC i hela landet och IPN i inlandszon. Om vi tog bort bestämmelserna i dessa paragrafer om krav på sjukdomsfrihet och hälsointyg som i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 riktar sig till medlemsstaterna och inte gentemot aktörerna skulle det vara svårt får oss att genomföra beslutet om det inte omfattar aktörerna. Genomförandebeslutet behöver därför införas i nationell lagstiftning så att kraven omfattar aktörer. Om vi inte har några bestämmelser i föreskriftsform som reglerar förflyttningar av mottagliga arter skulle det öka risken för att sjukdomarna introduceras till Sverige.

3 kap. 29 d §: Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 medger ett undantag för medlemsstater att tillåta förflyttning av vilda vattenlevande djur av mottagliga arter om de har genomgått karantän i en vattenbruksanläggning som har godkänts i enlighet med artikel 15 i förordning (EU) 2020/691. Om vi inte inför undantaget i våra föreskrifter blir det svårt för aktörerna att känna till att en sådan undantagsmöjlighet finns och på vilken rättslig grund de skulle kunna genomföra en sådan förflyttning.

3 kap. 30–33 §§: Om vi inte tog bort bestämmelserna om förflyttning av mottagliga arter från icke-fria länder, zoner eller anläggningskretsar skulle vi bryta mot kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Om vi inte håller oss till de godkända nationella åtgärderna riskerar vi att förlora dem.

3 kap. 36 a–c §§ samt 41–44 §§: Förordning (EU) 2020/692 tillåter i artikel 175 att medlemsstater får ha ytterligare krav vid införsel av mottagliga arter till deras territorium. Där ställs också krav att medlemsstater som har vidtagit nationella åtgärder ska säkerställa att det inte sker någon vaccinering mot de relevanta sjukdomarna i tredjelandet samt att all införsel av mottagliga arter till det exporterande tredjelandet ska ske från fria länder. Då kravet riktar sig mot medlemsstater och inte aktörerna införs bestämmelser kring detta för att omfatta aktörerna. Om vi inte gör det kommer det vara svårt för aktörerna att förstå att kraven finns. Om dessa krav inte skulle beaktas vid införsel riskerar vi att förlora vår goda hälsostatus för SVC och IPN genom en introduktion av dessa sjukdomar. Vid införsel av mottagliga arter från tredjeland krävs dessutom sjukdomsfrihet i avsändande land, territorium, zon eller anläggningskrets. Eftersom listorna i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/404[16] endast innehåller listor avseende förtecknade arter och inte omfattar mottagliga arter är det oklart vilka länder, zoner eller anläggningskretsar som kan anses vara fria från de relevanta sjukdomarna (IPN och SVC). Om vi inte inför krav avseende barriärer mot andra vattendrag och smittfrihet av det ingående vattnet finns det risk att anläggningen i tredjelandet får in smittor så att deras fristatus inte kan garanteras.

Om vi inte kräver någon dokumentation om vaccination, barriärer, ingående vatten och införsel från fria länder finns det inte någon möjlighet att se om dessa krav är uppfyllda. Om kraven inte uppfylls finns risk att IPN eller SVC introduceras i Sverige. Om dokumentationen endast intygas av aktören uppnår den inte samma trovärdighet som om den styrks genom den behöriga myndigheten i tredjelandet genom att den utgör en del av hälsointyget.

3 kap. 45–47 a §§: Införsel av icke-förtecknade och icke-mottagliga arter är inte heltäckande reglerat inom EU-lagstiftningen. Om vi inte gör de förtydliganden vad gäller införsel av arter som varken är förtecknade eller mottagliga arter blir det svårt för aktörer att förstå vilka krav som gäller. Utan ändringen är det även svårt för gränskontrollveterinären att bedöma på vilka grunder en sändning med icke-förtecknade arter av vattenlevande djur eller produkter från dessa från tredjeland kan godkännas eller avvisas. Att inte ha några regler alls för icke-förtecknade och icke-mottagliga arter försvårar för aktörerna att förstå vad som krävs och skulle kräva en bedömning i varje enskilt fall. Aktörer skulle kunna drabbas av problem vid införseln om djuren åtföljs av ett hälsointyg som inte accepteras vid gränskontrollen.

[16] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/404 av den 24 mars 2021 om fastställande av förteckningar över tredjeländer, territorier eller zoner däri från vilka djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung får föras in till unionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

1.4.4 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

3 kap 21 §: Konsekvensen om vi inte vidtar någon åtgärd för bestämmelsen i 3 kap 21 § är att vi har högre krav för icke förtecknade sjukdomar än för förtecknade sjukdomar som inte är en kategori D-sjukdom, alltså sjukdomar som är bara förtecknade som kategori E-sjukdomar.

3 kap 26–29 och 49–52 §§: Om vi inte vidtar någon åtgärd kommer reglerna om undantag från förbudet att flytta fisk från kustzon till inlandszon inte att vara ändamålsenliga eller tydliga. Detta gäller både provtagningen och övriga förflyttningskrav för IPN och BKD.

3 kap 27 §: Bestämmelsen är oförändrad i ordalydelse men förändras genom upphävandet av 26 § så att den gäller samtliga arter och inte endast de som är mottagliga för BKD, IPN eller SVC. Om inte denna ändring görs sänks smittskyddet avseende sjukdomarna VHS, IHN och ILA i inlandszon, vilket aldrig varit avsikten.

3 kap 28 §: Om inte ordet ”kläckeri” ersätts med ”anläggning där ynglen kläcks” blir det felaktigt eftersom kläckeri är definierat i förordning (EU) 2016/429, där det avser kläckeri för fjäderfä. Vidare kan formuleringen ”negativt resultat” uppfattas som otydlig, när det som avses är att ingen smitta påvisats. Därmed är det bättre att ändra till att det står ”utan att smitta har påvisats” istället för negativ resultat för att underlätta förståelsen av bestämmelsen.

3 kap. 29 och 29 a §§: Om inte bestämmelserna ändras vad gäller kravet på karantänisering av ål, som krävs för att ålen ska få flyttas från kust- till inlandszon, blir det fortsatt otydligt för berörda aktörer vad som krävs. För de anläggningar där det krävs investeringar i lokaler och utrustning för att ål ska kunna karantäniseras blir det fortsatt låg förutsägbarhet vad gäller kraven om de även fortsättningsvis ska anges i enskilda beslut. Om ingen ändring görs i föreskrifterna gällande karantänskravet, är risken stor att aktörer som genom vattendomar är ålagda att göra ålförflyttningarna fortsätter att flytta ål från kust- till inlandszon utan karantän, med risk för spridning av IPN i inlandszon, vilket t.ex. kan slå hårt mot de inhemska vilda laxfiskbestånden.

De föreslagna kraven har valts utifrån SVA:s yttrande kring hur en ålkarantän bör utformas för att säkerställa avsedd effekt, d.v.s. att ålen inte kan medföra IPN från kust till inlandszon.

3 kap. 27 b–27 d §§: Om inte undantag från förbudet att flytta fisk från kust- till inlandszon ges för vissa forskningsanläggningar krävs enskilda beslut om undantag för slutna forskningsanläggningar i inlandszon som tar in fisk från kustzon. Aktörer får genom undantagen en minskning av administrativa bördan då de inte behöver söka särskilt om undantag. Utan föreskriftsändringen får aktören ingen minska administrativ börda.

Vidare anser vi att om det inte uttryckligen förbjuds att flytta djur från en avgränsad anläggning till en icke avgränsad anläggning i Sverige kommer det vara otydligt vad som gäller kring detta samt att undantag kan ges från detta förbud. Utan ändringarna kvarstår otydligheten samt den administrativa bördan kommer kvarstå.

1.4.5 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Utan specifika nationella föreskrifter för bekämpning av IPN (nollalternativet), skulle hanteringen av sjukdomen uteslutande grundas på de generella kraven om åtgärder och begränsningar i övriga nationella regelverk. På kort sikt skulle det medföra en rättsosäkerhet och otydlighet för företagen gällande vilka åtgärder som kan förväntas vid ett bekräftat fall. På grund av att övriga nationella regelverk inte innehåller specifika bekämpningsbestämmelser för IPN, skulle nollalternativet på längre sikt även kunna leda till en oproportionerligt strikt tillämpning vid bekräftade fall i kustzonen eller att bekämpningen i kustzonen upphör helt. Det sistnämnda kan leda till en okontrollerad smittspridning som kan öka smittrycket mot inlandszonen och därmed utgöra ett hot mot hälsostatusen i inlandszonen.

Förslaget bidrar till ökad rättssäkerhet, tydlighet och förutsägbarhet vid bekräftad smitta i kustzon och inlandszon. Förslaget innebär en proportionerlig bekämpningsstrategi där kustzonen fungerar som en buffert. Reglering på en mer detaljerad nivå underlättar även för den enskilde aktören att planera, ställa om och anpassa sin verksamhet i utbrottshanteringen både innan och efter beslut.

1.4.6 Ersättning (5 kap. K134)

En alternativ hantering är att aktörer som får IPN genogrupp 2 inte får ersättning vid påvisad fall av smitta på deras anläggning. IPN är en smitta som Sverige har aktivt valt att bekämpa. Alla andra genogrupper är epizootier förutom genogrupp 2. Detta innebär att epizootilagens ersättningsbestämmelser inte är tillämpliga på genogrupp 2. Genogrupp 2 har allvarliga konsekvenser för vissa arter och mildare konsekvenser för andra arter. Ett alternativ är att göra om genogrupp 2 till en epizooti så att aktörer får ersättning vid påvisad smitta. Under tiden som vi inväntar den nya svenska djurhälsolagstiftningen behöver vi vidta åtgärder. Konsekvensen av att inte ändra föreskrifterna genom att inte ge ersättning för IPN genogrupp 2 är att aktörer måste bära hela kostnaden själva vilket i värsta fall kan leda till konkurs för berörda aktörer. Det blir svårare att vidta vissa bekämpningsåtgärder som ger bättre smittskyddseffekt eftersom man måste väga det mot konsekvenser såsom ekonomiska konsekvenser för företag. Att inte ge ersättning kan förhindra att fullt ut kunna vidta bekämpningsåtgärder vid påvisad smitta.

1.5 Olika alternativ för att uppnå förändringen samt för- och nackdelar med dessa

I förarbetet[17] till ändring av föreskrifterna har vi analyserat olika möjligheter att hantera IPN i Sverige. Vi kom fram till 11 olika sätt att hantera IPN som har varit på extern remiss. Efter detta landade vi i alternativet att vi fortsatt ska ha fristatus för IPN i inlandszon i

[17] Analys av Sveriges hantering av sjukdomen infektiös pankreasnekros (IPN) idag och alternativa hanteringar, 2025-05-15, dnr 6.2.17-19919/2024. Tillägg till analysen, dnr 6.2.17-01211/2026

kombination med nationella åtgärder om förflyttning och bekämpning i kustzon. Detta är bäst för Sverige enligt vår bedömning och majoriteten av remissinstanser.

1.5.1 Definitioner

Det finns inga andra alternativ att uppnå förändringen än att förtydliga definitionerna.

1.5.2 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Ett alternativ till att införa bestämmelser om övervakning i föreskrifter är att enbart skriva om övervakningskraven i den nationella övervakningsplanen och i vägledningen för djurhälsoövervakning. Detta bedöms inte ge en tillräcklig robusthet.

Att frekvens och innehåll samt vilka som omfattas av övervakning anges i föreskrifter bedöms som nödvändigt för att ge transparens. Ett annat skäl att föreskriva om djurhälsoövervakning för IPN och SVC är att denna övervakning bör regleras på motsvarande sätt som reglerna för sjukdomen BKD. Övervakningen för såväl BKD som för IPN och SVC är redan idag motsvarande den övervakning som görs för sjukdomar som Sverige har fristatus för så förslaget innebär ingen förändring av övervakningen som sådan.

Avseende bestämmelser om provtagning och diagnostik finns det ingen annan alternativ än att inte föreskriva vilket har redovisats under punkt 1.4.2.

1.5.3 Förflyttning mellan medlemsstater och införsel från tredjeland

Tillämpningsparagrafen (3 kap. 26 §) som anger för vilka sjukdomar och i vilka delar av landet bestämmelserna ska tillämpas skulle kunna bibehållas och ändras istället för att ta bort dem. Då vi inför en definition på mottagliga arter är tillämpningsparagrafen inte längre nödvändig för att ange för vilka arter den gäller. Beskrivningen av vilka sjukdomar och delar av Sverige de olika kraven i de följande paragraferna ska tillämpas på förs istället in i de berörda paragraferna direkt. Vi anser att det blir tydligare för aktörerna att förstå vilka paragrafer som ska tillämpas för vilken sjukdom om det anges direkt i de berörda delarna än att ha en övergripande paragraf. För de delar i föreskriftsförslaget som innebär dubbelregleringar finns det inte något annat alternativ än att upphäva dessa. De bestämmelser som finns i förordning (EU) 2020/692 för införsel av mottagliga arter från tredjeland motsvarar de regler som fanns i 3 kap. 38 § JK3 så att dessa bestämmelser är ändamålsenliga för att förhindra en introduktion av IPN och SVC vid införsel från tredjeland.

För de undantag för förflyttning och införsel av mottagliga arter från icke-fria länder där det saknas stöd i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 (3 kap. 31-33 §§) och förordning (EU) 2020/692 (3 kap. 39-40 §§) finns det inte något alternativ än att ta bort dem. Om vi skulle vilja behålla dessa undantag skulle vi behöva ändra kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 för förflyttning inom EU och förordning (EU) 2020/692 för införsel från tredjeland. Vi anser dock inte att det finns ett sådant behov eftersom en förflyttning och införsel från fria länder är det säkraste sättet att sjukdomarna inte introduceras i Sverige. Att ge upp vår fristatus för IPN i inlandszon och SVC i hela territoriet

skulle drabba både företag och fritidsfiskare eftersom fristatusen är betydelsefull för såväl fiskens hälsa som för aktörernas verksamhet.

De införda bestämmelserna i 3 kap. 41 § som ställer krav på avsändaranläggningen i tredjeland avseende djurhälsobesök, ingående vatten samt barriärer mot andra vattendrag ska gälla alla avsändaranläggningar i tredjeland eller territorier och inte bara vid införsel från icke-fria länder. Alternativet hade varit att ta bort dessa bestämmelser helt. Förslaget har stämts av med SVA som har bedömt att dessa åtgärder är viktiga för att kunna säkerställa och bevara en sjukdomsfri status på den avsändande anläggningen och därmed för att förhindra en introduktion av IPN eller SVC till Sverige. Eftersom den sjukdomsfria statusen för IPN och SVC inte är reglerad i listor över fria tredjeländer som vid förflyttning inom EU är det svårt att upprätthålla säkerhet kring avsändaranläggnings fristatus utan dessa krav.

Istället för delar av 3 kap. 46 § som gör tydligt vilka delar i hälsointyget för förtecknade arter som är tillämpliga vid införsel av icke-förtecknade arter från tredjeland hade vi kunnat ta fram egna hälsointygsförlagor. Detta hade dock varit ett sämre alternativ då egna förlagor ofta leder till synpunkter från tredjeländer och behöver då förhandlas i bilaterala avtal med länderna.

1.5.4 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Ålkarantänskravet: Vad som är lämpliga krav för karantän vid flytt av ål från kustzon till inlandszon har utretts.

De föreslagna kraven har valts utifrån SVA:s yttrande kring hur en ålkarantän bör utformas för att säkerställa avsedd effekt, d.v.s. att ålen inte ska medföra IPN från kust till inlandszon. De alternativ som har övervägts är att:

1. Inte tillåta någon flytt av ål från kust till inlandszon.
2. Ändra definitionen av kustzon så att det område till vilket ål från kustzon flyttas enligt vattendom ska betraktas som kustzon.
3. Acceptera att mottaglig art för IPN, som vi har fristatus för i inlandszon, får flyttas från kustzon till inland trots att den kan medföra smitta.
4. Ge upp vår fristatus för IPN i inlandszon eftersom vi inte är redo att vidta de åtgärder som krävs för att kunna flytta, med för IPN mottagliga arten ål, från kustzon till inlandszon på ett smittskyddssäkert sätt.
5. Vid vissa förutsättningar ge tillstånd för flytt av ål från kust till inlandszon samtidigt som restriktioner införs i de området i inlandszon dit ålen har flyttats.

En fördel med det första alternativet är att smittskyddet i inlandszon upprätthålls. Nackdelen med detta alternativ är att det är svårt att förena med ålförvaltningsplanen eller vattendomar.

En fördel med det andra alternativet är att även ål kan beaktas när gränsen mellan kustzon och inlandszon dras. Nackdelen med detta alternativ är att det kan ge negativa konsekvenser för laxfisk där skyddet mot smitta försämras i de områden som blir kustzon, samt förflyttning av laxfisk från anläggningar i detta område till inlandszon blir förbjuden.

Det tredje alternativet ger fördelen att ål kan flyttas utan att smittskydd beaktas. Nackdelen är att smittskyddsaspekter helt ignoreras, vilket är oacceptabelt utifrån SVA:s bedömning att riskerna vid införsel till inlandszon av ål från annat land eller från kustzon är ungefär på samma nivå, dvs det är inte lägre risk vid införsel från kustzon än vid införsel från annat land. Att kräva karantän när ål tas in från annat land men inte när ål tas in från kustzon till inlandszon är därför inte försvarbart. Att ål kan ta sig förbi vandringshinder är inte ett argument som gör att förflyttning utan karantän bör tillåtas, eftersom SVA:s bedömning är att risken med fritt vandrande ål från kustzon till inlandszon är väsentligt lägre än när ål samlas in för att flyttas från kustzon.

Detta alternativ är inte förenligt med vår fristatus som förutsätter att vi förhindrar att smitta kan föras in i det område som vi har fristatus för. Att låta ålen flyttas från kustzon till inlandszon utan krav på karantän och provtagning för IPN (och där IPN inte påvisats) är inte förenlig med Sveriges fristatus för IPN i inlandet. Detta är särskilt viktigt eftersom Sverige var det land som drev frågan om att ål ska förtecknas som mottaglig art för IPN. Att upprätthålla EU-kommissionens förtroende för Sveriges smittskyddsåtgärder är viktigt.

Det fjärde alternativet ger fördelen att ål kan flyttas utan att smittskyddet behöver beaktas. Nackdelen är att smittskyddsaspekter helt ignoreras, vilket är oacceptabelt. Det fjärde alternativet skulle drabba både företag och fritidsfiskare i inlandszon eftersom fristatusen är betydelsefull för såväl fiskens hälsa som för aktörernas verksamhet.

Det femte alternativet ger fördelen att i vissa fall tillåts flytt av ål utan karantän samtidigt som smittskyddsaspekter beaktas. Med utgångspunkt i ålbevarande-aspekter hade vi önskat införa möjlighet att vi vissa fall söka tillstånd om förflyttning av ål från kust- till inlandszon utan karantän. För att detta ska vara acceptabelt ur smittskyddsaspekt krävs att restriktioner införs för de vattenområden som ålen flyttas till. I vissa fall kan det vara möjligt för Jordbruksverket att bevilja undantag från förflyttningsförbudet om det föreligger så kallade särskilda skäl.

Förbud begränsat till vissa arter: En annan möjlig ändring i föreskrifterna, som inte är relaterad till ål, är att förbudet för flytt av fisk från kust till inland enbart ska gälla förtecknade arter för BKD, IPN eller SVC. Nackdelen är att smittskyddsnivån sänks eftersom det nuvarande förbudet ger ett viktigt skydd för flera sjukdomar än de som Sverige har nationella åtgärder för. Detta är inte i linje med intentionerna för denna föreskriftsändring. Denna möjliga ändring bedöms därför inte lämplig.

Forskningsanläggningar: Att enskilda forskningsanläggningar i inlandszon som vill ta in djur från kustzon för sin forskning även i fortsättningen ska söka om undantag från flyttbestämmelser istället för att undantas genom föreskrifter har övervägts men avfärdats på grund av onödig administrativ börda för företagen.

Avgränsade anläggningar: Vi har diskuterat om vi ska tillåta avgränsade anläggningar att flytta djur till icke avgränsad anläggning förutsatt att vissa villkor uppfylls. Detta alternativ avfärdades efter att SVA yttrat sig om olämpligheten kring detta. Det vore heller inte förenligt med hur EU-rätten ser på avgränsade anläggningar. Dock innebär förslaget ett

undantag som innebär att djur får flyttas från en avgränsad anläggning till anläggningar för forskning varifrån inga djur flyttas levande.

Tillägg för E-sjukdomar: 3 kap 21 §: Om vi inte ändrar på bestämmelsen innebär det att det är högre krav för icke förtecknade sjukdomar än det är för kategori E-sjukdomar. Detta är ologiskt ur ett djurhälsoperspektiv. Ett alternativ för att uppnå det önskade syftet med bestämmelsen i 3 kap 21 § är att informera branschen om att de ska ta detta ansvar trots att lagstiftningen inte uttryckligen kräver det. Eftersom detta krav bedöms som grundläggande för biosäkerheten är vår slutsats att det bör finnas i föreskriftsform.

1.5.5 Bekämpning (3–4 kap. K134)

De identifierade alternativen avseende bekämpning av IPN går från strikta utrotningsförsök till en hantering av IPN som en produktionssjukdom, dvs. helt utan statlig inblandning.

Ett identifierat huvudalternativ, som syftar till att balansera smittskydd med näringens ekonomiska förutsättningar, delar in bekämpningsstrategin beroende på zon. För inlandszonen, där upprätthållande av sjukdomsfri status eftersträvas, bedöms omedelbar slakt eller avlivning (”stamping out”) så snart det är praktiskt genomförbart att vara den enda framkomliga vägen vid utbrott. För kustzonen där utrotningsprogrammet upphör år 2027, har dock denna bekämpningsstrategi bedömts som orealistisk då smittan finns etablerad hos vilda vattenlevande djur och därmed sannolikt skulle leda till fortsatta höga kostnader för både stat och näring utan att målet om smittfrihet uppnås. Alternativet att betrakta IPN som en produktionssjukdom i kusten har dock också valts bort. En sådan bekämpningsstrategi skulle innebära att ansvaret för hantering av fisken vid utbrott och bekämpningsåtgärder såsom sanering, faller helt på den enskilda aktören. Fördelen är minskade statliga utgifter, men risken är att detta skulle öka smittrycket mot inlandszonen.

I nuvarande förslag förordas en strategi där kustzonen fungerar som en buffert med anpassade bekämpningskrav. Förslaget innebär att konstaterad smitta i kustzonen hanteras genom restriktioner, men utan krav på omedelbar slakt eller avlivning av fisk som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken. Enligt detta alternativ får smittad fisk i kustzonen hållas kvar för att uppnå slaktmogen vikt under förutsättning att inga kliniska symptom uppstår under tiden. Denna modell syftar till att begränsa smittrycket och skydda inlandszonen samtidigt som smittskyddsåtgärderna balanseras mot konsekvenserna för enskilda företagare som blir mindre ingripande än vid en strikt utrotningspolicy.

1.5.6 Ersättning (5 kap. K134)

Det finns inga andra alternativ att uppnå förändringen än att införa möjlighet att ge ersättning i föreskrifter.

Fördelen med att aktörer kan ansöka om ersättning är att aktören får ekonomisk hjälp och kan bedrivare sin verksamhet och undviker konkurs. En annan fördel är att det jämnar ut konkurrensen mellan aktörer som får andra sjukdomar där ersättning ges samt anläggningar som inte omfattas av krav på bekämpning för IPN genogrupp 2 i andra medlemsstater.

Ersättning lämnas för de kostnader och förluster som är ersättningsgilla med högst 70 procent till vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram för BKD och med högst 50 procent till vattenbruksanläggningar som inte är anslutna. Ett alternativ är att alla anläggningar kan högst få 50 procent. Fördelen med att ge högre ersättning för anläggningar anslutna till ett frivilligt kontrollprogram är att det ger ett fortsatt incitament att genom hög biosäkerhet minska risken för IPN-smitta.

2 Bemyndiganden m.m.

2.1 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Nedan anges de bemyndiganden som Jordbruksverket tillämpar i föreskriftsförslaget. I de fall det är relevant anges även hänvisning till tillämplig EU-lagstiftning.

Tabell med bemyndiganden

Kapitel	Paragraf	Bestämmelse om bemyndigande	Relevant EU-lagstiftning (hänvisning till artikel/artiklar)
3 kap. JK3	21, 26, 27, 27a, 27b, 27c, 27d 28, 29, 29a §§	6 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m. 4 § epizootiförordningen	Art. 226 och 269.1 a, se särskilt art. 10.1 a iii) i förordning (EU) 2016/429
3 kap. JK3	29 b–e	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	Art. 4 i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260
3 kap. JK3	30–33 §§	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	
3 kap. JK3	36a–c §§	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	Art. 175 i förordning (EU) 2020/692
3 kap. JK3	37–44 §§	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	
3 kap. JK3	45 §	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	Art. 230.2 i förordning (EU) 2016/429
3 kap. JK3	46–47 a §§	3 § förordningen (1994:1830) om införsel av levande djur m.m.	Art. 234.3, 238.4 i förordning (EU) 2016/429
3 kap. JK3	49, 50, 51, 52 §§	6 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	Art. 226 och 269.1 a, se särskilt art. 10.1 a iii) i förordning (EU) 2016/429
2 kap. K134	2, 3, 4, 5, 6 §§	3 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	Art. 226 i förordning (EU) 2016/429
2 kap. K134	7, 8, 9, 10 §§	4 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	Art. 226 i förordning (EU) 2016/429
3 kap. K134	1, 4 §§	3 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	
3 kap. K134	5, 6 §§	6 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	
3 kap. K134	7 §	5, 6 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	

Kapitel	Paragraf	Bestämmelse om bemyndigande	Relevant EU-lagstiftning (hänvisning till artikel/artiklar)
4 kap. K134	1, 5 §§	3 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	
4 kap. K134	6, 8 §§	6 § förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	
4 kap. K134	7 §	5, 6 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	
5 kap. K134	1–11 §§	18 och 19 §§ förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.	Art. 42.1 d i förordning (EU) 2022/2473

2.2 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Enligt artikel 226.1 i förordning (EU) 2016/429 får nationella åtgärder för att begränsa effekterna av andra sjukdomar än förtecknade sjukdomar vidtas om sjukdomarna ”utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat”. Medlemsstaten får då vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom. Medlemsstaterna ska se till att de nationella åtgärderna inte går utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att hindra introduktion eller spridning av sjukdomen i fråga inom den berörda medlemsstaten. Kommissionen har godkänt våra nationella åtgärder för IPN, BKD och SVC enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Därmed gör vi bedömningen att reglerna går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU men är inom ramen för artikel 226 i förordning (EU) 2016/429.

Enligt artikel 42.1 d i förordning (EU) 2022/2473[18] anses stöd för förebyggande, kontroll och utrotning av BKD och IPN inom vattenbruksföretag vara förenligt med EU:s statsstödsregler och vi kan ge ersättning vid bekämpning på anläggningar. Därmed anser vi att bestämmelser om ersättning inte går utöver våra skyldigheter.

2.3 Ange skälen i det fall förslag syftar till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå

Förslaget syftar inte till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå.

[18] Kommissionens förordning (EU) 2022/2473 av den 14 december 2022 genom vilken vissa kategorier av stöd till företag som är verksamma inom produktion, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

3 Företag

3.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De företag som berörs är vattenbruksföretag med verksamhet såsom avel och uppfödning av matfisk eller sättfisk, åtgärder som kompensation för vattenkraftens effekter, zoogrossister, djurparker och forskningsföretag. En del universitetet har vattenbruksanläggningar. Dessa anläggningar omfattas inte av denna del av konsekvensutredningen eftersom de inte är företag. Företagen uppskattas i princip samtliga vara mikroföretag, dvs företag med färre än 10 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som understiger två miljoner EUR.[19] Drygt en handfull företag uppskattas vara av storleksordningen ”små företag”, d.v.s. företag med upp till 50 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro. Detta gäller några producenter av fisk och några kraftbolag. Något av dessa kan vara ett medelstort företag, dvs ett företag med färre än 250 anställda och en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner EUR eller en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner EUR. Vattenbruket utgör en begränsad del av dessa företags verksamhet.

Företag med registrerade vattenbruksanläggningar med mottagliga arter för IPN, men även för BKD och SVC berörs av föreskriftsförslaget. Se tabell 1 för mer information om antal företag som berörs av dessa föreskrifter. Vilka arter som är mottagliga för dessa sjukdomar framgår av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260.

Tabell 1 Antal företag och anläggningar[20]

Typ av företag/bransch	Antal företag	Antal anläggningar
Företag med registrerade vattenbruksanläggningar som håller mottagliga arter för SVC i hela territoriet	21	21
Företag med registrerade vattenbruksanläggningar som håller mottagliga arter för BKD i inlandszon	83	136
Företag med registrerade vattenbruksanläggningar som håller mottagliga arter för IPN i hela territoriet	99	161
Företag med registrerade vattenbruksanläggningar som håller mottagliga arter för IPN i inlandszon	88	141
Företag med registrerade vattenbruksanläggningar som håller mottagliga arter för IPN i kustzon	16	20

[19] Definition av "small and medium sized enterprises" företag enligt EU-kommissionen.

[20] Antalet företag är hämtade från Jordbruksverkets register från den 12 januari 2026.

Enligt Jordbruksverkets statistiska rapporter för vattenbruk 2024[21] uppskattas matfiskproduktionen till 9 100 ton i beräknad hel färskvikt. Regnbåge står för den största andelen av matfiskproduktionen och uppgår till 7 700 ton. Efter regnbåge är röding den vanligaste matfisken.

Den totala sättfiskproduktionen skattas till nästan 700 ton. Precis som för matfiskproduktionen är det regnbåge som är den vanligaste arten. Regnbåge står för nästan 50 procent av den totala produktionen av sättfisk.[22]

Antalet sysselsatta inom vattenbruket uppgår till 498 personer.[23]

3.2 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Hur företagens administrativa kostnader påverkas av förslaget framgår av den bifogade särskilda konsekvensanalysen.

3.2.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Vi har 90 företag med godkända vattenbruksanläggningar med arter av vattenlevande djur som är mottagliga för IPN, BKD eller SVC. Föreskriftsförslaget som rör djurhälsoövervakningen innebär ingen ändring för företagen och därmed ingen förändrad administrativ börda.

3.2.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Föreskriftsförslaget berör sådana företag som tar emot vattenlevande djur eller produkter av dessa av mottaglig art. Det är 24 företag som tar emot vattenlevande djur av mottaglig art i svenska vattenbruksregistret. Företag som tar emot produkter av animaliskt ursprung från andra vattenlevande djur än levande är livsmedelsföretag och Jordbruksverket har inte några uppgifter över dessa företag. Enligt uppgifter i TRACES har det inte skett någon införsel av produkter från vattenlevande djur av mottagliga arter under 2025.

Föreskriftsförslaget innebär inte någon förändrad tidsåtgång eller ändrad administrativ börda i denna del.

3.2.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Föreskriftsförslaget berör företag som vi flytta fisk från kust- till inlandszon. Det är svårt att säga hur många som kan vara intresserade av förflyttningar från kust till inlandszon men det finns 102 företag som har anläggningar i inlandszon och 16 företag som har anläggningar i

[21] Vattenbruk 2024 - Jordbruksverket.se, 2026-01-28.

[22] Vattenbruk 2024 - Jordbruksverket.se, 2026-01-28.

[23] Vattenbruk 2024 - Jordbruksverket.se, 2026-01-28.

kustzon som håller mottagliga arter för BKD, IPN och SVC. Vissa av dessa anläggningar är så kallande kompensationsodlingar. Observera att ett företag kan ha anläggningar både i kustzon och inlandszon.

Vi har i dessa föreskrifter gett undantag från förbudet att flytta från kust till inlandszon i de fall vi ser att risken för spridning av smitta är försumbar. För andra anläggningar innebär det ingen skillnad eftersom det är ingen ändring i föreskrifterna för dessa. Detta innebär att sammantaget kommer den administrativa bördan att minska för företag som vill flytta från kustzon till inlandszon eftersom de inte kommer behöva söka om undantag från förbudet. Vi beräknar att ansökan om undantag tar företag ca 2 timmar. Om man räknar med en genomsnittlig kostnad på 500 kr per timme för anläggningens arbete, blir den totala kostnaden per anläggning för undantagsansökan en minskning på 2 x 500 kr = 1 000 kr per ansökan.

Enligt undantagsbestämmelser för förflyttning av ål ska ålen genomgå provtagning enligt metod godkänd av Jordbruksverket och karantän godkänd av Jordbruksverket. Detta innebär en prövning av Jordbruksverket. Nu när vi fastställer detaljerade bestämmelser istället för en prövning av en ansökan minskar den administrativa bördan för företag. Vi räknar med att dagens krav på ansökan innebär en tidsåtgång på 4 timmar. Detta innebär en minskning i företagens administrativa kostnader med 4 x 500 = 2 000 kr per prövning av karantän och metod.

Den föreslagna föreskriften kräver att fisk som ska flyttas till anläggning i kustzon ska vara provtagen vid den senaste möjliga tidpunkten med för provtagning lämplig vattentemperatur. Denna provtagning kan sammanfalla med provtagning som ska göras inom djurhälsoövervakningen. Vid dessa tillfällen blir det då ingen extra kostnad för aktörer eller staten. Däremot om provtagningen sker utanför djurhälsoövervakningen bedömer vi att det skulle innebära en extra kostnad på 10 950 kronor för aktören. Detta har vi kommit fram till genom att beräkna att vid ett 2,5 timmars besök med provtagning provtas både virus (bl.a. IPN) och BKD. Detta innebär att besök med provtagning för bara virus tar 1,25 timmar. Veterinärens avgift debiteras för varje påbörjad 30-minutersperiod plus en grundavgift på 3 000 kr per uppdrag. Avgiften är 715 kronor år 2025 och därefter 730 kronor[24]. Den sammanlagda avgiften för veterinären är 4 627 kronor. I denna beräkning använder vi oss av avgiften för veterinärt arbete vid myndighetsutövning Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2018:45) om avgifter vid veterinärt arbete som innebär myndighetsutövning inom Jordbruksverkets ansvarsområde; som en uppskattning vad de veterinära kostnaderna i och med denna bestämmelse. Aktörer kan anlita privata veterinärer för att utföra arbetet också.

Utöver provtagningsavgiften så tillkommer aktörens kostnader för eget arbete på 625 kronor (1,25 timmar á 500 kronor) samt analyskostnad på 5 700 kronor.

[24] Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2018:45) om avgifter vid veterinärt arbete som innebär myndighetsutövning inom Jordbruksverkets ansvarsområde.

Förslaget medför lägre administrativa kostnader för slutna forskningsanläggningar som tar in djur från kustzon eftersom de inte behöver söka om undantag från förflyttningsbestämmelserna.

3.2.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Som framgår av avsnitt 3.1 utgörs i princip samtliga berörda vattenbruksföretag av mikroföretag (färre än 10 anställda). Ett fåtal företag klassas som små eller medelstora.

Kravet på att dokumentera antalet självdöda och avlivade djur vid ett bekräftat fall beräknas medföra en tidsåtgång på cirka 20 minuter i månaden. För ett mikroföretag med mycket begränsade personalresurser kan varje administrativt krav utgöra en proportionerligt sett större börda än för ett medelstort företag som kanske har dedikerad administrativ personal och digitala journalsystem.

Siffrorna i tabellen nedan om antal företag och anläggningar kommer från ett utdrag från Jordbruksverkets vattenbruksregister (CVR) från 2026-01-12.

Typ av företag	**Antal företag *(och antal anläggningar)***	**Tidsåtgång per företag**	**Administrativ börda och kostnad**
Företag med vattenbruksanläggningar med arter av vattenlevande djur som är mottagliga för BKD	83 företag (*136 anläggningar*)	Dokumentationen av självdöda djur och antal djur med avvikande beteende som avlivas uppskattas ta 20 minuter per månad. Tidsåtgången beror på flera faktorer så som typ av anläggning, anläggningens storlek, journalsystem, hur länge djuren hålls på anläggningen innan slakt eller avlivning m.m.	Djur på en smittad vattenbruksanläggning som inte befinner sig i ett BKD-fritt vattenområde får hållas till slaktmogen vikt om de inte uppvisar kliniska sjukdomstecken för BKD. Dock ska aktören dokumentera antal självdöda djur och antal djur med avvikande beteende som avlivas under tiden som djuren hålls kvar. Denna dokumentation kan medföra viss administrativ börda. Jordbruksverket uppskattar att den samlade kostnaden för den administrativa bördan för 3 företag per år blir 6 000 kronor. Kostnaden baseras på en

			uppskattning om att BKD bekräftas hos 3 företag per år och timlönen 500 kronor samt 4 timmar total tidsåtgång för dokumentationen per företag och år.[25]
Företag med vattenbruksanläggningar med arter av vattenlevande djur som är mottagliga för IPN	99 företag (*161 anläggningar*)	Dokumentationen av självdöda djur och antal djur med avvikande beteende som avlivas uppskattas ta 20 minuter per månad. Tidsåtgången beror på flera faktorer så som typ av anläggning, anläggningens storlek, journalsystem, hur länge djuren hålls på anläggningen innan slakt eller avlivning m.m.	Djur på en smittad vattenbruksanläggning i kustzon får hållas till slaktmogen vikt om de inte uppvisar kliniska sjukdomstecken för IPN. Dock ska aktören dokumentera antal självdöda djur och antal djur med avvikande beteende som avlivas under tiden som djuren hålls kvar. Denna dokumentation kan medföra viss administrativ börda. Jordbruksverket uppskattar att den samlade kostnaden för den administrativa bördan för 1 företag per år blir 2 000 kronor. Kostnaden baseras på en uppskattning om att IPN bekräftas hos 1 företag per år och timlönen 500 kronor samt 4 timmar total tidsåtgång för dokumentationen per företag och år.[26]

[25] Se raden med 3 kap. 7 § SJVFS 2024:6 i den bifogade särskilda konsekvensanalysen om den administrativa bördan för företagen.

[26] Se raden med 4 kap. 7 § SJVFS 2024:6 i den bifogade särskilda konsekvensanalysen om den administrativa bördan för företagen.

3.2.5 Ersättning (5 kap. K134)

För de fall där företag har utbrott av IPN eller BKD kan de ansöka om ersättning. Nertill har vi beräknad den administrativa bördan baserad på den genomsnittliga antal fall av IPN eller BKD som vi har haft de senaste 5 åren.

Typ av företag	Antal företag	Tidsåtgång per företag	Administrativ börda
Företag med vattenbruksanläggningar med arter av vattenlevande djur som är mottagliga för IPN	1	Tidsåtgång för företag som ska ansöka om ersättning är beräknad till 20 h.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (20 h x 500 kr) x 1 = 10 000 kr [27]
Företag med vattenbruksanläggningar med arter av vattenlevande djur som är mottagliga för BKD	3	Tidsåtgång för företag som ska ansöka om ersättning är beräknad till 20 h.	Den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år blir: (20 h x 500 kr) x 3 = 30 000 kr [28]

3.3 Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

3.3.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget innebär inte några förändrade kostnader för företagen eller förändringar i verksamheten. Övervakningen sker redan idag, enligt vägledningen för djurhälsoövervakning och i enlighet med den nationella övervakningsplanen, samt med stöd av 4 kap. 2–3 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2021:10) om biosäkerhetsåtgärder samt anmälan och övervakning av djursjukdomar och smittämnen.

3.3.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

EU:s listning av zebrafisk och ål som mottagliga arter för IPN och SVC innebär att förflyttningar av dessa arter bara kan ske mellan fria medlemsstater territorier eller anläggningskretsar. Det är få länder inom EU som har fristatus för IPN antingen som

[27] Se raderna med 5 kap. 6 och 7 §§ i den bifogade särskilda konsekvensanalysen om den administrativa bördan för företagen.

[28] Se raderna med 5 kap. 6 och 7 §§ i den bifogade särskilda konsekvensanalysen om den administrativa bördan för företagen.

inlandszon (Finland och Sverige) eller som enskilda fria anläggningskretsar (Danmark och Slovenien).

Zebrafisk, som är en resurs inom medicinsk forskning, har till största delen tagits in från Tyskland men även från tredjeländer som Storbritannien, Singapore, USA och Kanada. Det finns en legal möjlighet att zebrafiskar förflyttas mellan medlemsstater utan fristatus för IPN om den förflyttningen sker mellan godkända avgränsade anläggningar enligt EU:s djurhälsolagstiftning. Information om undantag har delats med branschen och ansökningarna om godkännande av avgränsade vattenbruksanläggningar har börjat komma in.

Föreskriften innehåller ett förbud att förflytta vattenlevande djur från avgränsade anläggningar till icke-avgränsade anläggningar. Detta innebär att anläggningar för vetenskapliga ändamål inte kan byta fiskar inom forskningen med varandra i Sverige om de inte båda är avgränsade anläggningar. För att inte hindra forskningen med mottagliga arter som zebrafisk lägger vi till ett undantag för avgränsade anläggningar att förflytta vattenlevande djur till forskningsanläggningar som inte släpper ut vattnet utan rening och där djuren avlivas vid slutet av försök. Det som utgör skillnaden mot idag är att en forskningsanläggning som tog in zebrafisk för att förse andra forskningsanläggningar kommer nu vara begränsad till att antingen leverera till andra avgränsade anläggningar eller sådana anläggningar som avlivar alla djur efter försök på anläggningen. De mottagande forskningsanläggningar måste antingen ansöka om att bli avgränsade anläggningar eller behöver ansöka om ett undantag för att föra in vattenlevande djur för vetenskapliga ändamål. Detta är alltså en konsekvens av att EU-kommissionen har listat zebrafisk som mottaglig art för IPN och SVC och inte en följd av föreskriften.

Borttagandet av undantaget att kunna ta in mottagliga arter från icke-fria länder, zoner eller anläggningskretsar medför att det inte längre är möjligt att ta in från sådana länder. Om detta innebär högre kostnader beror på om det är dyrare att ta in från fria länder/anläggningar. Då antalet länder med fristatus för IPN och SVC är begränsade kommer det vara svårare för företag att hitta anläggningar i andra länder som de kan importera ifrån.

För forskningsanläggningar finns möjlighet att ansöka om godkännande som avgränsad anläggning som ger möjlighet att föra in mottagliga arter utan någon fristatus i avsändarlandet eller på en anläggning. Nödvändigheten att bli en avgränsad anläggning beror dock inte bara på IPN och SVC utan påverkas också om arten som ska föras in är mottaglig för en förtecknad sjukdom, såsom zebrafisk är mottaglig för IPN och SVC och samtidigt för den förtecknade sjukdomen Viral hemorrhagisk septikemi (VHS).

3.3.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Forskningsanläggningar: Förslaget medför lägre administrativa kostnader för slutna forskningsanläggningar som tar in djur från kustzon eftersom de inte behöver söka om undantag från förflyttningsbestämmelserna.

Ålkarantäner: Aktörer som flyttar ål från kust till inlandszon kan behöva förändra verksamheten för att leva upp till kraven på karantän och för provtagning. I den mån man vill

sektionera karantänen för att få flera karantänsperioder utifrån när fisken når denna kan anläggningarna behöva anpassa sin utrustning. Eftersom Jordbruksverket fått informationen om att nuvarande krav inte följs vad gäller att en av Jordbruksverket godkänd karantän ska användas vid förflyttning av ål från kustzon till inlandszon kan det uppfattas som att företagen får kostnader jämfört med hur det fungerar idag. Eftersom Jordbruksverket inte på många år godkänt några ålkarantäner för flytt av ål från kust till inland finns det inget konkret exempel att jämföra med. Dock är detta en väldigt gammal bestämmelse som vi har ärvt från Fiskeriverket. I 19 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2001:3) om odling, utplantering och flyttning av fisk framgår det att ”*tillstånd för utplantering av ål från avse endast ål av arten Anguilla anguilla vilket har genomgått provtagning avseende smittsamma sjukdomar enligt av Fiskeriverket godkänd metod. Ål som fört till landet skall dessutom ha hållits i karantän på sätt som fiskeriverket har godkänt.”* Detta kan innebära att det finns godkännanden som Fiskeriverket har utfärdat som Jordbruksverket inte har kännedom om.

Vid en jämförelse med en karantän som är godkänd enligt artikel 15 i förordning (EU) 2020/691 som ska vara i 90 dagar kan kostnaderna med det nu presenterade förslaget snarare bli något lägre eftersom det är tillräckligt med 30 dagars karantän enligt vårt förslag. Vid en jämförelse med kraven i nuvarande föreskrifter och förslaget till förändrade krav uppfattar vi kostnaderna som någorlunda jämförbara.

Förändrad definition kust- respektive inlandszon: En förändring av vad som är kust- respektive inlandszon påverkar indirekt företagens kostnader eftersom förutsättningarna förändras för förflyttning av djur in och ut ur anläggning.

Provtagning av IPN innan förflyttning till anläggning i kustzon*:* Den föreslagna föreskriften kräver att fisk, innan den flyttas mellan två anläggningar, ska vara provtagen vid den senaste möjliga tidpunkten med för provtagning lämplig vattentemperatur. Denna provtagning kan sammanfalla med provtagning som göras inom djurhälsoövervakningen. Vid dessa tillfällen blir det då ingen extra kostnad för aktörer eller staten. Däremot om provtagningen sker utanför djurhälsoövervakningen bedömer vi att det skulle innebära en extra kostnad för aktören.

3.3.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Den föreslagna regleringen innebär ingen ändring från tidigare hantering av IPN i Sverige. Därmed förväntas inga extra kostnader med anledning av förslaget uppstå för företagen.

3.3.5 Ersättning (5 kap. K134)

Bestämmelserna om ersättning medför inte några kostnader eller förändringar för verksamheterna. Tvärt om är det positivt för företagen att det blir möjligt för aktörer att söka och det är frivilligt. Till skillnad från idag då det inte är möjligt att ge ersättning om det inte föreligger särskilda skäl är dessa bestämmelser om ersättning positiva för företagen.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

3.4.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget får begränsad påverkan på företagen eftersom övervakningen inte förändras i sig. Inga särskilda åtgärder har därför vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

3.4.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Förslaget får begränsad påverkan på företagen eftersom de flesta ändringar rör anpassningar till EU-lagstiftning och berör inte företagen direkt. Vi har begränsad möjlighet att påverka förslaget avseende ändringarna som gäller förflyttning och införsel av mottagliga arter då de är nödvändiga utifrån att vi saknar stöd i EU-rätten för att ha kvar vissa undantag.

Förslaget innebär också ändringar som är förtydliganden jämfört med det som redan gäller och ska underlätta för aktören att förstå kraven.

3.4.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Förslaget får stor påverkan på företag som flyttar ål om de nu kommer att börja följa regelverket istället för att avfärda det som omöjligt att efterleva. När vi tog fram kraven för ålkarantän bad vi SVA yttra sig om minimikraven för att karantänens syfte ska uppnås. Detta gjorde vi för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte. Vi har även sett över under vilka förutsättningar som vi skulle kunna medge undantag från förflyttningsförbudet för ål utan karantän om vi får in en ansökan om sådant undantag på grund av så kallade särskilda skäl.

3.4.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Den föreslagna regleringen överensstämmer med tidigare hantering, det vill säga att djur på en smittad vattenbruksanläggning i kustzon som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken får hållas kvar till slaktmogen vikt. I inlandszon eftersträvas fortsatt fristatus och därmed gäller omedelbar slakt eller avlivning vid ett utbrott, vilket också går i linje med tidigare hantering. Därmed medför förslaget inga ytterligare begränsningar eller kostnader för företagen.

3.4.5 Ersättning (5 kap. K134)

Detta är en möjlighet för företagen att kunna ansöka om ersättning. Eftersom detta gäller statsstöd har vi behövt följa de bestämmelser som finns för att ge statsstöd. Vi har dock inte krävt mer än för vad man behöver för andra djurslag och sjukdomar.

3.5 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

3.5.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget påverkar inte konkurrensförhållandena för företagen eftersom inga ändringar görs i sak utan detta är en förändring där redan tillämpad övervakning och provtagning läggs in i föreskrifter.

3.5.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Förslaget påverkar från vilka länder företag och forskare kan föra in mottagliga arter till Sverige. Det ger företagen mindre urval och eventuellt högre kostnader då de behöver hålla sig till fria länder eller anläggningar. Forskningsföretag som vill ta in mottagliga arter från länder utan fristatus behöver vara godkända som avgränsade anläggningar. Detta orsakar mer kostnader än för företag som ligger i länder utan någon fristatus. Om de har blivit godkända som avgränsade anläggningar är de inte begränsade varifrån de kan ta in mottagliga arter och har då inte längre någon nackdel gentemot företag i andra länder.

Företag som för in produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur kan inte bli avgränsade anläggningar så att de är tvungna att ta in från länder som är fria från IPN och SVC. Det har dock inte förts in några sådana produkter från mottagliga arter under 2025 så bedömningen är att ändringen inte har någon praktisk påverkan på företagen.

3.5.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Förslaget påverkar konkurrensförhållandena för företagen förutom för företag som för in ål från kustzon till inlandszon genom att vissa kan ha ett bättre utgångsläge än andra att följa minimikraven för karantänisering av ål. För mikroföretag kan kostnaderna för att införa karantän bli mer kännbara än för andra företag.

3.5.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Svenska vattenbruksföretag i kustzonen bedöms inte missgynnas i någon märkbar utsträckning gentemot företag i länder som saknar bekämpningsstrategi för IPN eftersom fisk som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken tillåts hållas till slaktmogen vikt. Enligt förslaget ska fisk som uppvisar kliniska sjukdomstecken avlivas inom 30 dagar. Detta bedöms inte innebära missgynnande konkurrensförhållanden eftersom sjuk fisk oberoende av specifika bekämpningsbestämmelser behöver hanteras.

Svenska vattenbruksföretag i inlandszonen behöver enligt förslaget genomföra mer ingripande åtgärder vid bekräftat fall. Även om det är en skillnad i villkor för företag i respektive zon kan företag i inlandszonen som bedriver handel med andra länder samtidigt dra vissa marknadsfördelar tack vare hälsostatusen, exempelvis vid utförsel eller export av levande djur.

Som nämnts tidigare innebär förslaget dock ingen ändrad bekämpningsstrategi för IPN jämfört med dagens hantering. Därför förväntas regleringen inte heller innebära någon förändring i konkurrensförhållanden för företagen mot dagens förhållanden.

3.5.5 Ersättning (5 kap. K134)

Förslaget påverkar konkurrensförhållandena för företagen i och med att vi förbättrar förhållandet för företag i Sverige där man har påvisat IPN genogrupp 2 eftersom det blir möjligt att söka ersättning. Detta innebär att företag som drabbas av denna smitta inte i lika hög utsträckning kommer bli missgynnade av att få smitta på sin anläggning jämfört med andra företag.

3.6 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

3.6.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget innebär ingen påverkan i sak vad gäller andra avseenden än de som beskrivs i föregående avsnitt. Det blir tydligare vilka krav på övervakning som ställs när detta är i föreskrifter.

Förslaget innebär inte någon förändring av företagens intäkter eftersom övervakning och provtagning inte är kopplat till några intäkter för företagen.

3.6.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Borttagningen av undantaget för att föra in mottagliga arter från icke-fria länder, zoner eller anläggningskretsar begränsar möjligheten för företag att kunna föra in dessa arter. Det är få länder inom EU som har fristatus för IPN (Finland i inlandszon vissa fria anläggningskretsar i Danmark och Slovenien). För SVC finns några fler fria länder. För tredjeland är fristatusen oklar eftersom det inte listas några länder med hänsyn till andra än förtecknade sjukdomar i förordning (EU) 2021/404[29]. Företagen är därmed tvungna att föra in från dessa länder och blir begränsade i sitt urval. Detta kan särskilt påverka företag inom forskningen som har behov av specifika genetiskt modifierade djur som bara finns i icke-fria länder. Vissa företag inom akvariebranschen har påpekad i kommunikation med Jordbruksverket att det är redan i dagsläget svårt att få tag på vissa mottagliga arter från andra länder (guldfisk och koikarp) på grund av Sveriges fristatus för SVC.

Förslaget kan innebära en minskning av intäkter för företag eftersom de är begränsade i sitt urval att göra inköp från fria länder. Om inköp från dessa länder är dyrare än från icke-fria

[29] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/404 av den 24 mars 2021 om fastställande av förteckningar över tredjeländer, territorier eller zoner däri från vilka djur, avelsmaterial och produkter av animaliskt ursprung får föras in till unionen i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429

länder som har gjort provtagning istället för sjukdomsfrihet och företagen inte ger merkostnaderna vidare till sina kunder kan detta innebära minskade intäkter.

3.6.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Föreskriften kommer att bidra till en bättre fiskhälsa, vilket kommer att gynna företagen i längden.

Förslaget skulle kunna leda till att vissa aktörer välja att avstå från att flytta ål från kustzon till inlandszon eftersom kraven uppfattas som svåra att uppnå. Detta gäller aktörer som inte följer dagens lagstiftning. Förslaget kan leda till att de nu blir medvetna om kraven vid förflyttning av ål. Aktörer som följer dagens lagstiftning bör kunna följa den nya lagstiftningen utan större svårigheter.

Möjligheten att få tillstånd för förflyttning av ål utan karantänisering om det finns förutsättningar att göra bedömningen att särskilda skäl föreligger kan leda till ökad regelefterlevnad. Om sådana tillstånd söks blir en följd att restriktioner införs som innebär att ingen fisk får flyttas från vattenområden i inlandszon där ål har satts ut vidare till andra vattenområden i inlandszon.

Behovet av att skyndsamt uppdatera de vattendomar som innehåller krav på flytt av ål från kustzon till inlandszon blir uppmärksammat genom föreskriftsförslaget.

Förslaget innebär inte någon förändring av företagens intäkter eftersom kraven vid förflyttning inom Sverige inte är kopplat till några intäkter för företagen.

3.6.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

Förslaget innebär ingen skillnad i bekämpningsstrategi jämfört med hur IPN har hanterats tidigare. Det blir däremot tydligare för företagen vilken hantering som kan förväntas när regleringen införs, såsom åtgärder och begränsningar vid påvisad IPN i inlandszon och kustzon.

Förslaget innebär inte någon förändring av företagens intäkter.

3.6.5 Ersättning (5 kap. K134)

Fler företag väntas se ett värde av att ansluta sig till ett frivilligt kontrollprogram eftersom det är fördelsaktivt gällande ersättningsmöjligheter. Detta kan i förlängningen leda till en generellt bättre fiskhälsa eftersom ett frivilligt kontrollprogram ställer högre djurhälsokrav än de som finns i lagstiftningen.

Enligt föreskriftsförslaget kan anläggningar få ersättning för bl.a. sanering, avlivning och produktionsförluster m.m. Detta är en förbättring för aktörer som får smitta av IPN genogrupp 2.

Eftersom anläggningar kommer kunna få en viss ersättning bidrar det till ett något jämnare konkurrensförhållande mellan anläggningar i Sverige samt anläggningar i andra medlemsstater som inte bekämpar IPN.

Förslaget innebär inte någon förändring av företagens intäkter eftersom ersättning inte räknas som en intäkt.

4 Andra enskilda

4.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Andra enskilda är privatpersoner som skulle kunna förflytta vattenlevande djur, som skulle klassas som annan förflyttning än av sällskapsdjur och utan kommersiellt syfte. Jordbruksverket har inte några uppgifter om ett eventuellt antal av dessa privatpersoner.

4.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

4.2.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

De delar av förslaget som rör djurhälsoövervakning är inte relevanta för andra enskilda eftersom reglerna inte är tillämpliga på andra enskilda.

4.2.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

I de fallen då privata personer tar in vattenlevande djur som ska användas som sällskapsdjur, men inte reser med dem i samband med förflyttningen, måste de bestämmelser som gäller kommersiell förflyttning följas och på det sättet påverkas de av regelverket. Detta kan hända vid beställningar t.ex. via nätet.

4.2.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

De delar av förslaget som rör flytt inom Sverige påverkar inte kostnader och intäkter för andra enskilda eftersom vi har specificerat när enskilda kan undantas från förbudet att flytta fisk från kust- till inlandszon.

4.2.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

De delar av förslaget som rör bekämpning är inte relevanta för andra enskilda. Bestämmelserna är riktade mot registrerade och godkända vattenbruksanläggningar och den aktör som yrkesmässigt driver dessa. Privatpersoner som håller vattenlevande djur för icke-kommersiella syften, till exempel sällskapsdjur i privata akvarier, omfattas inte av definitionen för vattenbruksanläggningar i denna kontext, och berörs därmed inte av anläggningsspecifika bekämpningsbestämmelser.

4.2.5 Ersättning (5 kap. K134)

De delar av förslaget som rör ersättning är inte relevanta för andra enskilda eftersom bekämpning inte sker hos andra enskilda.

4.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Förslagen innebär inga andra relevanta konsekvenser för andra enskilda.

4.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

4.4.1 Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

De delar av förslaget som rör djurhälsoövervakning är inte relevanta för andra enskilda.

4.4.2 Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Privatpersoner berörs inte direkt av föreskriften utan aktörerna som skickar vattenlevande djur till dem. Enskilda privatpersoner har fortfarande möjlighet att föra in vattenlevande djur av mottagliga arter som sällskapsdjur.

4.4.3 Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Genom att ge undantag för sällskapsdjur som förflyttas utan kommersiellt syfte från förbudet att flytta fisk från kust till inlandszon har vi vidtagit åtgärder för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

4.4.4 Bekämpning (3–4 kap. K134)

De delar av förslaget som rör bekämpning är inte relevanta för andra enskilda. De delar av förslaget som rör bekämpning är inte relevanta för andra enskilda. Bestämmelserna är riktade mot registrerade och godkända vattenbruksanläggningar och den aktör som yrkesmässigt driver dessa. Privatpersoner som håller vattenlevande djur för icke-kommersiella syften, till exempel sällskapsdjur i privata akvarier, omfattas inte av definitionen för vattenbruksanläggningar i denna kontext, och berörs därmed inte av anläggningsspecifika bekämpningsbestämmelser.

4.4.5 Ersättning (5 kap. K134)

De delar av förslaget som rör ersättning är inte relevanta för andra enskilda.

5 Staten

5.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Jordbruksverket berörs genom kostnader för framtagande av föreskrifterna och behov av information och vägledning för offentlig kontroll och djurhälsoövervakning.

SVA berörs genom att de bidrar med riskvärderingsunderlag kring bland annat karantänskrav.

HaV berörs genom sin roll gällande ålförvaltningsplan och nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP).

Länsstyrelsen gällande förflyttningar av fisk från kustzon till inlandzon.

Mark- och miljödomstol måste beakta våra förflyttningsbestämmelser vid omprövning av vattendomar.

Statliga forskningsinstanser, såsom universitetet, påverkas eftersom t.ex. zebrafisk som är en vanlig art i forskning är förtecknad art för bland annan IPN. Påverkan är dock begränsad i de fall anläggningarna valt att söka om godkännande som s.k. avgränsad anläggning.

5.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Kostnaderna för Jordbruksverket till följd av de förslagna föreskrifterna är handläggning av ansökan om ersättning för IPN genogrupp 2. En ansökan beräknas ta sju arbetsdagar handläggning vilket resulterar i en kostnad på 34 400 kronor per ärende.

Vår bedömning är att kostnader för SVA till följd av de förslagna föreskrifterna kommer förbli oförändrad i och med att de behöver redan idag förhålla sig till gällande regelverk.

Vår bedömning är att kostnader för HaV till följd av de förslagna föreskrifterna, genom sin roll gällande ålförvaltningsplan och nationella planen för omprövning av vattenkraft (NAP) kommer förbli oförändrad i och med att de behöver redan idag förhålla sig till gällande regelverk.

Jordbruksverket har inga uppgifter om kostnader och intäkter som eventuellt kan uppstå för Länsstyrelsen, Mark- och miljödomstol och statliga forskningsinstanser beaktande av våra förslagna bestämmelser.

5.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Kännedomen om Jordbruksverkets bestämmelser höjs.

5.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Vi har inte vidtagit några ytterligare åtgärder eftersom vårt fokus har varit att uppfylla EU-lagstiftningen, bidra till god djurhälsa samt inte införa onödiga kostnader och krav för enskilda och företag, utan försökt införa lättnader där så varit möjligt.

6 Samråd

6.1 Beskrivning av tidigt samråd

Det inledande arbetet innefattade ett analysdokument som under våren 2025 skickades på remiss till ett stort antal intressenter, däribland branschrepresentanter, samtliga länsstyrelser, HaV och SVA.

Under hösten 2025 hölls ett tidigt samråd med utvalda branschrepresentanter, länsstyrelser och HaV kring enskilda bestämmelser där vi bedömde att det fanns handlingsutrymme för utformning av regleringen. Detta gällde främst definitionen av kust- respektive inlandszon samt minimikraven för karantänisering av ål vid flytt från kustzon till inlandszon.

Tidigt samråd har under 2025 löpande förts med SVA där bestämmelserna diskuterats mer ingående under en serie möten, med tyngdpunkten under hösten 2025.

7 Ikraftträdande och utvärdering

7.1 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ikraftträdande bör vara senast 10 februari 2027, vilket är det datum då vårt utrotningsprogram för IPN i kustzon förväntas löpa ut.

Behov av speciella informationsinsatser kommer finnas. Detta gäller främst förflyttningsbestämmelser.

7.2 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

Uppföljningen görs främst genom att vi tar del av djurkontrollenhetens resultat vid kontroll, samt deras synpunkter kring om det är tillräckligt tydligt vilka kraven är gällande införsel och provtagning. Denna uppföljning integreras med den verifiering som görs av kontrollen i arbetet med den årliga rapporten av kontrollen i livsmedelskedjan.

Vi kommer även inhämta synpunkter från berörd enhet inom Jordbruksverket kring hur föreskrifterna om ersättning fungerar i praktiken.

Synpunkter från branschen kommer inhämtas vid möten i den nyskapade dialoggruppen för smittskydd på vattenbruksområdet som Vattenbruks- och fiskerinäringsenheten inom Jordbruksverket bjuder in till.

Utvärdering av förslagets olika delar kommer göras när föreskrifterna har tillämpats under en två års period. Den kommer göras avseende påverkan på företag, enskilda och myndigheter. I utvärderingen kommer även en kostnads- och nyttoanalys för bekämpning av IPN i kustzon att genomföras.

Konsekvensutredning förslag till Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av spridning av bakteriell njurinflammation (BKD) hos vattenlevande djur

A. Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Bakgrund

Jordbruksverket har enligt ett regeringsbeslut (N2021/779) den 4 mars 2021 getts i uppdrag att utarbeta ett obligatoriskt, föreskrivet kontrollprogram för BKD. Enligt beslutet ska programmet innehålla krav på provtagning och viss bekämpning inom landet som möjliggör en kombination med frivilligt kontrollprogram. Jordbruksverket måste beakta flera aspekter och hantera intressekonflikter genom vissa kompromisser. Dessa kompromisser har tagits fram i samarbete med SVA och HaV under regeringsuppdraget.

Bakteriell njurinflammation hos laxfisk (BKD) är en kronisk fisksjukdom som kan ge ökad dödlighet och följdsjukdomar hos hållen och vild fisk av mottagliga arter. Sjukdomen kan sprida sig på flera olika sätt. Smittspridning kan ske horisontellt från smittad fisk till frisk fisk men även vertikalt och då i första hand via infekterade ägg från smittad avelsfisk till avkomman. Smittspridning kan dock även ske indirekt via exempelvis foder eller redskap.

De nu föreslagna föreskrifterna syftar därför till att skydda såväl hållen fisk som vilda bestånd av laxfisk i inlandszonen[1]. All laxfisk (Salmonidae) räknas som mottaglig för BKD. Lax (*Salmo salar*) och fjällröding (*Salvenius alpinus*) är de mest känsliga fiskarterna, öring (*Salmo trutta*) betraktas som intermediär och regnbåge som minst känslig för BKD-infektion. Känsligheten hos harr (*Thymallus thymallus*) och sikfiskar (Coregonidae) är dåligt känd, men sannolikt är även de

[1] Det svenska inlandet med sjöar och vattendrag. För vattendrag som mynnar i havet räknas till inlandszon vattendraget ned till det vandringshinder för laxfisk som avses under definitionen för kustzon.

känsliga arter. Dödligheten i en smittad vattenbruksanläggning varierar. Produktionsförlusten för regnbåge (*Oncorhynchus mykiss*) beräknas ligga i intervallet 2–40 procent av försäljningsvärdet.

Sverige har sedan lång tid haft en ambition att bekämpa och i förlängningen utrota fisksjukdomen BKD i inlandszonen. I samband med EES-avtalet och EU-medlemskapet ansökte Sverige om tilläggsgarantier för sjukdomen baserade på ett kontrollprogram. Kontrollprogrammet med s.k. tilläggsgarantier kom slutligen att godkännas av kommissionen 2004 och har därefter successivt förlängts. Svensk matfiskanläggning är idag beroende av införsel av avelsfisk (regnbåge) från såväl Danmark som Finland.

Vid införandet av europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”) skärptes kraven på de utrotningsprogram (tidigare kontrollprogram) som ska ligga till grund för s.k. nationella åtgärder (tidigare tilläggsgarantier). Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU anger att ett utrotningsprogram för sjukdomar som har godkänds i enlighet med artikel 226.3 i förordning (EU) 2016/429 (som BKD) ”bör leda till en förbättrad sjukdomssituation inom en rimlig tidsperiod”. Med rimlig tid avses sex år.

Situationen i inlandszonen har varit relativt stabil där BKD har påvisats på anläggningar nästan varje år (tabell 1). Under de senaste tio åren har 8 anläggningar blivit återsmittade efter att anläggningen har sanerats och friförklarats från BKD. BKD har påvisats återkommande i vissa vattendrag. Vissa vattenområden och anläggningar anses vara fria från BKD då de inte har påvisats BKD de senaste 10 åren.

För att öka kunskapen om BKD har både Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten finansierat SVA att undersöka förekomst av BKD på vild fisk intill vattenbruksanläggningar som tidigare drabbats av BKD[2] samt senaste året för att utreda förekomster och känslighet för smittan hos olika arter av laxfisk. Dittills kända data från de olika projekten sammanställdes i det uppdrag som Jordbruksverket redovisade till regeringen 2020. Enligt denna är det visat att man kan påvisa BKD hos vild fisk i vattenområden där det finns eller har funnits vattenbruksanläggningar med BKD-smitta. Resultaten visar generellt sett på mycket låga förekomster hos vild fisk, men att vissa vattendrag (med återkommande BKD-infektioner hos hållen fisk) är mer belastade än andra. Resultaten från studien visar även på att det var lägre förekomst av BKD-smittad vild fisk i områden med höga vattenomsättning. Dock var det svårare att provta

[2] Se information på SVA https://www.sva.se/vilda-djur/fisk-kraftdjur-musslor-och-ostron/halsolage-for-vildlevande-fisk-kraftdjur-musslor-och-ostron/arsrapporter-vildfisk/

intill vissa anläggningar i djupare vatten, vilket kan ha påverkat resultatet. Resultat från senare projekt är ännu inte publicerade.

Tabell 1. Antal BKD-smittade vattenbruksanläggningar 2012–2022, totalt och fördelat på län

	Antal påvisade fall på anläggning	AC	BD	O	S	T	X	W	Y	Z
2012	0									
2013	1									1
2014	6	4								2
2015	3	1							1	1
2016	1	1								
2017	3	1	1							1
2018	0									
2019	7	1	1	1				1		3
2020	1	1								
2021	4					1		3		
2022	6	2			1		1	1		1

Enligt artikel 226.1 i förordning (EU) 2016/429 får nationella åtgärder för att begränsa effekterna av andra sjukdomar än förtecknade sjukdomar vidtas om sjukdomarna utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat. Medlemsstaten får då vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom. Medlemsstaterna ska se till att de nationella åtgärderna inte går utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att hindra introduktion eller spridning av sjukdomen i fråga inom den berörda medlemsstaten.

Syftet med de nu presenterade föreskrifterna är att genom övervakning samt slakt eller avlivning, saneringsåtgärder och smittskyddsutredning vid påvisat fall av BKD i inlandszonen, fortsätta att förebygga och bekämpa BKD hos laxfisk. Med dessa åtgärder önskar vi bevara det hälsoläge avseende BKD som råder i inlandszonen, vilket långsiktigt bedöms vara till gagn för såväl svenskt vattenbruk som den vilda fisken och därmed även bevarandearbetet för skyddsvärda bestånd.

Förslag till föreskrifter

Allmänna bestämmelser om förebyggande och bekämpning av åtgärdssjukdomar, bl.a. BKD, hos vattenlevande djur finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:48) om förebyggande och bekämpning av vissa djursjukdomar. De nya föreskrifterna är ett komplement till de allmänna bestämmelserna. Idag fattas beslut vid utbrott med stöd av lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m.[3] och förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.[4]. Dessa föreskrifter kommer att skapa en ökad tydlighet gentemot den enskilde, näringens organisationer, myndigheter och övriga aktörer i och med att praxis för hantering

[3] Provtagningslagen.

[4] Provtagningsförordningen.

av BKD kommer att regleras i föreskrifter. Kompletterande processbeskrivningar kommer tas fram parallellt med föreskriftsarbetet bl.a. för att beskriva åtgärder som ska vidtas vid misstanke eller bekräftad fall av BKD. Föreskriften kommer inte kunna ge en helhetsbild eftersom vissa saker behöver beslutas efter en riskbedömning, som t.ex. åtgärder en anläggning behöver vidta om de har smittskyddsmässig kontakt med en vattenbruksanläggning där misstanke om BKD föreligger eller vid misstanke eller bekräftat fall av BKD på vilda populationer. Efter en riskbedömning kan Jordbruksverket besluta om restriktioner för flytt av fisk till eller från vattenbruksanläggningar i det vattenområde där BKD har bekräftats på vild fisk. Jordbruksverket kan även besluta om regler för att begränsa smittrisker vid sportfiske eller annan aktivitet i vattenområdet, såsom krav på rengöring av sportfiskeutrustning och förbud mot att flytta båtar mellan det smittade vattenområdet och andra vattenområden.

Den största skillnaden i de nu föreslagna åtgärderna gentemot dagens hantering handlar om de fall där BKD påvisas i en vattenbruksanläggning belägen i ett BKD-fritt vattenområde. Här innebär de nya reglerna, till skillnad mot hur vi hanterat det hittills, att om smitta riskerar att spridas från vattenbruksanläggningen (som vid kassodling) så måste den smittade fisken skyndsamt slaktas eller avlivas oavsett om den har kliniska symptom på sjukdom eller inte. Den drabbade aktören kommer kunna söka ersättning från staten för vissa kostnader och förluster som denne drabbas av. Ersättning lämnas för vissa uppräknade kostnader och förluster för åtgärder som framgår av föreskrifter eller av Jordbruksverkets beslut. Ersättningen begränsas enligt förslaget till upptill 70 procent till anläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram och 50 procent till anläggningar som inte är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram. Ersättningen kan jänkas om aktören genom uppsåt eller vårdslöshet själv medverkat till kostnaden eller förlusten.

BKD-fritt vattenområde är ett vattenområde där BKD inte har påvisats de senaste 10 åren, varken på hållen eller vild fisk. Med stöd av SVA har vi kommit fram till att om BKD påvisas på en anläggning och fisken slaktas ut inom 30 dagar ska vattenområdet fortsatt ses som ett BKD-fritt vattenområde. Detta får dock ske maximalt vid två tillfällen under en sex års period. Om det sker fler gånger ska vattenområdet inte längre ses som fritt. Det bedöms som mer sannolikt att smitta finns i vattnet än att smitta tre gånger kommit med införd fisk. Ifall Jordbruksverket kan konstatera att det har utförts en grundlig undersökning av vild fisk i vattenområdet utan att BKD påvisas ska området ändå ses som BKD-fritt. De åtgärder som har vidtagits vid de tillfällen då BKD har påvisats bedöms då ha varit tillräckliga för att utrota smittan. Avsikten är inte att man ska utföra grundlig undersökning av vilda populationer i alla vattenområden i inlandszon. Däremot ska resultaten beaktas i de fall sådan provtagning gjorts. Vad som utgör en grundlig undersökning behöver bedömas från fall till fall utifrån omständigheterna som råder i vattenområdet.

Jämfört med dagens hantering har också de nu föreslagna föreskrifterna tydliggjort kravet på en aktuell provtagning inför förflyttning av fisk. Vid tidigare påvisade fall av BKD har det i vissa tillfällen förekommit omfattande handel med fisk under

den tid som varit mellan två provtagningstillfällen, där smitta påvisats i den senare men inte i den tidigare provtagningen. De nya föreskrifterna innehåller därför regler om provtagning av fisk innan förflyttning mellan vattenbruksanläggningar. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) kommer enligt uppgift att på motsvarande sätt föreskriva om motsvarande krav på provtagning innan utplantering av fisk. Den provtagningsmetod som ska användas för BKD-undersökningar är organprovtagning.

Bestämmelse	**Innehåll**	**Kommentar**
1 kap. 1 §	Föreskriftens syfte och tillämpningsområde.	Föreskriften ska tillämpas i inlandszon för att förebygga och hindra spridning av BKD.
1 kap. 2 §	Bestämmelsen ange i vilka lagstiftningar grundläggande bestämmelser finns.	
1 kap. 3 §	Definitioner.	
2 kap. 1 §	Riskbaserad djurhälsoövervakning.	Frekvensen som anläggningar ska ha djurhälsobesök har ändrats så att det stämmer överens med EU:s djurhälsoförordning. Det innebär att anläggningar med: - hög riskklass får ett besök varje år - medelhög riskklass får ett besök vartannat år, och - låg riskklass får ett besök vart tredje år.
2 kap. 2 §	Provtagning i samband med djurhälsobesöken.	Organprover ska tas på 30 fiskar när vattentemperaturen är 7–15°C. I första hand ska prover tas av fiskar med avvikande utseende eller beteende.
2 kap. 3 §	Anläggningar som är anslutna till ett godkänt frivilligt kontrollprogram kan undantas från 2 kap. 2 § om vissa villkor uppnås.	För att anläggningar som är anslutna till frivilligt program ska kunna undantas behöver programmet innehålla djurhälsobesök med provtagning som är minst likvärdig kraven 2 kap. 2 §.
2 kap. 4 §	För att en aktör ska kunna förflytta mottaglig art så ska anläggningen ha provtagits för BKD. Provtagningen ska vara från den senaste sammanhängande perioden som vattentemperaturen var 7–15 °C. BKD får inte ha påvisats.	En förebyggande åtgärd som innebär att om en aktör ska förflytta mottagliga arter under februari ska arten ha organprovtagits för BKD under hösten året innan, då vattentemperaturen senast var 7–15°C. Detta är ett nytt krav som förhindrar att senaste provtagningen är över 1 år gammal.

2 kap. 5 §	Anläggningar som är anslutna till ett godkänt frivilligt program undantas från 2 kap. 4 §	För att anläggningar som är anslutna till frivilligt program ska kunna undantas behöver programmet innehålla regler om förflyttning som är likvärdig eller strängare kraven i 2 kap. 4 §.
3 kap. 1 §	Bestämmelse om när misstanke finns om BKD.	
3 kap. 2 §	Bestämmelse om när BKD anses vara konstaterad.	
3 kap. 3 §	Bestämmelse om begränsningar på en anläggning där BKD har påvisats.	Denna bestämmelse ska följas av aktörer till dess Jordbruksverket har fattat beslut om begränsningar. Jordbruksverket kommer att fatta ett beslut om begränsningar på anläggningen med specifika villkor. Det är viktigt att man inte flyttar fiskar innan smittskyddsutredningen är klar. Detta för att man ska kunna lokalisera i vilka delar av en anläggning smittan kan finnas. Efter en smittskyddsutredning så för man göra en ny bedömning av restriktionerna och ev. häva restriktionerna från delar av anläggningen.
3 kap. 4 §	Bestämmelse om slakt eller avlivning av fisk om fiskar som uppvisar kliniska symptom eller om BKD påvisas på en anläggning i ett s.k. BKD-fritt vattenområde.	Fiskar i ett smittat epidemiologiskt område inom en anläggning som uppvisar kliniska symptom eller finns i BKD-fritt vattenområde ska slaktas eller avlivas inom 30 dagar från det att BKD har påvisats på anläggningen.
3 kap. 5 §	Bestämmelse om att slakta eller avliva fisk inom 1 år om BKD påvisas på en anläggning som inte ligger i ett BKD-fritt vattenområde eller där fisken inte uppvisar kliniska symptom under denna tidsperiod.	Om fisken inte kommer bli slaktmogna inom 1 år så ska fisken slaktas eller avlivas inom 30 dagar från att BKD har påvisats. Även villkoren i paragrafen ska följas. Om villkoren kan inte följas så ska fisken avlivas inom 30 dagar.
4 kap. 1 §	Bestämmelser om vad aktörer kan söka ersättning för.	
4 kap. 2 §	Bestämmelser om 50 eller 70 % ersättning av kostnader eller förluster för åtgärder enligt föreskrifter eller beslut för att förebygga eller hindra spridning av sjukdomen.	Anläggningar som är anslutna till frivilligt kontrollprogram ska få högre ersättning eftersom dessa anläggningar har högre krav på att vidta förebyggande åtgärder än anläggningar som

		inte är slutna till ett frivilligt kontrollprogram.
4 kap. 3 §	Ersättning kan jämkas om aktörer uppsåtligt eller genom vårdslöshet har medverkat till kostnader eller förluster.	
4 kap. 4 §	Bestämmelse om att värdering av fisken kan göras med schablon eller om schablon saknas av värderingsmän som utses av Jordbruksverket.	
4 kap. 5 §	Bestämmelse om att värderingsmännens rätt till ersättning.	
4 kap. 6–9 §§	Bestämmelserna innehåller vilka uppgifter som ska lämnas vid ansökan om ersättning samt var och när ansökan ska lämnas. Ansökan ska göras inom 6 månader från den dagen som beslut om åtgärd och begränsningar har hävts av Jordbruksverket.	
4 kap. 10–11 §§	Bestämmelser om återbetalningsskyldighet.	
5 kap 1 §	Bestämmelse om möjlighet till undantag när det finns särskilda skäl.	

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekter det blir om någon reglering inte kommer till stånd

Jordbruksverket har enligt ett regeringsbeslut (N2021/779), daterat 4 mars 2021, att utarbeta ett obligatoriskt, föreskrivet kontrollprogram för BKD. Enligt beslutet ska programmet innehålla krav på provtagning och viss bekämpning inom landet som möjliggör en kombination med frivilligt kontrollprogram. Någon annan organisatorisk lösning har därför inte utretts i samband med detta föreskriftsförslag.

Slakt/avlivning direkt efter det att smitta påvisats

De riskhanterande myndigheterna HaV och Jordbruksverket är överens om vikten av en fortsatt övervakning och bekämpning av sjukdomen BKD. HaV förordar utökad provtagning och snar avlivning, detta med hänvisning till att det kort- och långsiktigt är det säkraste sättet för att få ner smittrycket och därigenom skydda den vilda fisken inklusive skyddsvärda stammar. Från smittskyddssynpunkt tillstyrker Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) denna uppfattning. Jordbruksverket invänder inte i sak mot denna uppfattning, men menar att omedelbar avlivning av smittad fisk utan kliniska symtom medför alltför stora ekonomiska förluster för såväl matfisk- som sättfiskodlare. Det inverkar även negativt på livsmedelsförsörjningen. Är fisken ung vid påvisad smitta saknas

sannolikt slaktvärde. Erfarenheterna från Sverige och andra länder visar att det är mycket svårt att utrota smittan. När BKD påvisas i en anläggning görs alltid en smittskyddsutredning, men oftast går det inte att med säkerhet fastställa smittvägen in till en smittad anläggning. Risken för att fisk som inte visar klinisk sjukdom skulle sprida smitta till vild fisk anses vara liten, jämfört med vad som gäller för fisk med kliniska symptom.

Det finns många olika avvägningar som man måste göra för att komma fram till bästa möjliga hantering. En aspekt till att fisken ska kunna få födas upp till slaktvikt är att säkra livsmedelsförsörjning i Sverige. Att avliva fiskar inom 30 dagar i ett vattenområde där risken för återsmitta är väldigt stor kan medföra att man inte kan bedriva vattenbruk i det vattenområdet och därigenom minska livsmedelsförsörjningen. Det kan också leda till att företagen behöver flytta vattenbruksverksamhet till vattenområden där BKD inte har påvisats tidigare för att kunna bedriva sin verksamhet. Där uppkommer frågan om i vilka vattenområden det är lämpligast att bedriva vattenbruksverksamhet.

Konsekvensen om fiskarna får leva är att andelen smittade fiskar på en anläggning kan komma att öka om någon fisk eller flera fiskar börjar utsöndra bakterien i högre grad. Så småningom kan smittad fisk få kliniska symtom vilket även det med stor sannolikhet ökar bakterieutsöndringen. Hos mindre känsliga fiskarter som regnbåge tar det vanligen minst sex månader efter smittillfället innan tydliga symptom kan observeras (”subklinisk sjuklighet”). I vilken omfattning detta sker är sannolikt olika för olika anläggningar och beroende av vattentemperatur och stress. Om man avvaktar med avlivning eller slakt så kan det ge konsekvenser i form av ökad mängd smittad fisk samt ökad mängd kliniska symptom med produktionssänkning och dödlighet som följd. Det är även visat att sjukdomen sänker immunförsvaret hos smittad fisk vilket medför en ökad risk för följdsjukdomar som exempelvis furunkulos. I öppna vattensystem som kassodlingar medför detta en ökad risk för att smitta sprids till vilda bestånd och policyn med förlängda utslaktningstider medför en ökad risk för såväl sjuklighet hos vild fisk som en ökad risk för återinfektion av aktuell anläggning alternativt nyinfektion av annan anläggning. BKD är därför som följd av spridningssätt och möjlighet till subklinisk sjuklighet mycket svår att utrota om den väl blir befäst i ett vattenområde där BKD inte har tidigare konstaterats.

För odlaren innebär en förlängd utslaktningstid möjligheter att minska den ekonomiska förlusten vid smitta genom att kunna tillgodogöra sig ett slaktvärde, men det kan alltså även innebära en ökad risk för annan sjuklighet och en senare återinfektion på anläggningen om smittan sprider sig till vild fisk. Alternativet med omedelbar avlivning skulle kunna gynna vattenbruket på sikt om antalet ny- och återinfektioner minskar, det skulle även kunna vara till gagn för bevarande av vild fisk inklusive skyddsvärda fiskstammar. Under 1990-talet slaktades/avlivades fisk snarast vid påvisad smitta.

Jordbruksverkets bedömning: Av skäl som framkommer ovan förordas en fortsatt övervakning och bekämpning, men att fisk som inte visar tecken på klinisk

sjukdom ska kunna födas upp till slakt under maximalt ett år. Ett undantag från denna generella regel ska vara de fall där BKD konstateras i ett öppet vattensystem i ett s.k. BKD-fritt vattenområde. För att minska risken för att BKD etableras/återetableras i ett sådant vattenområde föreslås därför att fisken skyndsamt ska slaktas eller avlivas.

Utökad provtagning

Ett alternativ till den nu föreslagna djurhälsoövervakningen där 30 laxfiskar provtas med vissa tidsintervall vore att utöka provmaterialet och på så sätt öka möjligheten att påvisa låggradig smitta. Med den nuvarande provtagningsmodellen, vilken även är den som tillämpas i kommissionens delegerade förordning (EU) 2020/689 av den 17 december 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om övervakning, utrotningsprogram och sjukdomsfri status för vissa förtecknade sjukdomar och nya sjukdomar för andra sjukdomar, är det 95 procents sannolikhet att påvisa en smitta som finns hos minst 10 procent av de provtagna fiskarna. Med 60 provtagna fiskar ökar känsligheten så att det är 95 procents sannolikhet att påvisa en smitta om 5 procent och med 150 provtagna fiskar blir det samma säkerhet om andelen smittade fiskar inte är lägre än 2 procent. Med nuvarande provtagningsmodell (30 fiskar) är sannolikheten 45 procent att påträffa smittan om endast 2 procent av fiskarna är infekterade.

Infektionsgraden i BKD-smittade anläggningar varierar men hur den varierar är inte känt. Det går alltså inte att säga hur stor andel av anläggningarna som har en infektionsgrad av 1, 2, 5, 10 procent etc. Vid en genomgång 2020 av de senaste åtta provomgångarna (30 fiskar per omgång) där BKD-smitta återfanns varierar antalet positiva fiskar; 1 positiv fisk (3 av 8 omgångar), 2 positiva fiskar (2 av 8 omgångar), och sedan i vardera en omgång 4, 12 respektive 14 positiva fiskar. Flera omgångar har alltså en lägre påvisad smittgrad än 10 procent och alla BKD-smittade anläggningar upptäcks alltså inte med 30 prover. Däremot upptäcks anläggningar med en hög infektionsgrad. Om det finns kliniskt sjuk fisk (”avvikare”) som har BKD är sannolikheten att påvisa smittan hög.

Jordbruksverkets bedömning: Bestämmelsen om 30 fiskar per provomgång är en kompromiss mellan ekonomi och känslighet hos provtagningen. Samma modell används för sjukdomsövervakning inom EU. Då det finns ett bedömt samband mellan risken för bakterieutskiljning och klinisk sjuklighet och då det bedöms sannolikt att en anläggning med kliniskt sjuk fisk (”avvikare”) också påvisas med provtagningsmodellen bedöms den som tillräckligt bra.

Frivillig organiserad hälsokontroll för BKD

I regeringens uppdrag ingår att den obligatoriska övervakningen och bekämpningen för BKD ska kunna kompletteras med ett frivilligt kontrollprogram. Om någon av branschens organisationer utarbetar ett sådant frivilligt kontrollprogram avseende BKD, som bedöms ge ett skydd mot sjukdomen som motsvarar djurhälsoövervakningen som genomförs av Jordbruksverket, ska

anläggningar anslutna till det frivilliga programmet undantas från Jordbruksverkets djurhälsoövervakning. I förslaget till föreskrifter föreslås även att anläggningar som är anslutna till ett sådant frivilligt program ska kunna undantas från kravet på provtagning under den senaste perioden då vattentemperaturen är 7–15 grader innan förflyttning av fisk. Detta är ett bra sätt att tillsammans arbeta med förebyggande åtgärder för att förhindra spridning av smitta.

I förslaget till föreskrifter föreslås att Jordbruksverket ska fortsätta hantera misstanke och påvisade fall av BKD. Inget undantag ges för anläggningar som är anslutna till det frivilliga programmet. En alternativ lösning är att om det finns ett frivilligt program som har åtgärder för att utrota smitta vid misstanke och påvisade fall så kan den ersätta de åtgärder som Jordbruksverket utför. Men i dagsläget är vi inte i en sådan position där detta är möjligt.

Ingen reglering av BKD

Ett annat alternativ till det föreslagna programmet är att Jordbruksverkets reglering av BKD helt upphör. Vid ett sådant alternativ kan HaV fortsatt föreskriva vad som ska gälla för utsättning av fisk och näringen kan fortfarande upprätta ett frivilligt kontrollprogram. Jordbruksverket måste i detta scenario meddela EU-kommissionen att Sverige inte längre upprätthåller det program som är underlag för beslutet om nationella åtgärder (tidigare benämnd som tilläggsgarantier). Alternativet medför störst risk av de redovisade alternativen för smitta till vildfisk samt i förlängningen till inverkan på fiske, fisketurism och bevarandet av skyddsvärda arter. Det är dock svårt att kvantifiera risken. För vattenbruket, om inte näringen själva reglerar smittan, skulle sannolikt antalet anläggningar med kliniska symtom påtagligt öka med tiden. Sannolikt skulle förbrukningen av antibiotika öka som en verkan av annan sjuklighet som skulle bli en följd av BKD-smitta. Alternativet är inte i linje med regeringens beslut och har heller inte beretts vidare.

Gemensam bedömning: Berörda myndigheter HaV, SVA samt Jordbruksverket är överens om att BKD är en sjukdom av sådan dignitet att den fortsatt bör övervakas och bekämpas nationellt oaktat EU:s regelverk; dvs. åtgärder i inlandszonen bör bestå även i en situation där svensk inlandszon inte längre har en särstatus inom ramen för kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Myndigheterna är även överens om att Sverige ska fortsatt arbeta för att de nationella åtgärderna avseende BKD (enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260) kvarstår.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Samtliga vattenbruksanläggningar belägna i inlandszon som håller arter av laxfiskar mottagliga för BKD kommer att beröras av de nya föreskrifterna. Enligt Jordbruksverkets centrala vattenbruksregister (CVR2)[5] finns det sammanlagt 132 stycken registrerade anläggningar som håller fiskarter mottagliga för BKD i inlandszon.

[5] Utdrag från CVR2 mars 2023.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Regeringen har i ett beslut den 4 mars 2021 gett Jordbruksverket i uppdrag att i föreskriftform upprätta ett obligatoriskt kontrollprogram med krav på provtagning och viss bekämpning inom landet som möjliggör en kombination med frivilligt kontrollprogram.

Jordbruksverkets föreskrifter stödjer sig på bemyndiganden i 3, 5 och 6 samt 18 §§ förordningen (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

Enligt 3 § provtagningsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om provtagning eller undersökning av djur för att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från eller kontrollera smittsamma djursjukdomar.

Detta bemyndigande har använts för provtagningen som ska ske vid djurhälsobesöken.

Enligt 5 § första stycket får jordbruksverket meddela föreskrifter om aktörers skyldighet att föra anteckningar om verksamheten.

Detta bemyndigande har använts för att föreskriva att aktören ska dokumentera antal självdöda fiskar och antal fiskar med avvikande beteende som avlivas.

Enligt 6 § provtagningsförordningen får Jordbruksverket för att förebygga och hindra spridning av smittsamma sjukdomar meddela föreskrifter om

1. avlivning av djur,
2. isolering av djur,
3. förflyttningar av vattenlevande djur och produkter från vattenlevande djur till och från livsmedelsanläggningar för sjukdomskontroll av vattenlevande djur,
4. godkännande av anläggningar,
5. begränsningar eller andra villkor i övrigt när det gäller hanteringen av djur eller produkter av djur och andra varor eller när det gäller kontakter mellan djur och människor.

Detta bemyndigande har använts för kravet att en aktör som för in mottagliga arter i sin anläggning ska försäkra sig om att provtagning skett på mottagliga arter från det epidemiologiskt område inom anläggningen som förflyttning ska ske från utan att BKD påvisats i proverna. Bemyndigandet har vidare använts för åtgärder och begränsningar vid misstanke eller bekräftat fall av BKD. Bemyndigandet har även används för de bekämpnings- och saneringsåtgärder som ska vidtas på den smittade anläggningen. Det vill säga för avlivning eller slakt av fisk men även för åtgärderna enligt saneringsplanen för den smittade anläggningen.

Enligt 18 § provtagningsförordningen får Jordbruksverket meddela föreskrifter om ersättning enligt 19 a § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. I provtagningslagen anges att ersättning av statsmedel kan, om det finns särskilda skäl, lämnas för kostnader eller förluster som uppkommit på grund av

1. sådana beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen som syftar till att kartlägga förekomst av, fastställa frihet från, kontrollera eller förebygga och hindra spridning av djursjukdomar, eller
2. sådana föreskrifter meddelade med stöd av lagen som har det syfte som anges i 1.

I samma bestämmelse anges vidare att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om förutsättningarna för att ersättning ska kunna lämnas och om de kostnader och förluster som ska kunna ersättas.

Bemyndigandet i 18 § provtagningsförordningen har använts för att meddela föreskrifterna om vilka kostnader och förluster som kan ersättas och till hur stor del men även för förutsättningarna för ersättning i övrigt så som inom vilken tid en ansökan ska ha inkommit till Jordbruksverket och vilka uppgifter och dokument en ansökan om ersättning ska innehålla.

Innan Jordbruksverket meddelar föreskrifter enligt 6 § första stycket 3–5 som kan komma att påverka miljön i sjöar, vattendrag eller hav ska verket ge Havs- och vattenmyndigheten tillfälle att yttra sig.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Till stora delar innebär föreskrifterna att det fortfarande kommer vara samma hantering som har tillämpats åtminstone sedan 2004 med riskbaserad övervakning, bekämpningsåtgärder i form av avlivning eller slakt m.m. Dock förekommer det nya förslag i föreskriften om bl.a. en annan frekvens när det gäller djurhälsobesök med provtagning samt krav på provtagning om djur ska förflyttas mellan anläggningar. I föreskriften föreslås det även att aktörer som driver den smittade anläggningen och som genom beslut eller föreskrifter har drabbats kostnader och förluster kan få viss ersättning från staten. Detta är en stor skillnad från idag då anläggningar som huvudregel inte har möjlighet till att få någon ersättning.

Vattenbruksanläggningar som får BKD får kostnader och förluster för de åtgärder som krävs för bekämpnings- och saneringsåtgärder oavsett om de befinner sig i BKD-fritt vattenområde eller inte eller om fisken har kliniska sjukdomstecken eller inte. Denna del av konsekvensutredningen fokuserar på de kostnader och förluster som en aktör drabbas av om BKD konstateras i ett *BKD-fritt vattenområde* eftersom detta är en ny bestämmelse och ny hantering av påvisade fall. Det bör dock nämnas att det scenariot utgör en parallell till den händelse där en vattenbruksanläggning smittas av BKD och fisken har kliniska sjukdomstecken och aktören enligt dagens hantering tvingas till omedelbar slakt/avlivning. Åtgärderna mellan dessa scenarier skiljer sig inte åt när BKD har bekräftats.

Den riskbaserade djurhälsoövervakning (djurhälsobesök med provtagning för BKD) och de kostnader som föranleds av detta beskrivs i sin helhet eftersom det har varit föremål för åtskilliga förändringar de senaste åren.

Kostnader och konsekvenser - riskbaserad djurhälsoövervakning (djurhälsobesök med provtagning för BKD)

Övervakningen är en viktig del i strategin för sjukdomsbekämpning som möjliggör tidigt påvisande av överförbara djursjukdomar. Genom övervakning så kan de berörda sektorerna och den behöriga myndigheten vidta snabba åtgärder för att förebygga, bekämpa samt utrota den aktuella sjukdomen. Vattenbruksanläggningar blir riskklassificerade i tre kategorier (hög, medelhög och låg risk) efter en riskanalys. Anläggningar som ingår i djurhälsoövervakningen får djurhälsobesök och provtas för BKD och virussjukdomarna IHN[6], VHS[7], ILA[8], SVC[9] och IPN[10].[11]

I föreskriften föreslås att anläggningar som tillhör kategori:

- hög risk ska ha ett hälsobesök per år med provtagning för BKD,
- medelhög risk ska ha ett hälsobesök vartannat år med provtagning för BKD, och
- låg risk ska ha ett hälsobesök vart tredje år med provtagning för BKD.

Detta förslag är en förändring från dagens djurhälsoövervakning för BKD där anläggningar som tillhör kategori:

- hög risk har två hälsobesök per år med provtagning för BKD på ett av besöken,
- medelhög risk har ett hälsobesök vartannat år med provtagning för BKD, och
- låg risk har ett hälsobesök vartannat år med provtagning vid misstanke.

Oftast ger inte BKD några kliniska tecken och när vi har påvisat smittan på en anläggning så har det varit vid provtagning i samband med djurhälsoövervakning. Med tanke på sjukdomens karaktär är det lämpligt att även provta anläggningar som tillhör kategori låg risk. På grund av sjukdomens karaktär så gör vi bedömningen att ändringen av antal hälsobesök i hög riskklass inte kommer påverka sannolikheten för att vi påvisar BKD på en anläggning negativt. Vidare har aktörer alltid en skyldighet att kontakta veterinär vid misstanke om smitta. Förslaget innebär störst skillnad för anläggningar som tillhör låg risk.

Kostnader för rutinmässigt djurhälsobesök och provtagning

Enligt Jordbruksverkets centrala vattenbruksregister (CVR2)[12] fanns det sammanlagt 132 stycken registrerade anläggningar som håller fiskarter mottagliga för BKD

[6] Infektiös hematopoietisk nekros.

[7] Viral hemorrhagisk septikemi.

[8] Infektiös laxanemi.

[9] Spring viraemia of carp.

[10] Infektiös pankreasnekros.

[11] Mer information om djurhälsoövervakning finns i Offentlig kontroll och övervakning av djurhälsa hos vattenbruksdjur, dnr 6.2.17-08013/2022.

[12] Utdrag från CVR2 mars 2023.

och därmed ingår i djurhälsoövervakningen. 56 anläggningar tillhör kategorin hög risk, 18 kategori medelhög risk och 58 anläggningar som tillhör låg risk.

Viss övervakning av anläggningar måste ske av den behöriga myndigheten enligt EU:s djurhälsoförordning. Ett djurhälsobesök utan provtagning beräknas ta mellan 45 minuter och en timma, med provtagning för antingen virus eller BKD beräknas det ta mellan 1,5 och 2 timmar och med provtagning för både virus och BKD beräknas besöket ta 2 till 3 timmar. Djurhälsobesöken faktureras med stöd av Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2019:75) om avgifter vid offentliga kontroller, vilket innebär en fast kostnad i kombination med en rörlig kostnad för veterinärt arbete. Den senare kostnaden är 610 kr för varje påbörjad trettiominutersperiod (2023) vilket ger en timkostnad på 1 220 kronor. Utöver timkostnaden tillkommer en resekostnad på 1 500 kronor per besök.

Här beräknas att kostnaden för ett hälsobesök delas lika mellan virussjukdomar och BKD. Årlig provtagningskostnad för BKD-programmet per anläggning som tillhör riskklasserna hög, medelhög, låg risk utifrån förslaget i föreskriften sammanfattas i tabell 1. För hög riskklass är det ett 2,5 timmas besök med provtagning för både virus och BKD. Sammanlagt blir detta, med 2,5 timmar och en kostnad av 1 220 kronor per timma, 3 050 kronor. Till detta kommer resekostnad på 1 500 kronor, alltså sammanlagt 4 550 kronor. Om kostnaden delas lika mellan virus och BKD blir kostnaden 2 275 kronor för BKD.

För anläggningar som tillhör medelhög riskklass beräknas kostnaden som ett besök med BKD-provtagning vartannat år. Det blir då en kostnad på 2 275 kronor vartannat år. Utslaget över två år blir det 1 137,50 kronor per år.

För anläggningar som tillhör låg riskklass blir det en kostnad på 2 275 kronor vart tredje år. Utslaget över tre år blir det 758,50 kr per år.

Till detta kommer en kostnad för anläggningens arbete i samband med djurhälsobesöket. Tiden för anläggningens arbete per djurhälsobesök har delats på hälften eftersom i vid besöken provtas både virus och BKD. Om man räknar med en genomsnittlig kostnad på 500 kr per timme (inkl. lönekostnadspåslag LKP) för anläggningens arbete så blir den totala kostnaden per anläggning:

- hög riskklass: 625 kronor (1,25 timmar á 500 kronor) per år,
- medelhög riskklass: 625 kronor vartannat år. Utslaget över två år blir det 312,50 kr per år, och
- låg riskklass: 625 kronor vart tredje år. Utslaget över tre år blir det 208 kr per år.

Analyskostnaden för proverna för BKD (30 prover per anläggning) betalas idag av staten. Jordbruksverket har tidigare bedömt och bedömer alltjämt att det finns särskilda skäl att fortsätta betala analyskostnader eftersom BKD är en åtgärdssjukdom som ska övervakas och bekämpas i Sveriges inlandszon. SVA utför analyserna och fakturerar Jordbruksverket med 12 825 kronor per provtagen

anläggning för 2023. Kostnaden kan bli något högre om något eller några prov behöver verifieras med annan test och blir än högre om hela fiskar skickas till SVA för uttag av prover. Här bortses ifrån det och analyskostnaden per anläggning och per år bedöms därmed till:

- hög riskklass: 12 825 kronor,
- medelhög riskklass: 6 413 kronor, och
- låg riskklass: 4 275 kronor.

Det finns ytterligare en kostnad (för företaget) som inte är redovisad eftersom fisken som provtas måste avlivas. Värdet på fisken som måste avlivas för att kunna provtas påverkar inte jämförelsen mellan befintlig hantering och den förslagna hanteringen. Till denna kostnad kommer även en fast, årlig kostnad som inte är kopplad till provtagningen.

Årligen får aktörer betala en fast kostnad för den offentliga kontrollen och djurhälsoövervakningen. Den fasta kostnaden för 2023 och för respektive riskklass är 11 000 kr för hög, 4 500 kr för medelhög, 1 500 kr för låg och 500 kr låg som bara är registrerad anläggningar (SJVFS 2019:75). Denna kostnad har inte inkluderats eftersom denna kostnad gäller all kontroll eller övervakning och är inte endast kopplad till BKD.

Tabell 1. Årlig provtagningskostnad för BKD-programmet per anläggning som tillhör riskklasserna hög, medelhög, låg risk utifrån förslaget i föreskriften.[1]

Riskklass	Kostnad per aktör och år		Kostnad för staten per anläggning
	Hälsobesök	Eget arbete	Analyskostnad
Hög	2 275 kr	625 kr	12 825 kr
Medelhög	1 137 kr	312,50 kr	6 413 kr
Låg	758,50 kr	208 kr	4 275 kr

[1]Tabellens kolumn utgörs av en beräkning av de veterinära (rörliga) kostnaderna som kan kopplas till provtagning avseende BKD.

Tabell 2. Årlig sammanlagd provtagningskostnad för BKD-programmet som tillhör riskklasserna hög, medelhög, låg risk utifrån förslaget i föreskriften.

Riskklass	Antal	Sammanlagd kostnad för aktörer per år	Sammanlagd kostnad för staten per år
Hög	56	162 400 kr	718 200 kr
Medelhög	18	26 091 kr	115 434 kr
Låg	58	56 057 kr	247 950 kr

I tabell 3 och 4 framgår kostnader för aktörer och staten om frekvensen för hälsobesök och provtagning inte ändras. Om frekvensen för hälsobesök inte ändras så innebär det att:

- hög risk har två hälsobesök per år med provtagning för BKD på ett av besöken,
- medelhög risk har ett hälsobesök vartannat år med provtagning för BKD, och
- låg risk har ett hälsobesök vartannat år med provtagning vid misstanke.

Tabell 3. Årlig provtagningskostnad för BKD-programmet per anläggning som tillhör riskklasserna hög, medelhög, låg risk om frekvensen för hälsobesök och provtagning inte ändras[1]

Riskklass	Kostnad per aktör och år		Kostnad för staten per anläggning
	Hälsobesök	Eget arbete	Analyskostnad
Hög	2 885 kr	875 kr	12 825 kr
Medelhög	2 275 kr	312,50 kr	6 413 kr
Låg	1 360 kr	125 kr	0[2]

[1]Tabellens kolumn utgörs av en beräkning av de veterinära (rörliga) kostnaderna som kan kopplas till provtagning avseende BKD.

[2]Kostnad uppkommer endast vid misstanke på sjukdom och bortses ifrån här.

Tabell 4. Årlig sammanlagd provtagningskostnad för BKD-programmet som tillhör riskklasserna hög, medelhög, låg risk om frekvensen för hälsobesök och provtagning inte ändras

Riskklass	Antal	Sammanlagd kostnad för aktörer per år	Sammanlagd kostnad för staten per år
Hög	56	210 560 kr	718 200 kr
Medelhög	18	46 575 kr	115 434 kr
Låg	58	86 130 kr	0 kr

Kostnader och konsekvenser - provtagning innan förflyttning mellan anläggningar

Den föreslagna föreskriften kräver att fisk, innan den flyttas mellan två anläggningar, ska vara provtagen vid den senaste möjliga tidpunkten med för provtagning lämplig vattentemperatur (7–15°C). Denna provtagning kan sammanfalla med provtagning som göras inom djurhälsoövervakningen. Vid dessa tillfällen blir det då ingen extra kostnad för aktörer eller staten.

Däremot om provtagningen sker utanför djurhälsoövervakningen bedömer vi att det skulle innebära en extra kostnad på 17 455 kronor för aktören (se tabell 5). Detta har vi kommit fram till genom att beräkna att vid ett 2,5 timmars besök med provtagning provtas både virus och BKD. Detta innebär att besök med provtagning för bara BKD tar 1,25 timmar. Sammanlagt blir detta, med 1,25 timmar och 610 kr för varje påbörjad trettiominutersperiod, 1 830 kronor. Till detta kommer resekostnad på 1 500 kronor, alltså sammanlagt 3 330 kronor. I denna beräkning använder vi oss av avgiften för veterinärt arbete vid myndighetsutövning Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2018:45) om avgifter vid veterinärt arbete som innebär myndighetsutövning inom Jordbruksverkets ansvarsområde; som en uppskattning på vad den veterinära kostnader blir av denna bestämmelse. Men aktörer kan anlita privata veterinärer för att utföra arbetet.

Utöver provtagningsavgiften så tillkommer aktörens kostnader för eget arbete på 625 kronor (1,25 timmar á 500 kronor) samt analyskostnad på 13 500 kronor.

Tabell 5. Årlig extra kostnad för aktörer vid provtagning för BKD.

Provtagning (1,25 tim + resa)	Eget arbete	Analyskostnader	Sammanlagda kostnader för aktörer per år
3 330 kr	625 kr	13 500 kr	17 455 kr

Kostnader och förluster för anläggningar med misstänkt eller bekräftad BKD

Veterinärbesök vid misstanke av BKD

Misstanke om BKD kan uppstå exempelvis som ett resultat av den riskbaserade djurhälsoövervakningen, som en del i en smittskyddsutredning eller som ett resultat av klinisk misstanke på sjukdom. Misstanke om BKD genererar alltid ett veterinärbesök, provtagning och analys. Här används samma kostnader som ett besök i djurhälsoövervakningen.

Kostnaden som ett besök med BKD-provtagning på 1,25 timmar och 610 kr för varje påbörjad trettiominutersperiod, 1 830 kronor. Till detta tillkommer resekostnad på 1 500 kronor, alltså 3 330 kronor. Vidare tillkommer en obduktionskostnad (för tio fiskar) på 1 000 kr och en analyskostnad på 12 825 kronor. Om analysen behöver kompletteras med PCR så blir det en ytterligare kostnad på 700 kronor. Detta blir sammanlagt med PCR-analys 17 855 kronor, vilket staten betalar.

Kostnader för smittskyddsutredning

Vid bekräftat fall av BKD initieras en utredning där smittans härkomst och eventuella spridning spåras. Kostnaden för en sådan smittspårning beräknas till ca 80 000 kronor per smittad anläggning (genomsnittligt värde 2015–2020)[13]. Denna kostnad står staten för.

Kostnader för sanering

Vid bekräftat utbrott av BKD i en anläggning ställs krav på sanering och tomtid. Saneringsmetoder och tid för sanering varierar mellan olika odlingssystem. För att i utredningen 2019 bedöma saneringskostnaderna gjordes en förfrågan hos ett antal vattenbruksföretag men också en bedömning av vilka saneringskostnader som Jordbruksverket ersatt vid tidigare utbrott (epizootilagssjukdomar hos hållna fiskar). Uppgifter från aktören pekade på att sanering av en kasse grovt uppskattat uppgick till 15 000 kr. I de fall Jordbruksverket ersatt har kostnaderna legat mellan 25 000 kr (mycket liten anläggning) och 325 000 kr (stor sättfiskanläggning)[14].

Om BKD påvisats kan aktörer söka ersättning från staten för saneringskostnaden. Staten kan då ersätta högst 70 procent av saneringskostnaden för vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram för BKD och högst 50 procent till vattenbruksanläggningen som inte är anslutna.

Produktionsbortfall – allmänt

Produktionsbortfall, dvs. uteblivna intäkter minskat med inbesparade kostnader, uppkommer om fisk som finns i en anläggning vid utbrott inte får säljas eller då en

[13] Jordbruksverket 2020. Den fortsatta hanteringen av *bacterial kidney disease* (BKD). Dnr 6.2.17–19048/17. Avsnitt 6.2.1

[14] Jordbruksverket 2020. Den fortsatta hanteringen av *bacterial kidney disease* (BKD). Dnr 6.2.17-19048/17. Avsnitt 6.2.1

anläggning tvingas stå tom för sanering. Avlivas all fisk i en anläggning samtidigt kan saneringen påbörjas omedelbart och det är då möjligt att sätta in ny fisk efter det att anläggningen sanerats och varit torrlagd under en viss period.

Grundhandlingsplanen i det befintliga BKD-programmet har varit att i ett epidemiologiskt område inom en anläggning med BKD, där fisken inte visar kliniska tecken på sjukdom, får fisken födas upp till slakt under ytterligare ett år efter en riskbedömning av Jordbruksverket. I vissa fall kan det dock bli aktuellt med omedelbar avlivning och destruktion, exempelvis då fisken visar kliniska symptom (i betydelsen nedsatt allmäntillstånd i kombination med förändringar av njurar kopplade till BKD-infektion) eller det inte finns förutsättningar att föda upp fisken till slakt.

Vilka ekonomiska effekter som det befintliga programmet kan ge för en anläggning som smittats av BKD beror alltså huvudsakligen på om fisken vid anläggningen uppvisar kliniska symptom på sjukdom eller inte. Om den smittade fisken inte uppvisar kliniska symptom finns det möjlighet att fördröja slakt/avlivning i ett kalenderår och anläggningen har därmed möjlighet att föda upp fisken till en slaktvikt där den har ett slaktvärde vid försäljning som matfisk. Om fisken kan födas upp till en slaktvikt där den kan säljas som matfisk och om anläggningen har möjlighet att slakta fisken behöver BKD-smittan alltså inte nödvändigtvis innebära några betydande negativa effekter för vattenbruket.

Uppvisar den smittade fisken kliniska symptom behöver den emellertid omedelbart slaktas/avlivas. En sättfiskodlare har sällan möjlighet att föda upp BKD-smittad fisk till slakt då anläggningen sannolikt inte har möjlighet att hålla slaktmogen fisk eller har utrustning tillgänglig för att slakta ut fisken, dvs. att efter en riskbedömning så kan fisken inte hållas kvar i ett år. En genomgång av smittskyddsutredningar under 2016–2021 vid påvisad BKD-smitta visar inte på något fall av konstaterad klinisk sjuklighet. Genomgången visade också att ingen av de fyra anläggningarna med sättfisk som har fått BKD-smitta har utnyttjat/kunnat utnyttja möjligheten att föda upp fisken till slakt.

Det som i detta föreskriftsförslag föreslås som ny regel är att om BKD påvisas i ett *BKD-fritt vattenområde* innebär de nya föreskrifterna att de smittade fiskarna omedelbart ska slaktas/avlivas oavsett om fisken uppvisar kliniska symptom eller inte.

Med *BKD-fritt vattenområde* menar vi vattenområde där BKD inte har påvisats de senaste 10 åren. Om BKD påvisas på en vattenbruksanläggning som ligger i ett BKD-fritt vattenområde och anläggningen har slaktat/avlivat fisken inom 30 dagar så ska vattenområdet fortsatt ha status som BKD-fritt vattenområde. Om BKD påvisas på en vattenbruksanläggning i ett vattenområde vid två olika tillfällen under en sex års period ska vattenområdet fortfarande ses som BKD-fritt vattenområde, så vida fisken slaktats/avlivats inom 30 dagar samt att den grundliga undersökning som ska ha gjorts på vilda populationer i vattenområdet visar på BKD-frihet i vattenområdet. Området förlorar alltså inte sin status som BKD-fritt vattenområde om undersökningen bland vilda populationer visar att smittan inte

finns i vattenområdet och att åtgärderna på anläggningen har varit effektiva. Om BKD påvisas på vild fisk i vattenområdet ska vattenområdet inte ses som ett BKD-fritt vattenområde.

Baserat på parametrarna ovan finns det då tre olika alternativa händelser/scenarion som kan uppstå som följd av de nya föreskrifterna. De tre alternativen sammanfattas översiktligt i tabell 6.

Tabell 6. Sammanfattning av de slakt-/avlivningsalternativ som enligt föreskrifterna kan bli följden vid påvisad BKD-smitta

Alt.	Händelse	Konsekvens	Anmärkning
1.	Påvisad BKD utan kliniska symptom.	Möjlighet att fördröja slakt/avlivning i ett kalenderår efter en riskbedömning av Jordbruksverket. Annars krav på omedelbar slakt/avlivning.	Enligt tidigare praxis.
2.	Påvisad BKD med kliniska symptom.	Krav på omedelbar slakt/avlivning.	Enligt tidigare praxis.
3.	Påvisad BKD i ett *BKD-fritt vattenområde.*	Krav på omedelbar slakt/avlivning.	Ny regel i detta föreskriftsförslag.

Vid bedömning av konsekvenser av nya regler är det viktigt att beakta huruvida reglerna ger upphov till nya effekter jämfört med de förutsättningar som har varit före de nya reglerna träder ikraft. Enligt tidigare praxis på området har det redan tidigare funnits möjlighet att föda upp smittad fisk till slakt så länge fisken inte uppvisar kliniska symptom, medan vattenbruk har behövt slakta/avliva smittad fisk som uppvisar kliniska symptom.

Givet det förhållningssätt som varit praxis medför de nya reglerna därmed inte några nya effekter, och därmed inte några nya konsekvenser, för vattenbruk vid de alternativa händelserna/scenarierna 1 och 2 i tabell 6. De aktuella scenarierna kan medföra konsekvenser för vattenbruk, inte minst om de omedelbart behöver slakta/avliva fisk med kliniska symptom eller om möjligheter saknas att föda upp smittad fisk (men utan kliniska symptom) till slakt, men dessa konsekvenser har alltså redan funnits vid tidigare tillämpad praxis.

Om vattenbruken behöver avbryta sin normala uppfödningscykel genom att slakta/avliva mycket av sin fisk för tidigt kan det uppstå betydande konsekvenser om det exempelvis inte finns tillgång till ny fisk att sätta in i produktionen när den smittade fisken är slaktad/avlivad och anläggningen är sanerad. För tidig slakt/avlivning kan även medföra att vattenbruksägaren inte kan leverera avtalade kvantiteter till kunder och vattenbruksägaren kan i så fall riskera att förlora viktiga kunder. Produktionen på vattenbruken är generellt noggrant planerad utifrån en bestämd produktionscykel där avbrott och störningar i produktionen kan få stora konsekvenser.

Som ovan nämnt bedömer vi dock att dessa potentiella konsekvenser inte skulle vara nya utan de har funnits redan tidigare med den praxis som har tillämpats sedan år 2004.

Produktionsförluster – konsekvens av de nya reglerna

Reglerna i de föreslagna föreskrifterna anger att om BKD påvisas i ett *BKD-fritt vattenområde* medför detta nya effekter och nya konsekvenser för vattenbruken. Hur stora de ekonomiska konsekvenserna blir av dessa nya regler beror naturligtvis på hur stort värdet är på den drabbade fisken. Detta beror dels på hur mycket fisk som hålls på det berörda vattenbruket, samt dels på hur stor del av fisken på vattenbruket som är smittad och som därmed måste slaktas/avlivas vid ett eventuellt utbrott av BKD.

Hur stor del av fisken på anläggningen som behöver slaktas/avlivas kan påverkas av om vattenbruket är organiserat så att det finns olika produktionslinjer som är smittskyddsmässigt separerade från varandra. Om man har sådan smittskyddsmässig separation i produktionen är det möjligt att bara en del av den hållna fisken är smittad, och att man därmed bara behöver slakta/avliva en mindre del av anläggningen. Vattenbruk som håller sin fisk i kassar nära varandra i fritt vatten kan förväntas behöva slakta/avliva all sin fisk vid ett BKD-utbrott på en anläggning. Vi bedömer att detta i princip gäller samtliga berörda matfisk-anläggningar i det utdrag som vi har gjort från CVR2 (urvalskriterierna framgår av bilagan). För matfiskanläggningar, och även för anläggningar som håller både matfisk och sättfisk, antar vi därför att hela deras hållna kapacitet måste slaktas eller avlivas vid ett BKD-utbrott i ett *BKD-fritt vattenområde*.

Många sättfiskanläggningar har flera olika system i sin produktion. Information som vi fått från branschen, SVA och från Fiskhälsan visar att en del sättfiskanläggningar kan ha möjlighet att hålla olika delar av sin produktion smittskyddsmässigt separerade. Det kan därmed antas att en del sättfiskanläggningar inte behöver slakta eller avliva hela sin hållna kapacitet vid ett BKD-utbrott. Information som vi inhämtat från SVA och Fiskhälsan under konsekvensutredningen visar emellertid att även om vattenbruk har smittskyddsmässig separering av olika delar av sina anläggningar så handlar det generellt om ganska få skilda produktionslinjer, vanligen cirka 2–3 produktionslinjer. Man kan därför förvänta sig att även sättfiskanläggningar som har sin produktion smittskyddsmässigt separerad skulle behöva slakta/avliva en förhållandevis stor del av sin produktion vid ett utbrott. Många sättfiskanläggningar kan även förväntas behöva slakta/avliva hela sin hållna kapacitet som följd av att de inte har smittskyddsmässig separering av anläggningen.

För att ge ett genomsnittligt värde på de nya ekonomiska konsekvenser som kan följa av föreslagna föreskrifterna använder vi de medianer för försäljningsvärden som finns redovisade i bilagan. För sättfiskanläggningar redovisar vi två alternativa värden: dels ett som motsvarar 50 procent av den uppskattade medianen för försäljningsvärde på berörda sättfiskanläggningar, samt dels ett som motsvarar hela medianen. Anledningen till att vi redovisar två värden är, som beskrivs i föregående stycke, att vissa sättfiskanläggningar kan hålla sin produktion smittskyddsmässigt separerad och då bara behöver slakta/avliva en del av sin

kapacitet. Vi bedömer att det är inte är möjligt att bedöma hur stor del av sättfisk-anläggningarna som kan ha möjlighet att bara slakta/avliva en del av sin kapacitet. Som ovan nämnt bedömer vi att även flertalet sättfiskanläggningar skulle behöva slakta/avliva hela sin kapacitet om de fick BKD-smitta påvisad i anläggningen, men vi kan som sagt inte uppskatta de aktuella andelarna av sättfiskanläggningar och vi presenterar därmed de två värden som vi bedömer mest korrekta som indikatorer på hur stora försäljningsvärden som sättfiskanläggningar kan förlora vid det aktuella scenariot.

Tabell 7. Uppskattade genomsnittliga försäljningsvärden (medianvärden) som olika typer av vattenbruk kan förlora vid påvisad BKD-smitta i ett *BKD-fritt vattenområde*

Typ av anläggning	Genomsnittligt försäljningsvärde per vattenbruk
Sättfisk	
50 procent av medianvärdet	800 000 kr
100 procent av medianvärdet	1 600 000 kr
Matfisk	
Median	1 068 000 kr
Matfisk och sättfisk	
Median	2 810 000 kr

Som framgår av uppgifterna i tabell 7 kommer de ekonomiska konsekvenserna bero på vilken typ av anläggning som får påvisad BKD-smitta. Vi har i denna utredning räknat med att risken att smittas av BKD är lika stor i alla anläggningar, men i verkligheten skiljer detta naturligtvis beroende på smittskyddsmässiga rutiner i anläggningen, vilket vattenområde den är belägen i etc. Med vår förenklade modell kan man dock göra en grov uppskattning av ett genomsnittligt försäljningsvärde för samtliga de 74 vattenbruken[15] genom att göra ett medianvärde som är viktat utifrån hur många sättfiskanläggningar, matfiskanläggningar, respektive anläggningar med både mat- och sättfisk som finns i urvalet. Fördelningen av de 74 vattenbruken i de tre aktuella typerna av anläggningar framgår av bilagan. Med utgångspunkt i siffrorna i bilagans tabell 2 kan ett viktat medianvärde beräknas utifrån antagande om att:

- 14 sättfiskanläggningar (hälften av sättfiskanläggningarna) har medianvärdet 800 000 kr som försäljningsintäkt.
- 14 sättfiskanläggningar (andra hälften av sättfiskanläggningarna) har medianvärdet 1 600 000 kr som försäljningsintäkt.
- 37 matfiskanläggningar har medianvärdet 1 068 000 kr som försäljningsintäkt.
- 9 anläggningar med både mat- och sättfiskanläggning har medianvärdet 2 810 000 kr som försäljningsintäkt.

[15] Mer information finns i bilagan.

Givet dessa förenklade antaganden kan ett viktat sammanlagt medianvärde uppskattas till ca 1 330 000 kr.[16] Detta är alltså en grov uppskattning av ett viktat genomsnittligt medianvärde för den försäljningsintäkt som vattenbruk kan antas förlora vid ett BKD-utbrott enligt alternativet med händelse/scenario 3 i tabell 6.

Genomsnittligt förlorat försäljningsvärde per år

Om man ska uppskatta en genomsnittlig ekonomisk konsekvens per år behöver man dock även beakta hur ofta en händelse/ett scenario enligt alternativ 3 i tabell 6 kommer att inträffa. En grov uppskattning baserat på historiska data och en bedömning från SVA är att man kan anta att en sådan smitta kommer att påvisas ca en gång vartannat år på någon anläggning i Sverige. För att få en uppskattning på genomsnittligt förlorat försäljningsvärde per år som följd av de nya reglerna ska medianvärdet ovan därmed divideras med två. Det genomsnittliga medianvärdet för den förlorade försäljningsintäkten *per år* blir alltså ca 665 000 kr.

Produktionskostnader

Vid en uppskattning av ekonomiska konsekvenser för berörda verksamhetsutövare behöver man även beakta att verksamhetsutövarna i det här fallet får uteblivna produktionskostnader om de slaktar/avlivar fisk i förtid. Om BKD-smitta exempelvis skulle konstateras tidigt i produktionscykeln och fisken inte kan födas upp till slakt, dvs. enligt alternativ 3 i tabell 6, kommer det utebli kostnader som annars skulle uppstå för att föda upp fisken. En korrekt uppskattning av ekonomiska konsekvenser ska därmed beakta både förlorade försäljningsintäkter och produktionskostnader som uteblir som följd av att fisken slaktas/avlivas i förtid.

Ekonomiska konsekvenser bör därmed beräknas enligt följande:

Ekonomisk konsekvens = Förlorad försäljningsintäkt – Utebliven produktionskostnad

Det är emellertid mycket svårt att göra generella uppskattningar av vilka produktionskostnader som kan utebli för vattenbruk på grund av BKD-smitta. En generell uppskattning av produktionskostnader försvåras

- dels av svårigheter att få fram säkra data över genomsnittliga produktionskostnader för de olika fiskarterna och de olika produktionstyperna (matfisk respektive sättfisk), samt
- dels av att vattenbruk ofta har en produktionscykel som innebär att det är olika åldrar på olika delar av fiskarna som hålls i produktionen, dvs. att olika delar av produktionen har kommit olika långt i produktionscykeln. Detta innebär att produktionskostnaderna som kan utebli vid förtida slakt/avlivning kan vara olika stora för olika delar av produktionen och det blir därmed svårt att göra generella uppskattningar av hur stora produktionskostnader som i genomsnitt uteblir vid ett BKD-utbrott.

[16] Beräkning: $\left(\frac{14}{74}\right) \times 800000 + \left(\frac{14}{74}\right) \times 1600000 + \left(\frac{37}{74}\right) \times 1068000 + \left(\frac{9}{74}\right) \times 2810000 = 1329811$

Dessa båda aspekter gör att det är mycket svårt att göra generella uppskattningar av hur stora produktionskostnader som kan utebli som följd av förtida slakt/avlivning på grund av utbrott av BKD-smitta på ett vattenbruk i vatten där BKD inte har påvisats under de senaste åren.

För att visa hur uteblivna produktionskostnader kan påverka de ekonomiska konsekvenserna kan man till exempel göra ett (grovt) antagande om att en påvisad BKD-smitta enligt alternativ 3 i tabell 6 i genomsnitt medför att 30 procent av det berörda vattenbrukets planerade produktionskostnader uteblir. För att beräkna en genomsnittlig ekonomisk konsekvens av BKD-smitta enligt alternativ 3 ska den genomsnittliga förlorade försäljningsintäkten (1 330 000 kr, se ovan) i detta exempel därmed minskas med 30 procent. Den genomsnittliga ekonomiska konsekvensen blir alltså med detta exempel 931 000 kr vid ett utbrott, eller 465 500 kr per år om man antar att det i genomsnitt blir ett utbrott vartannat år i ett *BKD-fritt vattenområde*. Om djurägaren får ersättning på 70% så blir djurägarens kostnad 279 000 kr och för staten 652 000 kr.

Ersättning från staten

Enligt de föreslagna föreskrifterna kan aktörer som driver anläggningen där BKD har bekräftats och som genom beslut eller föreskrifter har drabbats få ersättning för:

1. kostnader för slakt, avlivning och destruktion av djur,
2. förlust av värdet på djur,
3. kostnader för destruktion av animaliska produkter och produkter som är kopplade till djur,
4. kostnader för desinfektion eller sanering av anläggning och utrustning utöver normal rengöring, och
5. produktionsbortfall som uppkommer under tiden som bekämpningsåtgärderna pågår, dock längst för en sammanhängande tid om två år.

Ersättning lämnas högst 70 procent till vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram för BKD och högst 50 procent till vattenbruksanläggningen som inte är anslutna av de kostnader och förluster som är ersättningsgilla.

Detta innebär att vattenbruken får ersättning för förlorade försäljningsintäkter, vilket i sin tur innebär att verksamhetsutövarna ersätts för de ovan uppskattade ekonomiska konsekvenserna minskat med 30 procent respektive 50 procent. Att ersättning inte lämnas med mer än 70 procent beror på att det även då BKD påvisas i nya vattenområden måste ses som en beaktansvärd risk i verksamheten. Reduktionen i ersättning ska därmed ge ett fortsatt incitament att genom hög biosäkerhet minska risken för BKD-smitta.

Ersättning från staten kan därmed minska de ekonomiska konsekvenserna för verksamhetsutövare. Som följd av att staten kommer ersätta 70 procent resp. 50 procent av ersättningsgilla kostnader och förluster kommer det kvarstå ekonomiska

konsekvenser motsvarande 30 procent resp. 50 procent av kostnader och förluster för verksamhetsutövare. Givet vår uppskattning om genomsnittliga förlorade försäljningsintäkter på ca 465 500 kr per år kan den genomsnittliga ekonomiska konsekvensen för verksamhetsutövare uppskattas till ca 140 000 kr per år (30 procent av 465 500 kr). De 70 procent som ersätts av staten är i genomsnitt ca 325 000 kr per år givet vår uppskattning av genomsnittliga förlorade försäljningsintäkter. Observera att dessa beräkningar bara avser förlorade försäljningsintäkter. Verksamhetsutövares andra kostnader vid bekräftat fall av BKD redovisas på andra ställen i konsekvensutredningen.

Sammanfattning

I det här avsnittet har vi försökt att sammanfatta provtagnings- och analyskostnader för samtliga anläggningar för de förebyggande åtgärderna som föreslås (tabell 1–5). Inom djurhälsoövervakningen kommer den största skillnaden vara för de anläggningar som tillhör låg riskklass. Aktörerna kommer att behöva stå för veterinärens kostnader i samband med provtagning för BKD medan staten får stå för kostnaden för analysen. Dock kommer detta bara att ske vart tredje år för anläggningar i låg riskklass. Tabell 5 sammanfattar de kostnader som blir en följd av nya regler om provtagning i samband med försäljning av fisk mellan anläggningar.

Vi har sedan försökt att beräkna de kostnader och uteblivna intäkter som blir en följd av föreskriftens föreslagna regler att om BKD påvisas i en anläggning belägen i ett *BKD-fritt vattenområde* ska fisken omedelbart slaktas eller avlivas. För att kunna beräkna detta har vi tagit fram ett viktat genomsnittligt medianvärde för den försäljningsintäkt som vattenbruk kan antas förlora vid ett BKD-utbrott. Vi har gjort detta för de anläggningar (matfisk- och sättfiskanläggningar) som omsätter fisk på en marknad därför att det bara är där som det har varit möjligt att via försäljningsstatistik från SCB beräkna ett sådant värde. Jordbruksverket föreslår i föreskrifterna att staten i dessa fall ska stå för 70 procent och odlaren för resterande 30 procent av kostnaderna och intäktsförlusterna för anläggning som är slutna till ett frivilligt kontrollprogram. För anläggningar som inte är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram är ersättningsnivån 50 procent. De på detta vis beräknade kostnaderna och intäktsförlusterna sammanfattas i tabell 8.

Tabell 8. Sammanfattning av kostnad vid utbrott av BKD i ett *BKD-fritt vattenområde* vid ersättning på 70 %.

Åtgärd	För den enskilde vid ersättning på 70 %	För staten vid ersättning på 70 %
Besök och provtagning vid misstanke		18 405 kr
Smittspårning		80 000 kr
Uteblivna intäkter och förlorat täckningsbidrag	279 000 kr	652 000 kr
Sanering/Tomtid[1]	30 %*(25 000–325 000) kr	70 %*(25 000–325 000) kr
Totalt:	**286 500–376 500 kr**	**740 905–977 905 kr**
Totalt (uppskattad årlig kostnad)	**143 250–188 250 kr**	**370 453–488 953 kr**

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Enligt artikel 226.1 i EU:s djurhälsoförordning får nationella åtgärder för att begränsa effekterna av andra sjukdomar än förtecknade sjukdomar vidtas om sjukdomarna ”utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat”. Medlemsstaten får då vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom. Medlemsstaterna ska se till att de nationella åtgärderna inte går utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att hindra introduktion eller spridning av sjukdomen i fråga inom den berörda medlemsstaten. Kommissionen har godkänt våra nationella åtgärder och vi har ett utrotningsprogram för BKD i inlandszon enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Därmed gör vi bedömningen att reglerna går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU men är inom ramen för artikel 226 i EU:s djurhälsoförordning.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Det bästa är om föreskriften träder ikraft så snart som möjligt men dock senast innan kontrollsäsongen 2024.

Speciella informationsinsatser behövs för denna föreskrift eftersom den är ny. Vi behöver informera aktören om de åtgärder som ska vidtas vid misstanke eller bekräftat fall till dess att Jordbruksverket meddelat beslut, den nya förflyttningsbestämmelsen och att man nu kan få ersättning vid bekräftat fall av BKD.

B. Kommuner och regioner

Markera med X:

☒ Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

☐ Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller regioner. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkten i avsnitt B.

C. Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med X:

☐ Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

☒ Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Samtliga vattenbruksanläggningar belägna i inlandszon som håller arter av laxfiskar mottagliga för BKD kommer att beröras av de nya föreskrifterna. Enligt Jordbruksverkets centrala vattenbruksregister (CVR2)[17] finns det sammanlagt 132 stycken registrerade anläggningar som håller fiskarter mottagliga för BKD i inlandszon. Oftast är vattenbruksanläggningar antingen sättfiskanläggning eller matfiskanläggning.

Mer information finns i avsnitt A 5 och bilagan till denna utredning.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

I föreskriften finns det möjlighet för aktörer att söka om ersättning vid utbrott av BKD på en anläggning. Fast det är frivilligt att ansöka om ersättning så kommer ansökan att öka tidsåtgången för aktörer.

Vi har beräknat att det kommer ta aktörer ungefär två timmar att ansöka om ersättning och skicka med uppgifter som behövas för ansökan. Om man räknar med en genomsnittlig kostnad på 500 kr per timme (inkl. lönekostnadspåslag LKP) för anläggningens arbete så blir den totala kostnaden per anläggning 1 000 kr.

Under 2012–2022 har det varit totalt 32 utbrott av BKD på anläggningar. I genomsnitt har det varit 2,9 fall av BKD per år. Därmed beräknar vi med 3 anläggning per år kommer att ansöka om ersättning. Detta innebär att den sammanlagda kostnaden för företagen blir 3 000 kr.

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Föreskrifterna kommer i stort att innebära att den praxis som idag tillämpas avseende BKD (riskbaserad djurhälsoövervakning, smittskyddsutredning, bekämpnings- och saneringsåtgärder) kommer att fortsätta, men att den nu kommer att regleras i föreskriftsform.

En förändring är dock att föreskrifterna tydliggör att fisk från ett epidemiologiskt område inom en anläggning där BKD har konstaterats och som befinner sig i ett öppet vattensystem i ett vattenområde där BKD tidigare inte har konstaterats,

[17] Utdrag från CVR2 mars 2023.

alternativt inte har konstaterats de senaste tio åren (*BKD-fritt vattenområde*), måste slaktas/avlivas så snart som möjligt. Hur ofta BKD kommer att konstateras i BKD-fritt vattenområde är inte möjligt att förutsäga men enligt en grov uppskattning från SVA kan detta inträffa en gång vartannat år.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Det finns flera olika faktorer i denna föreskrift som påverkar konkurrensförhållandena för företagen.

Regleringen gäller generellt för den som håller mottagliga arter för BKD i Sveriges inlandszon. Föreskriften ställer krav på provtagning vid förflyttning av mottagliga arter mellan anläggningar vilket inte ställs i andra länder vilket påverkar konkurrensförhållandena. Vidare ställs det även krav på bekämpnings- och saneringsåtgärder av en smittad anläggning för att förebygga och hindra spridning av smittan vilket också påverkar konkurrensförhållandena. De föreslagna föreskrifterna ställer högre krav på anläggningar med mottagliga arter i inlandszon jämfört med kustzon inom Sverige och högre krav än andra medlemsstater som inte har nationella åtgärder för BKD enligt artikel 226 i förordning (EU) 2016/429.

Föreskriften ställer krav på bekämpning av smitta i Sveriges inlandszon. Hanteringen skiljer sig åt beroende på var anläggningen befinner sig, kliniska sjukdomstecken på fisken samt typ av anläggning. Detta är ännu en faktor som påverkar konkurrensförhållandena mellan företag i Sverige och utomlands. Vidare så föreslås att vattenbruksanläggningar som är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram som omfattar BKD ska få upptill 70 procent ersättning medan vattenbruksanläggningen som inte är anslutna till ett frivilligt kontrollprogram som omfattar BKD ska få högst 50 procent.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Fler företag väntas se ett värde av att ansluta sig till ett frivilligt kontrollprogram. Detta kan i förlängningen leda till en generellt bättre fiskhälsa eftersom ett frivilligt kontrollprogram ställer högre djurhälsokrav än de som finns i lagstiftningen.

Föreskriften kommer att bidra till en bättre fiskhälsa, vilket kommer att gynna företagen i längden.

Enligt föreskriftsförslaget kan anläggningar få ersättning för bl.a. sanering, avlivning och produktionsförluster mm. Detta är en förbättring mot nuvarande situation.

Eftersom anläggningar kommer kunna få en viss ersättning bidrar det till ett något jämnare konkurrensförhållande mellan anläggningar i inlandszon och kustzon samt anläggningar i andra medlemsstater som inte bekämpar BKD.

Att anläggningar kan få en viss ersättning för BKD kommer bidra till mer rättvis hantering av företag som håller vattenbruksdjur jämfört med företag som håller landlevande djur.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Ingen särskild hänsyn har tagits till små företag vid framtagandet av föreskriften. Om en anläggning har mottaglig art för BKD kommer de att omfattas av föreskriften oavsett storleken på verksamheten. Effekterna kan bli mer påtagliga för små företag i händelse av att BKD bekräftas på en anläggning och åtgärder behöver vidtas till följd av detta. Dessutom kan en ökad provtagningsfrekvens innebära en, i förhållande till omsättning, större kostnad för små företag jämfört med stora företag. Trots detta kan inget undantag göras för små företag eftersom föreskriftens syfte är att förebygga och hindra spridning av sjukdomen BKD hos vattenlevande djur i inlandszon.

Små företag kan precis som större företag gå med i frivilligt kontrollprogram när det finns ett sådant på så sätt kan få högre ersättning i samband med påvisad BKD.

D. Samråd

1. Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Jordbruksverket har under framtagandet av dessa föreskrifter samrått löpande med Havs- och Vattenmyndigheten samt Statens veterinärmedicinska anstalt.

E. Kontaktperson

1. Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Shabnam Hansen
036-15 64 25
shabnam.hansen@jordbruksverket.se

Bilaga

Bakgrund till uppskattningar av försäljningsvärden hos vattenbruk

Bilaga

Bakgrund till uppskattningar av försäljningsvärden hos vattenbruk

I denna bilaga redogör vi för bakgrunden till de beräkningar som vi har gjort för att uppskatta konsekvenser (huvudsakligen i form av förlorade försäljningsvärden) för de vattenbruk som kan beröras av de nya föreskrifterna avseende BKD.

Antal berörda företag och omfattning på verksamheter

Inledningsvis ger vi här lite deskriptiv information om berörda företag. Vi redovisar uppskattningar av hur många företag som kan beröras av föreskrifterna samt redovisar övergripande information om omfattningen på verksamheten i dessa berörda företag.

Branschstatistik från Statistiska Centralbyrån

En första indikation om förutsättningar i branschen kan hämtas från Statistiska centralbyråns branschstatistik med nyckeltal för företag i olika branscher i Sverige. Enligt branschstatistiken fanns det 49 företag i näringsgrenen ”Fiskodlare, i sötvatten”[18] (SNI-kod 03.220) under åren 2019-2020. Samtliga dessa företag hade mindre än 10 anställda och en stor andel av företagen hade mellan 1–4 anställda.

Statistiska Centralbyråns branschstatistik innehåller även uppgifter om genomsnittlig omsättning för företagen i olika branscher. Tabell 9 nedan visar värden för undre kvartil, median samt övre kvartil för branschnyckeltalet nettoomsättning i näringsgrenen ”Fiskodlare, i sötvatten”[19] (SNI-kod 03.220).

Tabell 9. **Kvartiler samt median för branschnyckeltalet ”nettoomsättning” för fiskodlare i sötvatten, år 2019 och 2020 (Källa: SCB:s statistikdatabas)**

03.220 Fiskodlare, i sötvatten	2019	2020
Undre kvartil	260 000 kr	305 000 kr
Median	1 661 000 kr	973 000 kr
Övre kvartil	4 880 000 kr	5 480 000 kr

Närmare statistik från Centrala vattenbruksregistret

SCB:s branschstatistik är emellertid på en övergripande nivå. Det är inte alla vattenbruk i sötvatten som kommer beröras av de nya föreskrifterna, utan det är endast vattenbruk i inlandszonen och som föder upp laxartad fisk mottaglig för BKD (öring, röding och/eller regnbåge) som kan antas beröras av föreskrifterna.

Centrala vattenbruksregistret (”CVR2”) innehåller mer statistik som möjliggör närmare filtrering av data för de vattenbruk som kan förväntas beröras. Baserat på

[18] Vattenbruk i saltvatten berörs inte av de nya föreskrifterna.

[19] Vattenbruk i saltvatten berörs inte av de nya föreskrifterna.

ett utdrag från CVR2 i april 2022 bedömer vi att det är ca 80–85 kommersiella odlingar i landet som kan beröras av de aktuella föreskrifterna. Det är alltså betydligt fler registrerade anläggningar i CVR2 än antal företag i näringsgrenen i SCB:s branschstatistik. Denna skillnad kan huvudsakligen förväntas bero på att många företag har fler än en anläggning i sin verksamhet. I de beräkningar vi gör nedan använder vi uppgifterna *per anläggning* från CVR2. De uppskattade värdena nedan ska alltså inte ses som värden per företag.

Vi har gjort ett urval i registret genom att bara räkna med anläggningar i inlandszon, och som odlar någon (eller flera) av de tre BKD-mottagliga arter som för närvarande odlas kommersiellt i Sverige (öring, röding och/eller regnbåge). Vi har även avgränsat vårt urval till anläggningar som bedriver just kommersiell verksamhet där de säljer fisk antingen som matfisk (”fisk för konsumtion” i CVR2) eller sättfisk. Denna avgränsning har vi gjort som följd av att det är huvudsakligen dessa två kategorier som omsätts på en marknad och där det därmed finns goda förutsättningar att uppskatta ekonomiska konsekvenser för företagen.

Olika syften med fiskodlingen

Flera av vattenbruken odlar i viss utsträckning även fisk för annan användning (exempelvis som avelsfisk eller som åtagande i vattendom). Det finns även anläggningar som enbart odlar fisk för andra syften, främst kompensationsodling. De nya föreskrifterna kan få konsekvenser även för dessa typer av anläggningar, exempelvis om ett utbrott av BKD på anläggningen gör att fisken måste slaktas eller avlivas och det berörda företaget då inte kan uppfylla åtaganden om kompensationsutsättning som ska göras utifrån vattendom från miljödomstol. Det är emellertid mycket svårt att uppskatta ekonomiska värden på dessa eventuella konsekvenser, som följd av att fisk som föds upp för dessa andra typer av syften inte omsätts på en marknad, Fisk som exempelvis hålls som avelsfisk kan förvisso också omsättas på en marknad och då förväntas betinga ett högre försäljningsvärde än matfisk och sättfisk, men det är matfisk och sättfisk som säljs i sådana kvantiteter att det är meningsfullt att göra beräkningar. Tillgängliga data räcker inte till för att beräkna intäkter och kostnader för annat än de två huvudkategorierna, matfisk och sättfisk, så vi gör inte beräkningar för dessa andra typer av anläggningar nedan. Att flera av anläggningarna i vårt urval också har verksamhet inom annan typ av odling, samt att det även finns anläggningar utanför vårt urval som enbart odlar fisk för andra syften, är en möjlig felkälla i våra beräkningar nedan. Men vi bedömer att den potentiella felkällan inte riskerar att medföra betydande fel i våra uppskattningar.

Registrerad maximal respektive hållen vikt

När aktörer ansöker om tillstånd för att bedriva vattenbruk får de uppge maxkapaciteten fisk som kan hållas på anläggningen (enligt tillståndet). Därutöver får aktören även uppge hur stor vikt de faktiskt håller. I våra beräkningar har vi använt oss av de senare uppgifterna, dvs. hur mycket fisk som aktören uppger att de håller i respektive anläggning. Det finns ett tiotal anläggningar som föder upp laxfisk men som inte har någon kapacitet registrerad i registret. I avsaknad av

kapacitet kan vi inte heller räkna med de aktuella vattenbruken när vi uppskattar genomsnittliga försäljningsvärden nedan.

Fördelning av vattenbruk utifrån registrerad hållen vikt

Totalt är det 74 vattenbruk i vårt utdrag från CVR2 som har registrerat att de håller BKD-mottagliga fiskarter i inlandszon, föder upp matfisk och/eller sättfisk och har registrerad hållen vikt i CVR2. Tabell 10 visar övergripande deskriptiv statistik över hur dessa 74 vattenbruk fördelar sig sett till vilken kapacitet som hålls i odlingarna vid tidpunkten för vårt registerutdrag.

Tabell 10. **Övergripande deskriptiv statisk över fördelning av vattenbruken som ingår i urvalet för våra beräkningar nedan (Källa: Centrala vattenbruksregistret)**

Kapacitet, hållen vikt	Antal vattenbruk	Genomsnitt kapacitet
Matfisk		
0,1–10 ton	7	3,5 ton
11–100 ton	4	40 ton
101–500 ton	5	260 ton
501–1 000 ton	8	644 ton
1 001–2 500 ton	4	1 725 ton
Sättfisk		
0,1–10 ton	13	5,2 ton
11–100 ton	21	30,4 ton
101–500 ton	2	162,5 ton
501–1 000 ton	0	-
1 001–2 500 ton	1	1 500 ton
Matfisk och Sättfisk		
0,1–10 ton	3	4,0 ton
11–100 ton	6	54,2 ton

Beräkningar av genomsnittliga försäljningsvärden

För att ge en indikation på omsättning hos verksamheterna som berörs av föreskrifterna gör vi i detta avsnitt beräkningar av genomsnittliga försäljningsvärden hos de berörda vattenbruken

Antaganden bakom beräkningarna

CVR2 innehåller uppgifter om samtliga registrerade vattenbruk i landet, men det innehåller inte samtliga de uppgifter som krävs för att göra uppskattningar av genomsnittliga försäljningsvärden som berörs av de aktuella föreskrifterna. I registret finns uppgifter om vilka arter som hålls och det finns uppgift om vattenbruken föder upp fisk för konsumtion (dvs. matfisk) och/eller sättfisk. Registret innehåller även uppgift hur stor kapacitet (i ton) som hålls i varje vattenbruk. Det finns emellertid inte uppgifter om den hållna kapaciteten uppdelat på de olika arter som finns på respektive vattenbruk. På vattenbruk som både föder upp matfisk och sättfisk finns heller inte uppgift om hur stor del av kapaciteten som

är mat- respektive sättfisk. Som följd av att dessa uppgifter saknas i registret har vi gjort följande antaganden:

I vattenbruk som håller flera olika arter har vi fördelat den registrerade kapaciteten jämnt på antal arter, dvs. om ett vattenbruk håller både öring och röding har vi antagit att vattenbrukets halva kapacitet är öring och andra halvan är röding. Det är sannolikt att vattenbruk har olika vikt av de arter som hålls vilket innebär att vårt antagande är en möjlig felkälla i uppskattningen, men i avsaknad av mer detaljerade uppgifter i registret behöver vi göra detta antagande. Totalt är det 39 av de 74 vattenbruken som odlar två eller flera av arterna öring, röding och/eller regnbåge för matfisk eller sättfisk i inlandszon (tabell 11).

Tabell 11. **Deskriptiv statistik över antal vattenbruk som håller flera olika arter, fördelat på produktion av matfisk respektive sättfisk**

	Öring + Röding	Öring + Regnbåge	Röding + Regnbåge	Öring + Röding + Regnbåge
Matfisk, Antal vattenbruk	2	0	5	1
Sättfisk, Antal Vattenbruk	4	10	1	11
Matfisk och sättfisk Antal Vattenbruk	0	2	0	3

I vattenbruk som håller både matfisk och sättfisk har vi på motsvarande sätt antagit att hälften av kapaciteten på vattenbruket är matfisk och hälften sättfisk. Det är sannolikt att vattenbruk som både föder upp sättfisk och matfisk har olika hållen vikt i de olika typerna av odling, och antagandet innebär en möjlig felkälla i våra beräkningar, men i avsaknad av mer detaljerade uppgifter i registret behöver vi göra detta antagande. Det är totalt 9 av de 74 aktuella vattenbruken som föder upp både matfisk och sättfisk.

Försäljningsvärde per ton

I Jordbruksverkets officiella statistik (”Jordbruksverkets statistikrapporter”) publiceras uppgifter om totala försäljningsvärden (”saluvärde”) samt antal ton producerad vikt av olika fiskarter inom vattenbruk[20]. Uppgifterna är inhämtade av SCB genom en enkät som genomförs årligen där SCB ställer frågor till vattenbruk om deras verksamhet. Med de aktuella uppgifterna kan man beräkna försäljningsvärde per ton av olika fiskarter i vattenbruk. Uppgifterna finns på årsbasis, men för vissa fiskarter och produktionsformer saknas uppgifter från vissa år. I tabell 12 återges de försäljningsvärden som vi har använt i våra beräkningar.

[20] https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2022-04-28-vattenbruk-2020

Tabell 12. **Beräknade försäljningsvärden för olika fiskarter som sättfisk respektive matfisk, kr/ton avrundat till jämnt hundratal (Källa: Beräkningar gjorda med uppgifter från Jordbruksverket/SCB)**

Fiskart	Försäljningsvärde år 2020
Sättfisk	
Regnbåge	69 900 kr/ton
Röding	94 900 kr/ton*
Öring	88 600 kr/ton
Matfisk	
Regnbåge	35 600 kr/ton
Röding	67 700 kr/ton

** Försäljningsvärdet för röding baseras på saluvärde år 2018.*

Samtliga försäljningsvärden är beräknade utifrån uppgifter från år 2020 med undantag för röding som sättfisk där det senast tillgängliga saluvärdet är från år 2018. Vi har därför beräknat försäljningsvärde för röding som sättfisk baserat på saluvärde och produktionsvikt år 2018. För öring som matfisk finns det inte uppgifter om saluvärde under de senaste åren, men enligt uppgifter från SCB har det under de senaste åren heller inte funnits vattenbruk i landet som har fött upp öring som matfisk.

Uppskattade genomsnittliga försäljningsvärden per vattenbruk

Med antagandena som beskrivs ovan och uppgifterna som vi hämtat från CVR2 har vi gjort uppskattningar av försäljningsvärden för den registrerade hållna kapaciteten för de 74 vattenbruken. I tabell 13 finns det uppskattade genomsnittliga produktionsvärdet för vattenbruk som föder upp matfisk, sättfisk respektive både matfisk och sättfisk.

Tabell 13. **Uppskattade genomsnittliga försäljningsvärden per vattenbruk som odlar matfisk, sättfisk eller både matfisk och sättfisk, i kr, avrundat till jämnt hundratusental (Källa: Beräkningar gjorda med uppgifter från Jordbruksverket/SCB)**

Typ av odling	Genomsnittligt försäljningsvärde per vattenbruk
Sättfisk	6 400 000 kr
Matfisk	2 000 000 kr
Matfisk och sättfisk	2 700 000 kr

Det finns emellertid en stor variation i hur stora volymer vattenbruk håller vilket gör att bakomliggande data är något obalanserat fördelad. I tabell 14 nedan redovisar vi därför uppgifter om median samt övre och undre kvartiler för försäljningsvärde per vattenbruk inom de olika odlingstyperna.

Tabell 14. **Uppskattade medianer samt övre och undre kvartiler för försäljningsvärden per vattenbruk som odlar matfisk, sättfisk eller både matfisk och sättfisk, i kr, avrundat till jämnt hundratusental (Källa: Beräkningar gjorda med uppgifter från Jordbruksverket/SCB)**

Typ av odling	Genomsnittligt försäljningsvärde per vattenbruk
Sättfisk	

Typ av odling	Genomsnittligt försäljningsvärde per vattenbruk
Undre kvartil	680 000 kr
Median	1 600 000 kr
Övre kvartil	2 700 000 kr
Matfisk	
Undre kvartil	445 000 kr
Median	1 068 000 kr
Övre kvartil	2 759 000 kr
Matfisk och sättfisk	
Undre kvartil	495 000 kr
Median	2 810 000 kr
Övre kvartil	4 920 000 kr

Som framgår vid en jämförelse av uppgifterna i tabell 13 och 14 finns det en stor skillnad mellan genomsnittligt försäljningsvärde och medianen för försäljningsvärdet för matfiskanläggningar och sättfiskanläggningar. Detta visar att data är obalanserat fördelad i form av att de flesta av de berörda vattenbruken är mindre verksamheter medan det samtidigt finns ett fåtal större vattenbruk som driver upp de genomsnittliga försäljningsvärdena. Ett sätt att hantera denna snedfördelning skulle kunna vara att beräkna ett medelvärde som är viktat utifrån hur stor andel av den totala hållna kapaciteten som varje vattenbruk har. På grund av att det är mycket stor spridning i den hållna kapaciteten hos vattenbruken skulle ett rakt viktat medelvärde som är viktat utifrån hållen kapacitet dock riskera att ge mycket stor vikt åt ett fåtal mycket stora vattenbruk som håller kapaciteter som är flera tusen procent större än de minsta vattenbruken. Medianvärdena i tabellen ovan är därför sannolikt de bästa måtten på försäljningsvärdet för ett genomsnittligt vattenbruk som berörs av de nya reglerna.